

**programa
de govern
socialista
per a**

**la
CATALUNYA
NOVA**

**EL PROGRAMA SOCIALISTA
DE GOVERN PER A
LA CATALUNYA NOVA**

Fotocomposició, impressió i enquadernació
Printer indústria gràfica s.a. Provença, 388 Barcelona-25
Sant Vicenç dels Horts 1980
D.L.B. 7651-1980

SUMARI

Presentació de Joan Reventós	
L'estratègia socialista a la Generalitat	
El programa socialista per a la Catalunya Nova	
Estructura de govern i d'administració de la Generalitat	
Política de transferències de les competències	
Justícia i dret	
Seguretat ciutadana	
Política territorial	
Estatge	
Medi ambient	
Planificació econòmica	
Política financera	
Política industrial i energètica	
Comerç interior i consum	
Turisme	
Agricultura, ramaderia i pesca	
Treball	
Sanitat i seguretat social	
Ensenyament	
Cultura	
Mitjans de comunicació i publicitat	
Joventut	
Dones	
Serveis socials	
Esports	

PRESENTACIÓ

La realització dels dos documents que aquí us presentem, «L'estratègia socialista a la Generalitat» i «El programa socialista per a la Catalunya nova», és la materialització d'un patrimoni ingent de treball i d'elaboració que s'ha gestat al llarg dels anys gràcies a la voluntat socialista d'infininitat de companys. Però calia reunir i sistematitzar aquest esforç de reflexió i donar-li forma ara que, per primer cop, ens enfrontem amb la responsabilitat de governar Catalunya, de fer una Catalunya nova.

El Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE), va decidir convocar una Conferència Nacional del partit per debatre i aprovar aquesta línia estratègica i el programa de govern dels socialistes. Una comissió del Comitè Executiu va ésser encarregada pel Consell Nacional per a dur endavant la tasca. En la redacció dels documents hi varen participar un centenar llarg de companys amb responsabilitats en els diferents camps d'acció i experts en les matèries a ells referides. Les seves propostes varen ésser discutides per tot el partit, en assemblees d'Agrupació i de Federació i arribaren al plenari de la Conferència Nacional, que amb participació efectiva i plena de més de 400 delegats, celebrà les seves sessions els dies 15 i 16 de desembre i 12 i 13 de gener del 1979 i del 1980, respectivament.

El debat i les esmenes que ha produït, així com el treball a les Comissions i al plè d'aquesta Conferència han deixat constància de la vitalitat d'aquest Partit, de la seva condició —malgrat la tendresa organitzativa, malgrat tantes i tantes dificultats— de partit militant i actiu, exigent a l'hora d'examinar la coherència dels plantejaments, malgrat totes les mancances possibles. Aquest factor em fa tenir esperança en el futur d'aquest Partit i en el paper que està cridat a jugar en el futur immediat i més enllà. La nostra estratègia com a socialistes necessita de la maduració i consolidació d'aquest

Partit militant. Fora greu per a la causa del socialisme la degeneració en una altra mena de Partit també possible: un aparell per a la simple coordinació dels qui treballen a l'administració i dels especialistes. Aquest és el gran perill objectiu que es projecta sobre tot Partit socialista quan accedeix al govern.

Crec que la tasca que s'ha fet és important i que tothom ha sabut actuar amb responsabilitat i consciència socialistes, a l'alçada precisa del moment històric que ens ha tocat de viure i de protagonitzar, a l'alçada del gran repte que aquest moment històric suposa per als socialistes de Catalunya.

Tots som conscients que aquestes primeres eleccions al Parlament català són decisives per al futur de Catalunya i també per al futur del nostre Partit. També tots nosaltres, militants socialistes, som conscients que aquestes eleccions es faran en un moment molt difícil. Difícil, per l'agreujament de la crisi econòmica i social al país, que genera immensos sofriments humans de perilloses conseqüències socials i en la qual el problema creixent de l'atur estructural, tan difícil de vèncer, s'agreuja per la manca de política econòmica de la UCD. Difícil, també, per la manca d'un projecte polític global clar i precís de la UCD i del govern del senyor Suárez per al desenvolupament previst en la Constitució. Sembla com si haguessin renunciat a les més altes responsabilitats de govern, les de fixar uns objectius clars, establir-ne les prioritats, afirmar la voluntat política i desenvolupar una tàctica que permeti vèncer els obstacles.

Aquestes dificultats accentuen i continuaran accentuant el nostre sentit de responsabilitat, sobretot quan els altres no el tenen.

Aquesta situació difícil, molt difícil, prenem-ne tots consciència, ens obligarà a nosaltres, socialistes, a avantposar i fer una política d'Estat a Espanya, i avantposar i fer una política de Generalitat a Catalunya, per damunt i més enllà de les nostres posicions partidistes. Els socialistes estem col·locats i molt particularment a Catalunya —per la confian-

ça que ha depositat en nosaltres el poble— en una situació que ens obliga a defugir en tot cas el situar-nos en la cresta de les demagògies o en els oportunistes del moment. El sentit de la responsabilitat de la UGT, al promoure i signar l'Acord Marc, és una expressió clara i concreta de com saben assumir les seves responsabilitats, en aquests moments tan difícils, els sindicalistes socialistes.

Sovint s'oblida que la tasca que haurà de dur a terme la Generalitat en els anys immediats serà una tasca molt complexa perquè es parteix d'unes bases molt minses de poder i d'organització i, en especial, perquè caldrà estructurar un poder d'autogovern de Catalunya en el marc de referència de la Constitució i de l'Estat en ella dissenyat: un model d'Estat ben lluny de l'estat federal. És a dir, en el marc d'un estat, que tant sols està decidit a cedir a les comunitats autònomes competències i mitjans per fer front a supòsits importants però limitats, i que es reserva el control i l'utilització dels instruments que delimiten i donen contingut a un marc polític global. A més, cal recordar-ho, és un partit concret, la UCD, qui tindrà, per un període sensiblement igual al de la legislatura inicial de la Generalitat, la tasca essencial de govern, i ja hem dit els temors i les vacil·lacions amb que afronta el nou projecte. D'aquesta situació poden derivar-se grans limitacions i frustracions per a Catalunya i per a tots els catalans. Tan sols amb l'esforç constant, amb una voluntat sense desfellença, amb la solidaritat de tots els catalans, i en primeríssima línia de tots els socialistes catalans podrem aconseguir una relació més favorable per a la democràcia, per a les autonomies i per a Catalunya.

Això exigeix assumir la defensa de les institucions democràtiques, garantir el seu funcionament democràtic com ja ho hem fet en la majoria d'ajuntaments de Catalunya i aixecar els nivells d'eficiència. Comporta enfortir les relacions entre totes les institucions democràtiques i fer avançar el procés de desenvolupament constitucional a fi de democratitzar més i més l'Estat, la futura administració autònoma de

Catalunya i el conjunt de la societat. El poble sap, els treballadors ho afirmen amb llur vot, que som nosaltres, els socialistes, la més gran garantia, diria gairebé l'única garantia de que continuï endavant la democratització real del país.

Tota política de govern ha de ser una política de realitats. I per tant cal que estigui sòlidament afiançada en un coneixement i domini dels elements de la realitat. Els socialistes creiem que entre aquests elements tenen un principal paper els que configuren el sistema econòmic.

Em refereixo a la política econòmica, eix de tota obra de govern. En el terreny econòmic i financer, de manera conjunta i paral·lela als programes sectorials, és necessari esboçar els principis generals als quals haurem de subjectar el plantejament i l'execució de les actuacions econòmiques i financeres socialistes en el govern de la Generalitat.

El punt de partida de la nostra reflexió sobre la política econòmica des de la Generalitat ha d'ésser la constatació de les dificultats i insuficiències que caracteritzen la realitat econòmica de Catalunya a dos nivells. D'una banda, la crisi econòmica que afecta a la societat catalana, de llarga durada i que avaluem d'una profunditat desconeguda en els darrers 50 anys, inserida en un context de projecció internacional que s'expressa en uns nivells d'atur i d'inflació que esdevenen crítics i en una cadena cada cop més tensa de dificultats empresarials i sectorials. D'altra banda, la realitat econòmica de la Catalunya actual, caracteritzada per la gravetat dels desequilibris territorials, demogràfics i industrials acumulats al llarg de molts anys de creixement econòmic anàrquic, així com pels greus dèficits i insuficiències d'equipaments col·lectius i de serveis públics, derivats d'un creixement basat en l'expansió dels consums privats.

Des de la nostra òptica socialista, la realitat econòmica catalana està edificada sobre unes estructures de producció, d'intercanvi i de consum molt allunyades d'aquelles que configuren un projecte de progrés econòmic i de justícia social,

és a dir, un projecte socialista. No podem oblidar que aquest projecte ens pot situar en unes bases més favorables per a afrontar un dels grans reptes dels propers anys: la nostra plena incorporació a la Comunitat Econòmica Europea. La integració haurà de comportar reformes de tal envergadura que molts sectors podrien sortir-ne molt perjudicats, si, prèviament, no s'han sanejat.

Enfront d'aquesta realitat econòmica, la principal restricció amb la qual ens enfrontem és la limitada capacitat d'actuació econòmica de la Generalitat. Aquesta capacitat limitada prové de l'escassetat i debilitat dels instruments econòmics que l'Estatut d'Autonomia l'hi otorga, i de la sobirania restringida de la Generalitat per la interferència de la política econòmica aplicada per l'administració central de l'Estat. La resultant és una desproporció entre la dimensió dels problemes i la potència dels instruments.

La nostra actuació econòmica i financera a la Generalitat, per tant, ha d'ésser presidida per la convicció que cal un esforç generós per a intentar reduir aquesta desproporció. Però no un esforç només voluntarista, desordenat o intermitent, que no encaixaria amb la gravetat i complexitat dels problemes econòmics de la Catalunya actual, sinó un esforç l'energia del qual surgeix de 4 principis bàsics:

1. En primer lloc, el rigor econòmic en la concepció, plantejament i execució de les nostres actuacions. Només un esforç permanent per a aplicar el màxim rigor econòmic permetrà de garantir l'eficiència mínima, permetrà d'evitar incoherències entre actuacions econòmiques referides a diferents espais sectorials, permetrà d'evitar l'actual malversament de recursos, l'administració dels quals, en una època de crisi i d'insuficiències, s'ha de plantejar des de la doble perspectiva d'estalvi i de rendiment social màxim i, finalment, només aquest rigor pot garantir el paral·lelisme entre el plantejament d'actuacions econòmiques i la possibilitat de disposar d'un finançament adient, que ni esdevingui inflacionari ni paralizzi altres iniciatives.

2. Un segon principi és proposar-nos fer jugar al nostre favor l'element temps. Suposa fer una tasca de previsió de l'evolució econòmica i d'anticipació dels problemes que comportarà. És a dir, una planificació acurada enfront de la passivitat, desordre i anarquia econòmica actual, un esforç seriós de planificació.

3. El tercer principi serà la preocupació permanent per aconseguir una participació democràtica de les entitats implicades en l'elaboració i execució de cada política, la promoció de la descentralització d'actuacions i una transparència informativa de la gestió econòmica. Volem que la participació democràtica reforci la legitimitat política de la nostra acció, la descentralització reforci l'eficàcia de les intervencions i la transparència informativa reforci la seva credibilitat pública.

4. Finalment, un quart principi que, degut als aspectes diferencials de l'estructura econòmica catalana en relació a la resta de l'Estat, consisteix en que les actuacions de política econòmica no poden constituir una simple execució mecànica de la política decidida a nivell estatal, sinó que han de constituir un cos coherent de política econòmica diferencial, atesa l'estructura industrial diferencial de Catalunya, els desequilibris territorials específics, el teixit empresarial bàsicament de petites i mitjanes empreses i la major apertura exterior de l'economia catalana.

De poc serviren aquests principis d'actuació econòmica si no fossim capaços de lligar-los a un esquema de prioritats econòmiques que s'articulen al voltant de dos eixos centrals:

1. — El primer eix inclou vessants diferents, però de manera prioritària s'expressa a través del problema de l'atur. La debilitat dels instruments dels quals disposa la Generalitat per a fer-li front no obsta perquè les nostres actuacions en el terreny econòmic s'orientin prioritàriament a una suavització del problema de l'atur.

2. — Com a prioritat que en molts casos pot resultar complementària de l'anterior, cal establir la necessitat urgent de

suavitzar i, a mig termini, neutralitzar, els greus desequilibris territorials, demogràfics i sectorials que pateix Catalunya i els greus dèficits d'equipaments col·lectius i de serveis públics, que han configurat en els darrers anys un dels elements de la legítima i creixent insatisfacció popular.

Abordar el plantejament i execució de les diferents propostes sectorials en la vessant econòmica i financera a partir dels principis esmentats ni ens fa esclaus d'una realitat massa difícil ni ens transporta a cap terreny d'il·lusió irrealitzable. Ens situa en el terreny d'una nova lògica econòmica i, en definitiva, en el camí de la reconducció econòmica de Catalunya, en el camí d'una Catalunya Nova.

JOAN REVENTÓS CARNER

Primer Secretari General del
Partit Socialista de Catalunya (PSC-PSOE)

**L'ESTRATEGIA SOCIALISTA
A LA GENERALITAT**

1. L'aprovació de la Constitució, ja fa més d'un any, va significar un avançament important en el procés de transició a la democràcia a tot Espanya. Ara, la ratificació popular de l'Estatut d'Autonomia i les eleccions al Parlament significaran, a Catalunya, la definitiva recuperació de les institucions d'autogovern que el franquisme va destruir per la força fa 40 anys.

Espanya i Catalunya no són les mateixes de 1939. La nostra societat ha sofert durant els últims decennis transformacions d'extraordinària importància, que han afectat el desenvolupament de les forces productives i les relacions de producció teixides damunt d'elles, l'estructura social i les formes de la lluita de classes, les pautes de convivència social, la ideologia i la cultura. Transformacions que han de ser analitzades i tingudes en compte, car el coneixement i explicació de la realitat són necessàries per a l'elaboració d'una estratègia socialista de canvi.

ESPANYA, SOCIETAT DE CAPITALISME AVANÇAT I DEPENDENT

Una economia al servei del capital

2. Durant els anys quaranta i cinquanta la sobreexplotació dels treballadors era una conseqüència de la derrota soferta per les classes populars a la guerra civil, i fou possible gràcies a la liquidació de llurs organitzacions polítiques i sindicals. Però, a la vegada aquesta sobreexplotació permeté posar en marxa un procés d'acumulació de capital sense precedents a la història d'Espanya, els resultats del qual es van poder verificar a partir de 1960. El «desenrotllisme» dels anys 60, en potenciar la industrialització accelerada de l'economia, marcava una nova fase en l'evolució del capitalisme espanyol. S'enfocava cap al model d'economia capitalista

avançada format després de la II Guerra Mundial; tanmateix el model polític no evolucionà cap a l'homologació amb el dels règims capitalistes.

Naturalment, els costos socials d'aquest procés van ser impressionants. El creixement econòmic desordenat i intensiu acreixia els desequilibris territorials, socials i ecològics, tant a l'Estat espanyol com a l'interior de cada una de les seves regions i nacionalitats. El capital financer i industrial va privilegiar una sèrie d'eixos econòmics d'acumulació i creixement —heretats de la Revolució Industrial (Catalunya, País Basc) o implantats per decisió política (Madrid-regió). La major part de la força de treball camperol i femení es mobilitzà cap a aquells eixos econòmics.

Per altra banda, l'obertura al mercat exterior de capitals, si bé fou un factor que coadjuvava de forma determinant al creixement econòmic i a evitar la intensificació de l'autoritarisme polític al qual hauria de recórrer la burgesia estatal per a poder sortir per si sola de la crisi del model autàrquic de creixement econòmic, no podia deixar de produir efectes negatius en altres aspectes. La societat espanyola s'infeudava irremissiblement a la dominació del capital estranger, les grans multinacionals s'afincaven al nostre país i llur penetració ha arribat a ser tan forta que sectors sencers de l'activitat econòmica (per ex. la indústria de l'automòbil, químiques, refineries, siderúrgia, alimentació) són controlats per elles, i en conjunt, els cicles econòmics estan condicionats per l'evolució de l'economia occidental.

Junt a aquestes característiques clarament negatives, el «desenrotllament» significava la modernització de la societat espanyola, la seva adaptació a un ordre mundial hegemunitzat per les nacions de capitalisme avançat. Espanya és avui una societat industrialitzada, integrada en el sistema de capitalisme avançat, encara que en posició clarament subordinada i amb desequilibris i dèficits de serveis públics anormals, derivats d'inhibicions en la intervenció econòmica d'un Estat sense llibertats i sense exigències parlamentàries de contrapar-

tides. Tota una gamma de factors ho demostren: la importància relativa dels diferents sectors econòmics, el volum de la renda nacional i per càpita, la renovació tecnològica que, sense ser suficient, ha adquirit una importància decisiva en determinades activitats, el procés d'urbanització, l'elevació dels nivells de consum individual i col·lectiu, en fi, una certa ampliació de l'accés als béns de la cultura o, al menys, de les possibilitats d'especialització professional per a certs sectors de la població.

Per altra banda, l'eufòria econòmica d'aquells anys, els guanys fàcils i les perspectives de creixement il·limitat van permetre una millora en les condicions de vida dels treballadors i de les classes populars, en general. En tot cas, aquestes millores —més aparents que reals, ja que reforçaven la lògica consumista del capitalisme— han de ser explicades en funció de la conjuntura de la lluita de classes, quan la plena ocupació i la demanda de mà d'obra possibilitaven els increments salarials, i sobretot, davant el ressorgir del moviment obrer, que, malgrat la repressió, assolí durant aquests anys algunes conquestes inqüestionables, en particular durant 1976 i 1977, accelerant el procés de transició política cap a la democràcia.

L'estructura social

3. Les transformacions econòmiques no podien deixar d'afectar a l'estructura de classes. Ha canviat la incidència i pes relatiu dels diferents grups socials: el fenomen més significatiu és el creixement sensible de la classe obrera, entesa en el seu sentit més ampli, que es contraposa a la ineluctable pèrdua de pes de la petita burgesia tradicional, en particular pel que es refereix als petits camperols. Però, a més, aquestes classes socials s'han diversificat notablement. En el cas de la classe obrera s'observa un augment important dels treballadors especialitzats, una disminució del grup dels treballadors

no especialitzats i, sobretot, la força creixent de nous sectors socials que s'insereixen en el procés productiu en una posició específica: enginyers, tècnics, quadres mixtos, administratius, etc. A més el desenvolupament tecnològic i els mètodes de producció en massa constitueixen, cada vegada amb més força, un menysteniment a la professionalitat dels treballadors.

En un altre ordre d'idees, les relacions entre les classes i el poder polític també han sofert importants variacions. En realitat el «desenrotllisme» no era altra cosa que l'explicitació, en l'ordre econòmic, d'un canvi en la correlació de forces en el si del bloc dominant o, per a ser més exactes, la culminació d'un procés de canvi que s'havia iniciat molt abans i que es va completar amb el franquisme, en el qual es consolidava l'hegemonia de la burgesia monopolista, fortament imbricada amb el capital financer i amb les grans multinacionals i a la qual s'integrava subordinadament l'oligarquia terratinent.

L'impacte de la crisi mundial del capitalisme

4. Tot aquest procés de creixement i modernització es veié durament afectat a partir de 1974 i 1975, quan l'economia espanyola va rebre l'impacte de la crisi mundial del capitalisme. La crisi es desencadenà a partir de la puja dels preus de les matèries primeres, en particular del petroli (tardor de 1973), però ja amb anterioritat alguns signes venien confirmant l'esgotament de la llarga fase expansiva que s'havia iniciat després de la II Guerra Mundial: la crisi monetària, el final de la convertibilitat del dòlar (1971), la creixent combativitat dels treballadors i altres sectors populars explicitada en les grans mobilitzacions del maig francès del 68 i de la tardor calenta italiana del 69, etc.

Les característiques generals de la crisi deriven d'un sistema capitalista que per raons diverses (final d'un cicle tecnològic, noves relacions amb els països del tercer món, model de

creixement dels últims anys) no pot mantenir els increments de productivitat dels anys anteriors. Això coincideix amb la presència d'una classe treballadora organitzada en potents sindicats, acostumada a contínues millores en els seus nivells salarials, per la qual cosa el descens en el ritme de la productivitat no pot ser compensat amb reduccions paral·leles en els increments salarials (al menys, en un primer moment). Els beneficis de les empreses disminueixen i davant d'aquest fet es produeix una doble resposta capitalista a la crisi: a) apujar els preus i reduir el costos (sobretot els laborals) a fi de restablir els nivells de benefici, b) deixar d'invertir mentre les expectatives globals no millorin, o exportar els capitals a països en els quals la rendabilitat dels diners és major i les pressions fiscals o socials menors.

Es així com s'inicia un cercle viciós que condueix a l'agreujament de la crisi i a l'existència conjunta d'atur i inflació. El descens de la inversió impideix la creació de nous llocs de treball i condueix a l'augment de l'atur, afectat també per la fallida de les empreses que, per llur debilitat, no poden fer front a la nova situació. I, simultàniament, la demanda global del sistema s'afebleix i cau la producció, en empitjorar les expectatives empresarials, es produeix un nou factor de reducció de la inversió.

Aquest cercle viciós té una incidència molt diferent en els diversos sectors econòmics. En aquells que són menys competitius (monopolis de serveis públics, multinacionals, etc.) els preus poden ser elevats sense conseqüències massa negatives sobre el volum de vendes, però en els sectors competitius, en els quals es troba majorment la petita i mitjana empresa, és molt difícil elevar preus, i la crisi s'agreuja. A més, les polítiques de restricció del crèdit aplicades pels governs per a lluitar contra la inflació afecten fonamentalment a aquests sectors, puix que la banca retalla en primer lloc els crèdits dels petits clients i sols en casos extremats els dels grans.

En resum, la crisi no és homogènia, afecta principalment a la petita i mitjana empresa i als sectors que tecnològicament

no són de punta, i s'expressa a partir de la doble vessant de la inflació i l'atur. Pel que respecta a la classe treballadora, la crisi no sols impideix la continuació dels increments salarials, sinó que, a més, els manteniments d'alts nivells d'atur és una amenaça constant a les possibilitats globals de lluita i de millora de les condicions de vida.

A Espanya la crisi s'ajusta també a aquest quadre global, encara que presenta característiques pròpies. L'economia espanyola va entrar a la crisi amb cert retard, però aquest retard no ha limitat la seva gravetat, sinó que l'ha accentuada, com ho demostra el fet que els preus espanyols han crescut més del doble que els preus europeus. En efecte, alguns factors han conjugat llur influència per a provocar aquí una degradació de la situació superior a la d'altres països industrialitzats:

a) El model de creixement imposat durant els anys seixanta recolzava damunt unes bases falses, i va entrar en crisi des del primer moment. Aquest model partia de la penetració massiva de capital estranger, l'exportació de la mà d'obra sobrant i l'equilibri de la balança de pagaments gràcies a les trameses dels treballadors emigrats i als ingressos del turisme. Trencat aquest equilibri la crisi es caracteritza a Espanya per un fortíssim endeutament exterior, un dels més elevats del món capitalista, mentre que la tornada dels emigrats contribueix a agreujar l'atur.

b) La crisi econòmica arribava precisament en el moment en que el propi règim franquista finia. La reforma política, la transició a la democràcia i la recerca d'un nou model de dominació política i social per part de les classes dominants impedièren una resposta adequada a la crisi. Així s'explica la increïble inhibició dels successius governs, des de finals de 1973 fins 1978, llur incapacitat per a utilitzar ràpidament la reforma fiscal i la Seguretat Social, com a mitjans de lluita contra la crisi. Ultra l'obert rebuig i, més generalment, la inseguretat davant d'ell de certs sectors empresarials nascuts a l'ombra del franquisme, explica el descens acusat de la

inversió, la fugida de capitals, el frau fiscal i inclús certes tentatives conscients de desorganització de l'aparell productiu.

A partir de les eleccions del 15-J el govern afrontava la situació amb una política desordenada, poc clara i sense perspectives a mig i llarg termini. Es evident que durant molt de temps, aquest govern fou incapaç d'aconseguir un nivell de confiança acceptable per part de sectors importants de les classes dominants, la qual cosa limitava el seu marge de maniobra. Això explica l'adopció de mesures exclusivament conjunturals (com la devaluació, amb la qual s'esperava refer la demanda a través de les exportacions), o preferentment centrades en la lluita contra la inflació; en aquest sentit la política de contracció creditícia (eix de la política econòmica del govern durant aquest últim període) conduïa a l'exacerbació dels efectes de la crisi: creava grans dificultats a la petita i mitjana empresa, incrementava els nivells d'atur i forçava els sindicats a acceptar la congelació salarial.

Els acords de la Moncloa presentaven, en aquest context, un doble sentit. Per una banda el Govern acceptaria negociar amb tots els partits de l'arc constitucional, i en particular amb l'esquerra, el contingut de la política econòmica. S'obrien així certes possibilitats per a racionalitzar dita política i per a fer front a la crisi de forma coherent, i, a més, les forces populars podrien exigir unes contrapartides concretes, tant d'ordre econòmic com polític, al programa d'estabilització que els esmentats acords comportaven. Però, per altra banda, les cessions realitzades pels partits d'esquerra en alguns aspectes concrets (congelació salarial, flexibilització de plantilles en certs casos) eren la conseqüència de la política desenrotllada pel Govern durant els mesos anteriors, una política que no dubtava en agreujar la crisi a cert termini amb la intenció de forçar el pacte social en condicions aventatjoses per als empresaris.

En tot cas, l'aplicació efectiva dels acords de la Moncloa hauria permès majors èxits en la lluita contra la crisi, això, com un avançament notable en el procés de democratització i

d'ampliació de les llibertats públiques i sindicals.

No fou així, i avui ens trobem amb una situació en la qual no s'hi veu sortida a mig termini. Les perspectives internacionals indiquen que la recessió es mantindrà durant els anys 80 i a Espanya s'albira un llarg període amb elevats índexs d'atur, amb una inflació que difícilment podrà ser controlada més enllà de certs límits i amb grans dificultats per a mantenir el nivell adquisitiu dels treballadors i de les classes populars.

La situació econòmica a Catalunya

5. En uns moments en que, a partir de les lluites populars i de les pressions polítiques de les forces de progrés, Catalunya recobra la seva identitat política institucionalitzada en una Generalitat sense adjectius, urgeix plantejar com a prioritari l'objectiu de reconducció de la realitat econòmica catalana, degradada en la seva estructura per l'anarquia del desenrotllisme franquista i greument afectada per una crisi de projecció internacional i previsiblement de llarga durada. Tasca de reconducció que la Generalitat haurà d'enfrontar amb l'eina de les competències estatutàries en matèria econòmica, les insuficiències de les quals en alguns casos i llur caràcter normalment parcial exigiran, com a necessària compensació, grans dosis d'imaginació en la concepció de les accions a desenvolupar.

En l'actualitat, tres grups de paràmetres defineixen el context restrictiu en el qual el govern de Catalunya haurà d'esmerçar l'esforç de reconducció econòmica: l'especificitat de les condicions econòmiques de Catalunya en relació a les de la resta de l'Estat, la progressiva degradació de la situació econòmica a Espanya i, per últim, les perspectives econòmiques internacionals per als anys 80.

La primera restricció es refereix a les dificultats de reconducció —des de la Generalitat— d'una realitat econòmica

que, com la catalana, presenta trets diferencials en relació a la de la resta de l'Estat, però sobre la qual incideix directament una política econòmica decidida per l'Administració central en funció de criteris que no són necessàriament els més adequats per a Catalunya. En aquest sentit, l'estructura industrial catalana es caracteritza pel pes determinant dels sectors transformats metàl·lics, tèxtils y químics, que suposen més del 50 % de la indústria catalana, bàsicament productors de béns de consum, mentre que les indústries bàsiques i de producció de béns d'inversió executen un protagonisme menor. Aquesta especialitat industrial suggereix, per consegüent, que l'evolució econòmica catalana presenta una correlació més estreta amb l'evolució del consum privat i, a altre nivell, que els esforços de reconversió i industrial exigits per la crisi actual no poden limitar-se a una simple extensió de la política a nivell estatal sinó que han d'incorporar criteris basats en aquests trets diferencials de la indústria catalana.

La gravetat dels desequilibris territorials de tot ordre a Catalunya constitueix una segona especificitat pròpia, per a enfrontar problemes com el de la macrocefalia demogràfica de l'àrea barcelonina i la despoblació de les àrees interiors, el procés de la industrialització en territoris com les comarques de la conca del Ter i l'aparició de bosses d'atur massiu —amb índex bastant superiors a les mitjanes— com en el Baix Llobregat i el Vallès Occidental. A un nivell distint i com a tercera especificitat, l'economia catalana presenta un índex d'obertura exterior superior al de l'economia espanyola i, en particular, es caracteritza per la importància que hi revesteixen les exportacions industrials i també les de serveis i en particular el turisme. Aquesta particularitat explica que l'evolució econòmica catalana manifesti una correlació més estreta amb l'evolució econòmica internacional que la que es dona a nivell estatal.

Pel que fa a l'estructura empresarial, convé no oblidar que el teixit empresarial català es nodreix bàsicament de petites i mitjanes empreses que, tal com s'apunta en apartats anteriors,

són les que amb major intensitat han sofert els efectes de la crisi econòmica i de la política econòmica d'U.C.D., orientada netament a la defensa dels interessos del gran capital. Per últim, en matèria de serveis i infraestructures resulta notòria la curta atenció —clarament desproporcionada per defecte— que l'Administració central ha atorgat tradicionalment a Catalunya, fenomen que ve agreujant-se en els darrers anys i que contribueix a explicar l'extensió i profundització dels dèficits infraestructurals i de serveis que pateix Catalunya.

En definitiva, les especificitats de l'economia catalana la caracteritzen com una realitat que, a nivell d'estructures, presenta greus desequilibris de tot ordre —sectorials i territorials—, a nivell d'infraestructures, pateix dèficits crònics i que, a nivell conjuntural, mostra una major sensibilitat i rapidesa de reflexos davant els entrebancs de la situació econòmica i davant l'evaluació de l'entorn internacional.

La insistència en que l'esforç de reconducció ha de plantejar-se a partir d'aquest grup d'especificitats pròpies de l'economia catalana no desvirtua, tanmateix, el fet que l'evolució econòmica a Catalunya comparteix unes pautes generals comunes amb les de la resta de l'Estat. En aquest sentit, sobre l'economia catalana incideixen actualment els mateixos paràmetres de crisi que a la resta de l'Estat, protagonitzats bàsicament per elevades taxes d'atur —properes al 9 % de la població activa i desigualment repartides— i d'inflació —un 16 % en termes anuals—. Totes les previsions coincideixen en assenyalar un empitjorament progressiu dels paràmetres de crisi per a l'economia espanyola, evolució que serà inevitablement compartida per l'economia catalana.

Com a tercer element d'incidència sobre la situació econòmica a Catalunya estretament relacionat amb l'anterior convé tenir present el progressiu pessimisme que caracteritza les previsions econòmiques internacionals per als pròxims anys. Concretament, l'últim informe de l'OCDE, en línia amb nombrosos informes anteriors d'altres institucions inter-

nacionals, preveu per al 1980 un creixement econòmic mig del 1,5 % als països industrialitzats, uns índexs d'atur creixents del 6-8 % i taxes d'inflació pròximes al 10 %. I com a transfons de greu preocupació que constitueix una de les claus per encarar-se al futur immediat permaneceix l'espectre de les previsibles dificultats energètiques al llarg dels anys 80, que poden convertir-los en la dècada del «petro crash».

L'alternativa Reforma-Ruptura. Les seves contradiccions

6. A partir de la mort del dictador es feia cada vegada més evident la necessitat d'un canvi de règim polític a Espanya. El franquisme no podia perpetuar-se, no sols perquè estava estretament lligat a la figura de Franco o per la seva pròpia naturalesa de règim d'excepció, sinó també perquè entrava en contradicció amb els interessos objectius del bloc social dominant. Davant les massives mobilitzacions populars, davant el desenvolupament de noves formes de lluita armada (sobretot a Euzkadi, on comptaven amb una important base popular), davant l'agudització de la crisi econòmica, la dictadura era incapaç d'organitzar el consens i la integració ideològica que tot règim necessita.

Els intents «aperturistes» iniciats a partir de 1974 i continuats amb major intensitat pel primer govern de la Monarquia s'inscrivien dins d'una estratègia tendent a agençar la imatge del règim, lliberalitzant-lo i fent-lo més presentable davant la comunitat internacional. Però els límits eren tan estrets que ni tant sols foren capaços de complir un dels seus objectius primordials: la divisió de l'oposició democràtica. Al contrari, fou precisament el 1976 quan es forjaren autèntiques instàncies unitàries d'àmbit estatal. D'aquesta forma el fracàs aperturista exigia la realització d'un programa més ambiciós. Fou aleshores quan front a la proposta de l'oposició democràtica (la ruptura) es va plantejar l'alternativa del sistema: la reforma.

Avui podem dir que el resultat de la reforma i els objectius de la ruptura han coincidit, almenys pel que fa als aspectes externs del règim polític. Es tractava de crear un sistema constitucional més o menys homologable amb els dels països d'Europa Occidental, basat en el reconeixement de les llibertats públiques i del pluralisme polític sense excepcions, i en la utilització de mecanismes democràtics per a definir la relació de forces en el Parlament i el caràcter i actuació dels governs. El nou règim hauria de reconèixer i emparar l'autonomia de les regions i nacionalitats, en unes condicions similars a les existents en la Constitució de 1931, i hauria de comportar una àmplia amnistia per a tots els ciutadans perseguits i represaliats per la lluita a favor de la llibertat.

La diferència entre ambdues opcions no era pas, doncs, en el *què* (la realització d'una democràcia a l'europea) sinó en el *qui* (grup o grups polítics que protagonitzaven el procés de canvi) i el *com* (ritme i caràcter de la transició). La ruptura hauria significat canvis importants i immediats en certes àrees de poder polític (govern provisional com a expressió de les forces d'oposició democràtica), així com la democratització de les institucions, en particular pel que es refereix a l'Administració, la justícia, les FF.AA. i les FOP. En aquestes condicions s'hauria obert un autèntic procés constituent, previsiblement hegemonitzat per les forces progressistes i d'esquerra. La reforma, en canvi, hauria de ser protagonitzada i dirigida per un sector important de l'antiga classe política franquista, aliada amb els grups més tebis o més recents de l'oposició democràtica.

7. L'èxit de l'opció reformista depenia, fonamentalment, de dos factors: la ruptura de la fràgil unitat a que havia arribat l'oposició democràtica a començament del 1976 i la construcció d'un instrument polític (un Partit) capaç de dirigir el procés i, al mateix temps, d'assegurar a les classes dominants un recolzament electoral majoritari.

La lentitud de la reforma s'explica per la necessitat d'ajustar el ritme de la consecució, parcial o total, d'aquests objec-

tius. Particularment important fou l'articulació d'UCD, nascuda com una coalició de grups i partits centristes (liberals, social-democràtes, democristians i del sector més obert del franquisme). La classe política ocupà l'esmentada plataforma, convertint-la en una coalició electoral al seu servei i emprenent la tasca de fer-ne el gran partit de la dreta espanyola, un partit capaç de combinar la defensa dels interessos del gran capital amb una imatge moderadament progressista, encara mancada d'ideologia precisa.

Aquest objectiu ha estat acomplit; tanmateix, el procés ha estat condicionat de forma determinant per factors de signe molt diferent, factors que en certs aspectes han imposat una radicalització dels plantejaments inicials, produint autèntiques ruptures i, en canvi, en altres ha impedit la realització d'una mínima obra reformista.

8. En algunes qüestions s'ha produït una autèntica ruptura amb el règim anterior. La unitat bàsica de les forces d'esquerra a l'hora de refusar el projecte reformista (negant-se a acceptar la Llei per a la Reforma Política, exigint la legalització dels partits polítics com a condició prèvia, negociant de forma conjunta la llei electoral, refusant una solució simplement descentralitzadora per al problema nacional), i sobretot, la relativa derrota soferta per la UCD a les eleccions del 15-J, obligaren el govern a un conjunt de concessions (preautonomies, elaboració d'una constitució negociada, etc.) que desbordaven els plantejaments reformistes, privant-lo de la iniciativa que fins aleshores havia conservat. La Constitució del 1978 suposa, en aquest sentit, una superació del projecte reformista. La regulació dels drets fonamentals i de les llibertats públiques, el reconeixement de l'autonomia de les nacionalitats i regions, el caràcter parlamentari del règim i molts altres aspectes han de ser considerats com a conquestes de les forces progressistes i d'esquerra, que van saber utilitzar la força electoral assolida a les primeres eleccions lliures.

9. Pel contrari, apareixen aspectes en els quals ni tan sols s'han complert les previsions reformistes. Entre els factors

condicionants hem de tenir en compte: la força que han conservat, en el si dels aparells de l'Estat, personalitats i grups amb actituds continuistes en particular a les FOP, les FFAA, l'Administració de Justícia, i en algunes institucions de l'Administració civil, els problemes d'ordre públic, sobretot en allò que respecta al creixement del terrorisme i l'augment de la delinqüència que han provocat reaccions contràries al procés de transició; finalment els efectes de la crisi econòmica, que han generat actituds de refús per part de sectors de la burgesia i reflexes conservadors entre les classes mitges. Així s'explica que en molts d'aquests aparells el poder dels grups més reacis al procés democràtic s'hagi mantingut intacte, que en l'actuació de les FOP en la repressió del terrorisme i de la delinqüència s'hagin conculcat en ocasions els drets democràtics elementals i, també, que en l'àmbit de les relacions laborals i de l'acció sindical no s'hagin modificat els esquemes fonamentals del franquisme (encara no vigent l'Estatut dels Treballadors).

En resum, assistim a un procés complex de transició cap a la democràcia, en el qual es produeix una síntesi dialèctica entre plantejaments rupturistes i reformistes (encara aquests darrers apareixen com a predominants).

El procés constituent

10. Els resultats de les eleccions del 15-J no foren especialment favorables per a l'opció reformista. Malgrat l'abusiva utilització dels medis de comunicació de masses, la UCD sols aconseguí el vot favorable d'un terç de l'electorat, mentre que el Partit Socialista es situava a sols cinc punts de diferència. Encara que el sistema de distribució d'escons per províncies atorgava una prima considerable al partit del Govern, aquest era incapaç d'assolir la majoria absoluta, i la seva posició parlamentària resultava feble: o cercava el recolzament d'Aliança Popular (la qual cosa significava hipotecar

l'opció reformista) o, pel contrari, iniciava «una fugida cap endavant» que li permetés conservar la iniciativa, fins i tot al preu de realitzar concessions a les forces d'esquerra i nacionalitats. Així s'expliquen els dos aspectes més importants del nou període.

L'obertura d'un procés constituent. La declaració constituent de les Corts significava el refús de la legitimitat constitucional del franquisme. Necessàriament la nova Constitució havia de ser negociada i la composició de la ponència encarregada de redactar-la era ja una concessió important del Partit del Govern que renunciava a elaborar el seu propi projecte.

Les preautonomies. Els resultats electorals a Euzkadi i Catalunya demostraven la inequívoca voluntat autonomista del poble en ambdues nacionalitats. La recuperació provisional de les institucions d'autogovern i, en el cas de Catalunya, el retorn del President de la Generalitat, tenien un contingut clarament rupturista des del punt de vista jurídic. I, a més, van provocar una reacció en cadena que dotà de règims d'autonomia provisional a pràcticament totes les altres regions i nacionalitats. Un procés que en absolut entrava en les previsions reformistes, encara que el Govern intentà utilitzar-lo per a diluir la força dels plantejaments de les nacionalitats històriques.

11. *A partir de l'aprovació de la Constitució*, el procés ha adquirit unes noves variants:

Per una part, la progressiva consolidació de la UCD. Durant el procés constituent el partit del Govern havia presentat greus disfuncionalitats no sols pel que respecta a la seva disciplina interna (la UCD era, i en gran mesura segueix éssent-ho, una federació de grups i de notables, més que un autèntic partit polític), sinó també en la seva capacitat per a comunicar amb les classes dominants i per a representar eficaçment llurs interessos. Tanmateix, la realització del seu Congrés, a la tardor del 1978, i posteriorment els resultats de les eleccions del 1-M han obert algunes vies de solució a

dites disfuncionalitats. Assistim actualment a un procés de consolidació de la UCD, procés encara no acabat, els resultats del qual dependran de múltiples factors.

Les eleccions legislatives del 1-M i, posteriorment, les eleccions municipals aportaren nous aspectes (contradictoris) al procés. En les eleccions generals assistim a un retrocés objectiu de les forces progressistes. Retrocés en la mesura en que no s'acompliren les previsions (potser massa optimistes) de victòria electoral socialista i, sobretot, perquè l'abstenció, el desencís i el cansament davant una forma de règim que no resolía els problemes de cada dia dels ciutadans afectaren tant l'electorat d'esquerra com el de dreta. En canvi, les eleccions municipals, si bé explicitaren una taxa d'abstenció encara superior, van permetre una àmplia victòria de les forces progressistes, sobretot a les grans concentracions; uns pactes de govern municipal entre aquestes forces particularment a nivell estatal, com l'eix PSOE-PCE, han permès foragitar a la dreta d'importants parcel·les de poder. Malgrat els problemes plantejats amb posterioritat (dificultats d'enteniment entre els partits pactants en alguns casos, boicot per part del govern, dificultats financeres, agreujades per la situació econòmica), el poder de l'esquerra als Ajuntaments obre vies importants per a la democratització de la vida local i per al desenvolupament d'uns programes d'actuació al servei de tot el poble.

La recuperació de l'Autonomia a Catalunya

12. Els resultats electorals del 15-J a Catalunya foren una autèntica derrota per a la UCD i demostraren la unànim voluntat autonomista i democràtica del poble. Davant aquesta realitat el govern es veuria obligat a reconvertir la seva estratègia. Abandonant el seu projecte de Consell General de Catalunya, acceptà la restauració de la Generalitat.

El restabliment de la Generalitat i la tornada del seu Presi-

dent de l'exili (President que, no ho oblidem, representava la legitimitat històrica de la Generalitat) eren una de les més clares reivindicacions de les forces democràtiques catalanes. Era, a més, un fet clarament rupturista, en la mesura que el Govern reconeixia com a vàlida, implícitament, la legitimitat de la Generalitat republicana, que el franquisme havia destruït per la força i, tanmateix, era evident la instrumentalització d'aquesta reivindicació per part de la UCD. No sols perquè, al fer-la seva, possibilitava la seva consecució per la seva sola voluntat, sinó perquè la figura del President fou posada al servei d'una política ambígua que, en qualsevol cas, no era solament la de les forces de l'oposició democràtica.

13. Aquesta realitat explica els *dèficits polítics de la Generalitat Provisional*, evidents des de qualsevol punt de vista.

Per una banda, la pròpia estructura de la Generalitat. El presidencialisme ha estat una constant al llarg dels dos últims anys, presidencialisme contra el qual no han sabut lluitar els partits democràtics. La congelació de l'Assemblea de Parlamentaris i els acords de Perpinyà donaren les bases jurídiques i polítiques a aquest caràcter presidencialista que tan perjudicial ha estat per a la institució i que, a més, ha estat un factor important en el procés de frustració popular.

Per l'altra, l'evident desconexió de la Generalitat respecte al conjunt de la Societat civil Catalana. Els òrgans preautonòmics no han sabut lligar amb les aspiracions del poble de Catalunya i, particularment, dels treballadors. La poca relació tinguda amb els sindicats i altres moviments de base és una prova d'aquesta realitat, encara que hagi suavitzat la desconfiança de les forces conservadores cap al procés autonòmic.

Finalment, el raquitisme en la política de traspassos de competències

Pel que respecta als traspassos del Govern, els resultats,

fins al present, han estat mínims. Particularment greu és la situació en matèria de treball, una àrea d'extraordinària importància per a construir una Generalitat dels treballadors. Els traspassos i, en general, la política respecte a les Diputacions Provincials, mereixen una valoració igualment negativa, encara que en aquest cas les responsabilitats incumbeixin al mateix President i a determinades forces polítiques catalanes, més interessades en mantenir les Diputacions com una àrea de poder pròpia (àrea a la qual han accedit a partir del sistema poc representatiu fixat per a la composició de les mateixes) que en avançar realment cap a la superació del centralisme inherent a la institució provincial.

14. *Cal ressaltar el protagonisme socialista en la lluita per l'autogovern.* Des del restabliment de la Generalitat provisional fins a l'elaboració de l'Estatut d'autonomia, aquest protagonisme justificat en funció de l'hegemonia electoral, repetidament demostrada pel nostre partit, s'explicità des del primer moment amb la presència en el procés de negociació per al restabliment de la Generalitat provisional. I també en les reunions de l'Assemblea de Parlamentaris de Catalunya, realitzades a proposta dels socialistes. Amb posterioritat l'elaboració, negociació y aprovació de l'Estatut d'Autonomia han ratificat aquest protagonisme.

Malgrat les dificultats del funcionament reglamentat de la Generalitat provisional i els problemes de relació amb l'Estat i amb les diputacions, els socialistes hem provat la nostra capacitat de gestió en aquells àmbits en que las transferències de competències ho ha permès (transports i urbanisme, particularment). En altres casos, com és el de la Conselleria de Treball, en que aquestes transferències s'han produït molt recentment, la seva actuació ha permès desenvolupar unes iniciatives i intervencions (actuacions sobre l'atur, de mediació, de conciliació, d'arbitratge en les relacions laborals i anul·lació de mesures perjudicials per al cooperativisme a Catalunya) que han demostrat la nostra capacitat per a jugar un paper positiu en les relacions de treball.

D'altra banda, a l'hora de valorar en el seu conjunt el període de la Generalitat provisional, junt als guanys aconseguits, particularment en el terreny del principi de recuperació autonòmica, cal tenir en compte els problemes sorgits del caràcter unitari del Consell Executiu en aquesta fase provisional. Problemes i dificultats, tant en aspectes de gestió i solució de problemes concrets —polítics o administratius— com en els d'imatge d'actuació consensuada o pactada que, units als produïts pels acords i consensos a nivell d'Estat, han contribuït en forma determinant a les actituds de frustració i manca de participació dels ciutadans en la més recent etapa democràtica.

ANALISI DE LA SOCIETAT CIVIL A CATALUNYA

15. L'actual configuració de la societat civil a Catalunya és el resultat d'un determinat procés històric, dins del qual ha estat un element determinant el model econòmic desenrotllat pel capitalisme en les últimes dècades unit a la manca total de poder d'autogovern català.

Si bé ja amb anterioritat s'havien donat moviments migratoris des de les regions del sud d'Espanya cap a Catalunya, és durant l'etapa desenvolupista iniciada els anys 50 quan grans masses de treballadors s'incorporen a la vida econòmica de Catalunya.

La manca de planificació i previsions en una economia basada en el furt, l'especulació i el fàcil benefici, han estat elements decisoris per a explicar la realitat actual de Catalunya, en la qual es combinen un alt grau de concentració urbana i industrial a Barcelona i cinturó (més del 60 % del total de la població de Catalunya) amb àmplies zones d'índex elevats de disminució de població.

Al mateix temps, el fenomen migratori i el fort creixement

econòmic han configurat una determinada estructura de classes a Catalunya amb un percentatge molt alt de proletariat concentrat en pocs Km², la majoria de les vegades vivint en una situació deficitària en ciutats o grans barris d'una alta densitat i una considerable manca de serveis.

Aquesta mateixa concentració entorn de Barcelona ha provocat a Catalunya enormes desequilibris comarcals i una taxa molt elevada de població urbana. Mentre que més del 60 % de la població resideix en el cinturó de Barcelona i un altre quasi 10 % en ciutats de més de 50.000 habitants, tan sols el 14 % resideix en localitats de menys de 5.000 habitants.

16. Entre totes les variables factibles de considerar en un anàlisi de la societat civil de Catalunya, n'hi ha una que per la seva significació reverteix especial importància per als socialistes: *La distribució de la població activa per categories professionals i sectors productius*, ja que és l'indicador més clar de la base social a la qual ha de dirigir-se el projecte socialista i perquè ens dóna una idea aproximada del pes específic d'allò que en podríem dir classes socials objectives.

Les dades que reproduïm més endavant han estat elaborades a partir del cens de 1975. Aquesta relativa «antigüetat» de cap manera condiona la veracitat de les dades, per tal com les variacions en aquest espai de temps no han pogut ser importants, sobretot per la manca de creixement en els últims 4 anys. Agrupant les diferents categories arribem al resultat següent:

EMPRESARIS

Agrícols	0,35 %	
Indústries i Serveis	3,93 %	5,01 %
Directors i Gerents	0,73 %	

AUTOPATRONS I INDEPENDENTS

Agrícols	3,79 %	
Indústries i Serveis	5,63 %	10,36 %
Professionals liberals	0,99 %	

TREBALLADORS NO MANUALS

Personal agrari	0,54 %		} 84,04 %
Personal administratiu	25,24 %	34,75 %	
Caps de grup i altres treballadors serv.	7,97 %		
Contramestres i capatassos	1,00 %		

TREBALLADORS MANUALS

Agraris	1,78 %	
Obrers qualificats	40,63 %	42,29 %
Obrers no especialitzats	6,88 %	

ALTRES 0,59 %

Hi han varies conclusions que es dedueixen d'una forma directa de l'observació de la taula.

- El baix percentatge de la població activa dedicada al sector primari (6,46 %) per sota de la majoria dels estats europeus.
- El baix percentatge del sector «d'autopatrons i professionals» (10,36 %), si el comparem amb les xifres a nivell de l'Estat espanyol (24,8 %).

- Alt percentatge d'assalariats (84,04 %), molt superior a la mitja d'Espanya (69,2 %) i degut, sens dubte, al potent proletariat industrial del cinturó de Barcelona.

Més endavant, en el capítol dedicat als espais electorals, podrem analitzar la correlació entre assalariat i vot d'esquerra com una mesura objectiva, encara que tanmateix no decisiva, d'una determinada consciència de classe. Com pot observar-se, la suma de vots de tots els partits d'esquerra és bastant inferior al nombre d'assalariats, si bé no és menys cert que els percentatges més alts de vot d'esquerra es donen a les zones d'un predomini de treballadors manuals. Una conclusió podem treure d'aquest primer acostament a la realitat de la distribució de la població activa, sobretot en relació a la resta d'Espanya: el pes específic dels treballadors manuals, a Catalunya, assoleix el 50 % del total de la població activa; és, per tant, el sector més important de la base social del projecte socialista.

Dintre del sector «treballadors no manuals» el grup més important el formen el «personal administratiu sense cap qualificació especial, i que, com tots sabem, està sotmès a un nivell d'explotació similar als treballadors manuals. Els sectors o classes mitges, tant tradicionals (agricultors, comerciants, professions liberals), com noves (alt personal administratiu, tècnics, etc.) tenen un pes específic bastant reduït.

La major capacitat de mobilització per part del poble de Catalunya, el major percentatge de vots d'esquerra, la repetida actitud de vanguardia de Catalunya en les reivindicacions polítiques, econòmiques i socials, no són més que el reflexe d'una distribució social favorable a les forces d'esquerra, a l'existència, en suma, d'un fort proletariat industrial i urbà.

La conservació de bona part de l'aparell productiu anterior a la guerra civil, la posició de proximitat a Europa de la façana marítima, l'existència d'un mercat regional barceloní i de penetració en el mercat intern-estatal, van suposar

la garantia d'economies externes i d'aglomeració que varen influir a que la regió urbana de Barcelona, i bona part del litoral del Principat, es convertissin en un dels eixos del creixement i acumulació de l'Estat espanyol durant la dècada dels seixanta.

Els efectes del model de creixement desenrotllista han afectat a l'estructura territorial i social de Catalunya i a les seves superestructures polítiques i ideològiques.

A) El 1975 el 76 % dels catalans viuen en municipis de més de 10.000 h. i el 60 % habita en l'Àrea Metropolitana de Barcelona. La mobilitat territorial ha afectat entre 1962-75 al 52,8 % de la població; els principals components d'aquesta mobilitat han estat, fins a 1968, la immigració des de la resta de l'Estat espanyol —un 46,7 % dels totals de migracions— i els trasllats dins de la mateixa Catalunya un 43,6 %. D'aquesta manera, el 1975 el 15 % de la població catalana és d'origen andalús, el 5,3 % d'origen castellà, el 3,2 % d'origen extremeny, el 3,1 % nascuts a Aragó, el 2,4 % a Múrcia, el 1,8 % al País Valencià, i el 1,15 % a Galícia. I a Barcelona, viuen el 1970, el 22 % de lleidatans de naixença, el 18 % de nascuts a Tarragona, i el 15 % de gironins.

B) Pel que fa a l'estructura ocupacional (social) el 1975 el bloc de les classes treballadores representa el 84 %, ha augmentat un 7 % absolut en cinc anys. La fracció del proletariat agrari estabilitza el seu escassíssim pes. El proletariat industrial constitueix el 47,5 % del total d'actius a Catalunya, i el 56,7 % dins de les classes treballadores; tendeix a la progressiva qualificació i a créixer lentament; és el sector més afectat per la crisi.

A totes les ciutats de més de 50.000 h. de L'àrea Metropolitana de Barcelona (A.M.B.), el 1970 els obrers qualificats suposaven entre el 50-55 % del total de les respectives poblacions actives, i el conjunt del proletariat industrial arribava a un 70 % a Santa Coloma de Gramanet i a Cornellà.

En aquestes ciutats, junt amb Reus, Tarragona i Badalona, els obrers no qualificats passaven del 12 % del total d'ocupats.

Les «noves capes de treballadors» augmenten llur importància relativa a un ritme molt superior al del proletariat industrial. El 1970 eren el 36 % dins de la població assalariada, mentre que el 1975 són el 40 % i el 34 % relatiu al total d'actius. A Barcelona ciutat suposen el 1970 el 48 % d'actius; dins de l'A.M.B., oscil·laven a l'entorn del 24-27 %, llevat de Santa Coloma.

La implantació de les relacions de producció capitalista a Catalunya, també ha significat l'accelerada reducció de la importància relativa dels treballadors autònoms a la indústria i als serveis i de la pagesia: suposen, respectivament el 5,6 % i el 3,8 % del total d'actius de 1975. El 1970 a Lleida, Girona, Reus, Manresa i Sabadell, tenien un pes relatiu superior al 10 %. La capa superior de la societat catalana ha passat del 4,6 % de 1970 al 6 % de 1975.

A part de l'empresariat agrícola, la resta de fraccions ha crescut; atès el minifundisme empresarial a Catalunya, la relació entre propietaris dels mitjans de producció i tecnoburocràcia és de 2,35 %, mentre que la mitja espanyola és de 0,96 % (1978). El 1970 el pes relatiu de les fraccions de la classe dominant a Barcelona és inferior al que han assolit a altres nuclis metropolitans (Madrid, València, Oviedo, Sant Sebastià); la qual cosa evidència la progressiva dependència de l'economia catalana dels centres de decisió econòmics radicats fora del Principat.

C) El procés de metropolitització salvatge, la mobilització de la força de treball amb un important component d'immigrants des de la resta de l'Estat espanyol —les 3,5 parts dels obrers industrials incorporats entre 1950-70; la poca importància dels béns de consum cultural en la reproducció de la força de treball del proletariat industrial —el 47,5 % del total ocupat en 1975, el seu origen camperol propici al desarrelament dins dels «ghettos» suburbials; la reducció de la llengua

pròpia de Catalunya, a l'ús familiar, marginada de les funcions amb prestigi social (ensenyament, ràdio i televisió, premsa), la deserció idiomàtica de la majoria dels catalans d'origen de la capa superior de la societat catalana i la imitació d'aquesta pauta de diferenciació social per alguns sectors dels nous assalariats urbans; el caràcter subterrani de la resistència cultural del «nou proletariat intel·lectual», provinent de les classes treballadores; tot aquest bloc de processos en el marc del desenvolupisme fonamentaven la possibilitat d'una divisió del bloc d'assalariats a causa del seu origen geogràfic i usos lingüístics en dues comunitats.

17. Hi ha altra variable que influeix, encara que potser no d'una forma tan decisiva, en la realitat de la societat civil: *el caràcter majoritàriament rural o urbà de la població*, quelcom que indubtablement està estretament lligat a l'anterior.

En les últimes dècades la població de Catalunya ha experimentat un creixement sense precedents a causa d'una forta concentració entorn al cinturó industrial de Barcelona.

Si bé s'ha donat un fenomen d'emigració interior (de les comarques a Barcelona), l'element determinant ha estat la immigració a Catalunya dels treballadors d'altres regions i nacionalitats d'Espanya.

Les causes d'aquest fenomen són diverses: la influència d'una determinada concepció econòmica, els enormes desequilibris provocats en el conjunt d'Espanya. No és menys cert però, que aquest fenomen ha canviat de forma determinant i definitiva la realitat del nostre país. Els cinturons industrials, les ciutats-dormitori, els grans barris, desproveïts dels serveis mínims, el caos urbanístic, els problemes de la llengua, la diversitat de valors i costums formen part de la realitat viva de Catalunya, són tan Catalunya com la Costa Brava, les comarques interiors o els petits poblets pireneics i de tot això partim per a la construcció de la nova Catalunya.

Creiem que poden ser aclaratòries algunes dades empíri-

ques d'aquest fenomen de concentració urbana que hem assenyalat i que li donen un marcat caràcter ciutadà a la realitat de Catalunya.

COMARCA	POBLACIÓ TOTAL
Barcelonés	43,48 %
Vallés Occidental	9,81 %
Baix Llobregat	8,20 %
Maresme	4,08 %
Vallés Oriental	3,26 %
Gironés	2,23 %
Alt Camp, Tarragonés, Baix Camp	4,78 %
Segrià	2,87 %
Bages	2,61 %
	<hr/>
	81,32 %

Les xifres són suficientment eloqüents, no cal pas comentar-les.

18. Hi ha una última dada que considerem important assenyalar, en aquest capítol on sovintegen les xifres, encara que sols sigui amb la idea de completar aquesta aproximació a la realitat de la societat civil i quedi per a un altre capítol l'anàlisi de les seves causes i influències. Aquest tema és *l'atur*.

En el Butlletí de la Generalitat de juny del 79 es dona la xifra de 181.240 aturats, la qual cosa suposa el 8,09 % de la població activa, bastant per damunt de la mitja estatal (7,69 %). Si tenim en compte que els índex d'atur són molt baixos a Girona, Tarragona i Lleida, és fàcilment deduïble que els percentatges del cinturó de Barcelona són bastant més alts que els que es donen com a mitja de Catalunya.

El tema és més greu encara, si tenim en compte que la cobertura de subsidi d'atur assoleix tan sols el 61,09 %. I és

especialment significatiu que el 48,6 % és atur juvenil.

El comportament polític i social

19. La transició a la democràcia, a rel de la mort del dictador, s'està fent en un context socio-econòmic poc favorable, tal com ha quedat explicitat en capítols anteriors.

Els països capitalistes d'Occident en els quals Espanya està immersa estan sotmesos a una forta crisi econòmica, política i de valors. S'han trencat les expectatives d'un creixement il·limitat, generades per l'etapa econòmica posterior a la segona guerra mundial. Les institucions generadores de la ideologia sustentadora de l'ordre social han entrat també en crisi i fins i tot les organitzacions d'esquerra estan travessant un procés de crisi i clarificació ideològica.

Hi ha la sensació generalitzada que una etapa acaba, que el capitalisme amb les seves actuals formes d'explotació ha cobert la seva etapa, però manca la perspectiva i la imaginació suficients per a plantejar les bases de la següent etapa històrica. I aquest paper ha de cobrir-lo el socialisme més actual que mai en aquesta etapa etapa històrica.

A Espanya, a més de la crisi de valors que travessen les societats occidentals, es donen circumstàncies particulars. El procés democràtic fou acollit amb entusiasme per la societat espanyola, era el final de quaranta anys de repressió i frustracions. La democràcia es convertia en la panacea de tots els mals que aqueixaven a la societat. I la democràcia no ha respost, no podia respondre a les enormes expectatives que havia suscitat, en uns casos, per impossibilitat material, en els més, perquè la força majoritària després de les eleccions no defensa interessos massa diferents dels del règim anterior.

La crisi econòmica coincident amb l'etapa actual de transició i la política antisolidària del govern han generat un augment successiu del nombre d'aturats i d'una forma molt directa en el sector juvenil.

El problema de l'atur és una llosa que pesa d'una forma determinant damunt amplis sectors i condueix a la indiferència o al desesper.

Totes aquestes raons han fet que l'inicial entusiasme de la societat espanyola per la conquesta de la democràcia s'hagi anat refredant, i una mostra objectiva és la *disminució del vot* en cada una de les confrontacions electorals i la baixa en la capacitat de mobilització si no afecten d'una forma molt directa a la vida quotidiana (les campanyes electorals en són una mostra molt clara del refredament de la població).

Resultat també d'aquesta situació és l'augment d'*inseguretat ciutadana*, en la que també ha influït: la manca d'adequació de les forces d'ordre públic i els Tribunals de Justícia a la situació democràtica, així com l'actuació del govern d'UCD permetent detencions indiscriminades, la passivitat davant els atacs de l'extrema dreta i les limitacions a la llibertat d'expressió, tot allò que forma part de l'anomenat terrorisme d'Estat. El terrorisme té dues vessants: L'acció dels grups d'extrema dreta amb un increment preocupant de la seva activitat al carrer i un clima evident d'impunitat i l'acció dels grups armats de signe contrari que responen a una errònea concepció de lluita per les llibertats. En tots dos casos el terrorisme fa el joc a les intencions involucionistes dels sectors més regressius de la dreta.

Per altra banda, l'augment de la delinqüència comú i especialment de la juvenil causada fonamentalment per l'alt índex d'atur i les condicions degradants de vida als barris perifèrics de les grans ciutats i els cinturons industrials.

I tot plegat agreujat per la manca de sensibilitat d'un govern que, mancat d'objectius i d'iniciatives, ha anat sempre a remolc dels esdeveniments.

La situació, que indubtablement és complexa i greu, no té una solució fàcil i poc podem confiar en UCD per a la seva solució. Els socialistes hem d'assumir la nostra part de responsabilitat amb coratge i amb sentit crític. De nosaltres, més que de cap altre partit, i en correspondència amb el nos-

tre grau d'implantació en la societat civil, depèn que el país recuperi la confiança en les seves possibilitats de transformació; de nosaltres depèn que l'entusiasme i la voluntat de participació deteriorades en els darrers anys siguin de nou recuperades pels treballadors i el poble, ja que d'això depèn en bona part el procés democràtic al nostre país.

Anàlisi dels espais polítics i socials

20. Després de l'anàlisi del procés econòmic i del polític al nostre país, així com de la societat civil a Catalunya, ens manca un últim element per a completar la visió del conjunt de la realitat de Catalunya: l'estudi dels *espais polítics i socials* així com els diversos projectes de societat o de canvi de les més importants forces del país.

Els socialistes som la primera força de Catalunya, amb una important diferència respecte a la resta d'organitzacions polítiques, ja des de la primera confrontació electoral del 15 de juny de 1977.

A la segona confrontació electoral (1er març 79) no sols vam ser la primera força de Catalunya, sinó que ho vam ser en tres de les quatre circumscripcions electorals (Barcelona, Girona, Tarragona), experimentant a Lleida un fort increment de vot (quasi un 10%) i passant a ser la segona força política a la província.

Però això no solament succeix a grans circumscripcions, sinó que en àmbits més reduïts com les comarques també es demostra la major uniformitat i implantació del vot socialista. En més de la meitat de les comarques de Catalunya, vençerem els socialistes el 1 de març (17 comarques) davant les tretze en les quals havíem vençut el 15 de juny de 1977.

Hom pot parlar, doncs, d'una important uniformitat del vot socialista en el conjunt de les terres de Catalunya, al contrari d'allò que passa amb la resta de les forces polítiques.

Les eleccions municipals requereixen una consideració

especial, puix que en tan sols un mes de diferència s'oposaren un important canvi respecte a les confrontacions electorals anteriors. I aquesta anàlisi s'ha de fer sense el triomfalisme amb que es va fer darrera un primer anàlisi precipitat dels resultats ni amb el pessimisme que pot deduir-se de les anàlisis realitzades per altres forces polítiques.

Es difícil fer una comparació lineal de les eleccions municipals amb les dues anteriors confrontacions electorals, i no tan sols pel distint caràcter de les eleccions, sinó per la manca de confrontació a moltes localitats. Sols per posar un exemple les agrupacions d'electors obtenen 53.000 vots a Girona i gairebé 70.000 a Lleida. Això desvirtua notablement la possibilitat d'una comparació global i exigeix una anàlisi més pormenoritzada.

Es cert que els socialistes guanyem a les quatre capitals de província, augmentant inclús el percentatge de vots, com també és cert que guanyem a totes les grans capceleres de comarca (Figueres, Ripoll, Blanes, Mataró, Granollers, L'Hospitalet, Manresa, Vilafranca, Vilanova i la Geltrú, el Vendrell, Reus i Falset) i això és una mostra més de la uniformitat i implantació del vot socialista.

Però aquest procés d'augment percentual de vot a les poblacions més grans de Catalunya es trenca d'una forma clara a les localitats del cinturó i això és quelcom que el nostre Partit ha d'assumir i enfrontar.

En unes eleccions generals el ciutadà vota grans opcions polítiques, a les eleccions municipals, en canvi, els factors locals tenen un pes superior.

Es cert que el nostre Partit ha perdut a les municipals pes electoral, tant a nivell absolut com relatiu, en el cinturó industrial i això és com dir que l'ha perdut a les zones de més alt percentatge de proletariat industrial.

Com que aquesta circumstància no s'ha donat a la resta de Catalunya, podem pensar que ha estat determinant una major presència a nivell ciutadà i sobretot un major coneixement a nivell local dels caps d'altres formacions polítiques i

sindicals.

Aquesta tendència de vot no és irreversible, i el Partit haurà d'esmerçar bona part de les seves energies a la recuperació de l'hegemonia electoral al cinturó. Però això no s'assolirà amb grans declaracions, sinó per mitjà d'un treball tenaç per part de cada Agrupació, de cada militant d'aquesta zona, ben recolzats pel Partit en el seu conjunt; solament si som capaços d'endinsar-nos en el teixit social, si als nostres militants se'ls veu actuar a cada empresa, a cada barri, a cada poble, a cada associació, a cada Ajuntament.

Solament una actitud clara i coherent, amb una major sensibilitat del Partit pels problemes dels treballadors, amb un suport sense reserves a les Federacions i Agrupacions del cinturó per part del Partit, pot invertir el procés electoral i donar novament l'hegemonia electoral als socialistes al cinturó, així com afermar les nostres posicions entre els treballadors manuals.

Els resultats electorals reflexen la confiança del conjunt de la població en una determinada opció política, en molts casos guiats per una impressió subjectiva i per tant sotmesa a fluctuacions en funció de la impressió que en l'electorat produeix l'oferta global de les distintes opcions. Aquesta és la realitat, si els partits es limiten a portar a terme una política exclusivament electoralista, els seus resultats dependran d'una operació publicitària.

Els socialistes hem manifestat sempre que la confrontació electoral és una més, sense que vulguem restar-li importància, entre el conjunt de confrontacions, i que un Partit Socialista que es limita a portar a terme una lluita a nivell institucional no tindrà capacitat per a assolir un veritable canvi en la societat.

L'única manera de ser una veritable opció de canvi així com l'assoliment d'una fixació del suport popular a les posicions socialistes passa per una veritable implantació del partit a nivell social, per la inserció del partit en el teixit social.

D'això s'en desprèn la necessitat que el Partit es volqui

cap a l'exterior, que cada militant s'adoni de la necessitat d'una acció militant en l'entorn que l'envolta, i que difícilment seran possibles grans canvis estructurals sense una acció contínua que provoqui canvis en les coses quotidianes.

Forces socials

21. A més de les forces polítiques que hem analitzat en els paràgrafs anteriors hi ha altres organitzacions que exerceixen una influència política fonamental en la realitat política-social de Catalunya. En la nostra anàlisi, i per a completar aquest ràpid esbós de la societat catalana, anem a limitar-nos a les organitzacions sindicals i d'una forma lleugera a la patronal, en tant pugui estar o no representada per les distintes opcions de la dreta.

22. A Catalunya, com en el conjunt de l'Estat espanyol, hi ha dues organitzacions sindicals fonamentals: UGT i CCOO. Organitzacions que parteixen de concepcions, experiències i estratègies diferenciades i en un menor o major grau lligades als projectes que a nivell polític representen les opcions majoritàries de l'esquerra.

Amb anterioritat al procés democràtic era evident una major implantació de CCOO, en base a una concepció de moviment socio-polític no partidista i aprofitant les estretes vies de participació que permetia la rígida estructura dels sindicats franquistes.

La UGT, per la seva banda, amb una menor implantació a Catalunya, propiciava una política de buidament de les estructures verticals, i no creia en la reconversió del sindicat franquista. L'estratègia de la UGT passava per la necessitat d'un procés de ruptura sindical com a part indispensable de la ruptura democràtica. D'aquesta primera concepció neixen les primeres diferències fonamentals entre les dues opcions sindicals majoritàries.

Més tarde es produí la transformació de CCOO en un

sindicat específicament comunista i el resurgiment de la UGT com un sindicat que aglutina a tots aquells sectors del moviment obrer que preconitzen un model socialista de societat.

Implantades les dues grans opcions sindicals a Catalunya, la UGT experimenta un avenç considerable com a resultat de coincidir en ella el prestigi d'una llarga tradició històrica dins del moviment obrer i l'aportació de nous sectors que s'incorporen a la lluita o bé provenen d'altres formacions sindicals.

La confirmació de les tesis ugetistes enfront a les de CCOO va permetre a la UGT recuperar en poc temps la diferència enfront a CCOO, arribant-se a les eleccions sindicals en una situació d'equilibri, encara que l'anterior implantació de CCOO li donés certs avantatges a les empreses petites.

L'actual estratègia de UGT, de responsabilitat i oberta a les negociacions abans d'arribar a les mobilitzacions, així com la negativa a donar el seu suport a un acord global amb la inclusió dels partits polítics com pretén el PCE i CCOO, ha permès recuperar la iniciativa a la central socialista, diluïda en els últims mesos, i fer evident la instrumentalització de Comissions per part del partit comunista, que pretén, a través del sindicat, exercir un paper superior al que li permet el seu pes al Parlament.

L'estratègia ugetista està assolint a través de la responsabilitat i la capacitat de negociació, sense renunciar a res fonamental en els drets dels treballadors, prestigiar no sols l'opció sindical socialista, sinó al mateix sindicalisme com a forma de lluita dels treballadors per a la consecució de llurs objectius.

Aquesta actitud de responsabilitat i esgotament de les vies de negociació no pressuposa la renúncia a cap dels drets fonamentals dels treballadors i no exclueix el recórrer a la mobilització puntual en defensa de reivindicacions concretes.

23. Si bé entre les centrals sindicals i els partits d'esquerra hi ha una certa complementarietat i una coincidència d'objectius, no es dona un fenomen paral·lel entre la patronal i els

partits de dreta. La divisió de la dreta en dos blocs similars quant a força electoral amb interessos no sempre coincidents, que responen a concepcions d'estat distintes, i la incapacitat d'aquestes forces polítiques de convertir-se en una opció global per a les forces econòmiques de Catalunya, ha donat lloc en ocasions a la intervenció més o menys directa per part d'aquestes forces econòmiques en l'organització de l'opció política que les representi.

Aquesta situació ha generat i genera contradiccions i tensions en el sí dels partits que pot portar a situacions en aquests moments difícilment predibles, encara que suposem que a la llarga tendirà, potser, amb costos apreciables, a superar la contradicció que genera l'existència de projectes polítics distintos sobre interessos econòmics i de classe coincidents.

El nostre partit, en l'elaboració de la seva estratègia no pot restar aliè a aquesta realitat contradictòria de les forces polítiques de la dreta, ni el paper que potser per aquesta raó poden jugar les organitzacions empresarials.

Els projectes polítics

24. Si bé els projectes de les diferents forces polítiques responen a uns determinats interessos de classe d'una forma global, la correlació de forces i la necessitat de donar una resposta a la política conjuntural i a mig termini fan que es plantegin estratègies diferents a Catalunya; l'element nacionalista és també una raó de pes per a justificar distintes estratègies i fins i tot projectes polítics diferents.

25. El projecte més clarament definit amb anterioritat al procés democràtic era el de Convergència Democràtica. Gairebé tots, i sobre tot ells mateixos, estaven convençuts que seria CDC l'eix a l'entorn del qual anava a girar la política a Catalunya. Les eleccions del 15 de juny vingueren a desmentir aquestes pretensions i les posteriors eleccions ho

han confirmat d'una forma repetida. CDC és un partit amb el 15 % dels vots, la meitat dels que recapten els socialistes, i el seu somni de partit interclassista i populista representant de la majoria dels catalans creiem que ha quedat definitivament esvaït.

En funció d'aquesta realitat, Convergència no pot mantenir la mateixa estratègia, per tal com no podrà ser la força política que defensi posicions conservadores a Catalunya i amb capacitat d'imposar condicions al poder central a base de mantenir una certa tensió nacionalista; Convergència és una opció per a unes centenes de milers de ciutadans i en cap cas una opció per a Catalunya.

Nogensmenys, malgrat l'evidència, Convergència es resisteix a acceptar la realitat i no vol veure la impossibilitat de mantenir una estratègia autònoma. Creu que encara té una última oportunitat: la d'aconseguir la presidència de la Generalitat amb el suport de UCD i l'abstenció comunista.

Aquesta fóra la base per a relleçar la seva acció política, puix que, basant-se en un pretès presidencialisme de l'electorat català, considera que tenir la presidència pot suposar una potenciació de la seva opció política.

Convergència jugarà a la presidència de la Generalitat fins al darrer moment, i d'això n'hem de ser conscients, ja que estan convençuts de que és la seva taula de salvació.

26. En la mateixa gamma de l'aspectre polític està el conjunt de grups polítics entorn a la UCD, en aquests moments encara en un procés de clarificació i d'hegemonia interna. El seu projecte coincideix plenament amb els interessos de la UCD estatal: enfortir la seva presència electoral i arribar a representar els interessos de la dreta econòmica, problema que es dona tant a Catalunya com a nivell d'Estat.

El caràcter que defineix a la UCD a Catalunya és la seva manca de credibilitat: credibilitat de capacitat, credibilitat de compromís real amb el procés autonòmic de Catalunya i credibilitat democràtica. De la seva futura actuació dependrà que aquesta opinió canviï o es mantingui.

UCD ha jugat un paper de fre en el procés autonòmic de Catalunya, retallant competències a l'Estatut i sobre tot imposant un ritme més lent del necessari en les transferències de l'Estat Central a la Generalitat, arribant a nivells d'Escàndol en alguna Conselleria, com la de Treball.

Les hipòtesis electorals fan preveure a Catalunya una inversió de la correlació de forces existent a nivell d'Estat, amb una probable victòria socialista i una presència de la UCD a l'oposició. Serà una bona ocasió per a UCD de demostrar el seu tarannà democràtic.

27. L'espai polític de l'esquerra és compartit pel nostre Partit i el PSUC; en una proporció clarament favorable als Socialistes. Aquesta proporció trenca la lògica dels companys comunistes que confiaven en una situació a la italiana, situació a la qual segueixen aspirant en llurs objectius.

Els comunistes, segons es dedueix de llur actuació, estan poc interessats en generar una dinàmica de transformacions sota l'hegemonia de l'esquerra i en ampliar l'espai de l'esquerra en el conjunt de la societat. La preocupació dels comunistes és invertir la correlació de forces dins de l'esquerra, i això passa, a llur judici, per un desgast de l'opció socialista.

En aquesta línia llur actuació a l'última campanya a Eleccions Generals fou clarificadora.

Respecte al futur immediat l'actitud dels comunistes no està clara i llur repetidament manifestada actitud de mantenir a J. Benet com a candidat a la presidència de la Generalitat és difícilment compatible amb llur actitud verbal unitària, tenint en compte el seu pes electoral en relació amb els socialistes.

Dues intencions poden deduir-se de l'estratègia comunista: utilitzar a Benet com a element de pressió cara a les possibles negociacions després de les eleccions al Parlament, o tenir un candidat propi fins al final per a facilitar una victòria a Convergència sense necessitat de votar directament a Pujol, encara que no volem creure que aquesta segona possibilitat pugui ser certa. Esperem que el desenvolupament de la

campanya electoral i el procés d'elecció del President puguin convèncer-nos que el nostres presentimens eren infundats.

28. Com a resum d'aquesta lleugera descripció del distints projectes polítics cal assenyalar varies qüestions:

- Els socialistes som la força hegemònica de Catalunya.
- Cap altra força política por tenir majoria al Parlament amb el suport de sols una força.
- No es pot governar Catalunya en contra del socialistes.

D'això se'n dedueix que els socialistes som l'eix vertebrador i la Presidència de la Generalitat ha d'estar, inqüestionablement, en mans socialistes.

L'ESTRATEGIA SOCIALISTA A LA GENERALITAT

29. *Qualsevol estratègia socialista té uns elements comuns, exigència dels principis i objectius generals del Partit Socialista. En començar la definició estratègica del Socialistes a la Generalitat de Catalunya, hem de tenir-ne presents particularment dos: la defensa de la democràcia i la defensa dels interessos dels treballadors.*

30. La democràcia suposa, per principi, el pluralisme d'opcions diferenciades que donen resposta als diversos i contradictoris interessos que coexisteixen en la societat capitalista. El caràcter contradictori i àdhuc antagònic de les diferents opcions democràticament oposades depèn del contingut de classe de cada una d'elles, dels interessos socials que assumeixen i defensen en una societat basada fonamentalment en l'opressió i l'explotació, en la insolidaritat i la injustícia, en la primacia dels interessos individuals sobre els col·lectius, en la irracionalitat i la disbauxa, en la violència i la repressió en tots els àmbits de la convivència ciutadana. Però el caràcter contradictori i fins i tot antagònic de les alternatives polítiques també depèn del nivell en que se situi

l'acció política, de manera que dues opcions antagòniques al nivell dels principis i àdhuc de l'estratègia poden no ser-ho en l'àmbit de l'acció encaminada a la consecució d'objectius tàctics.

31. En qualsevol cas, els socialistes partim de l'exigència fonamental, en aquesta etapa històrica de recuperació de les institucions d'autogovern de Catalunya, d'impulsar el pluralisme d'opcions clarament diferenciades. Cal retornar als ciutadans la confiança en les alternatives polítiques, com a substrat essencial de la democràcia. Una de les nostres exigències en abordar l'estratègia socialista a la Generalitat és, doncs, la d'aparèixer davant el poble com una opció de govern i d'acció política que defensa uns interessos concrets, els dels treballadors i dels sectors socials dominats, en llur aspiració i en llur combat per la profundització i l'ampliació de la democràcia i, des d'ella i amb ella, per anar avançant en la construcció del socialisme.

Aquesta oferta d'una opció política diferenciada és la més important contribució que els socialistes podem fer avui a la democràcia.

32. Aquesta opció diferenciada dels socialistes parteix a la vegada d'una triple exigència. En primer lloc, la política socialista a la Generalitat serà *una política de classe*, una estratègia emmarcada per la defensa dels interessos dels treballadors i de la majoria del poble objecte de submissió, opressió i explotació en formes diverses (econòmiques, socials, culturals, polítiques, ideològiques) en la societat catalana d'avui.

Front als qui des de la dreta i des de la defensa dels interessos dominants neguen la realitat de la lluita de classes, els socialistes constatem l'evidència de la pròpia acció social i institucional d'aquests mateixos sectors dominants. La llarga batalla (possiblement iniciada amb el peculiar i inesperat suport de la dreta governant a Espanya al retorn del President Tarradellas pot evitar que els socialistes i els treballadors hegemonitzem la Generalitat és la millor prova del protagonisme d'aquests sectors en el combat social i polític, en la

lluita de classes al nivell institucional.

En segon lloc, la política socialista a la Generalitat no entrarà en contradicció amb els interessos del *conjunt dels treballadors i del poble*; no serà contradictòria en el *conjunt de l'esquerra*. Així ho exigeix el nostre projecte polític global d'avançar en la via democràtica al socialisme en base a la voluntat i a la lluita de la gran majoria. Però també, finalment, la política socialista a la Generalitat és diferencial i, per això, *autònoma i independent*, com ho exigeixen els principis i objectius diferencials del Partit Socialista i també les centenes de milers de ciutadans de Catalunya que des del 15 de juny de 1977 fins ara han atorgat majoritàriament llur confiança al programa dels socialistes.

Els objectius socialistes a la Generalitat

33. *L'objectiu bàsic en aquesta hora històrica de Catalunya és el de la seva construcció política.* Els socialistes hem assumit plenament aquest anhel dels ciutadans de Catalunya, convertint en un dels objectius primers de la nostra acció política la recuperació institucional de la Generalitat. Durant el franquisme, participant decididament a totes les accions orgàniques i mobilitzadores que tenien com a punt de mira la concienciació i la defensa de la realitat nacional de Catalunya front al centralisme autoritari; en la transició, promovent i impulsant totes les accions de restabliment provisional de la Generalitat, participant en el seu Consell Executiu —críticament, quan era necessari—, defensant a ultrança les posicions de Catalunya en la negociació de l'Estatut i responent davant el poble i cridant-lo a la responsable mobilització en fites tan fonamentals de la nostra història recent com l'11 de Setembre de 1977 o el d'aquest mateix any.

34. Per als socialistes, aquest objectiu de construcció política de Catalunya té unes exigències bàsiques. Per una banda, exigeix *la defensa i desenvolupament progressista de la Constitu-*

ció de 1978 i de l'Estatut de 1979. La primera és l'expressió formal del final del sistema legal franquista i suposa la consagració d'un règim de llibertats i el refermament d'un sistema democràtic bassat en el sufragi universal; però a la vegada configura a Espanya com Estat de les autonomies. L'avenç de la democràcia és, ja ho hem reiterat, un objectiu actual i fonamental del socialisme, com ho és la lluita contra tots els intents de desestabilitzar-la o de reduir el seu abast. Aquest objectiu es tradueix avui en vetllar pel respecte íntegre de la Constitució, fent realitat tot el contingut democràtic del text constitucional. No serà cosa fàcil ni d'un dia enfrontar la tasca de la transformació democràtica i autonòmica de l'Estat. La plena aplicació i vigència de les previsions de l'Estatut de 1979 serà a la vegada el nostre objectiu i el nostre instrument fonamental. Estatut i Constitució, Constitució i Estatut, són, doncs, dues perspectives d'un mateix combat: el de la realització efectiva i en profunditat de l'Estat democràtic de les autonomies. Les lleis orgàniques d'aprovació immediata a les Corts Generals i els traspassos de les competències estatutàries són els dos primers passos en aquest camí de confrontació, en el qual la nostra concepció progressista avançada haurà de superar els esculls d'una concepció conservadora i estàtica. Per això el nostre programa de govern té com a un dels seus eixos essencials un pla de transferències de totes les competències de l'Estatut en el període de quatre anys que cubrirà la primera legislatura del Parlament de Catalunya. De la seva realització dependrà en gran mesura que anem avançant efectivament vers la consecució de l'objectiu de trencar els aparells de concentració econòmica i política de l'Estat, per a, simultàneament, construir els nous centres de poder democràtic i autònoms.

35. D'altra banda, la construcció política de Catalunya suposa per als socialistes una concepció particularment sensible a les mútues implicacions *d'autonomia i solidaritat*. En aquesta perspectiva, el primer element a considerar és la inauguració de l'Estat de les autonomies, amb tot allò que signi-

fica d'inici d'una estructuració nova de l'Estat i d'imatge per al procés immediat de desenvolupament autòmic de les altres nacionalitats i regions. L'autonomia de Catalunya ha d'implicar, ultra una perspectiva de millora de les condicions de vida i de treball de la comunitat catalana, una acció decidida de suport a les restants nacionalitats i regions d'Espanya. Tant des d'una perspectiva econòmica i social, com des de la política, és a dir, aportant el nostre esforç al reequilibri econòmic i social de les diferents zones de l'Estat, però també recolzant decididament les aspiracions d'autogovern de les altres comunitats nacionals o regionals. En última instància, la millor garantia de Catalunya serà sens dubte la generalització de l'autonomia constitucional a la resta de les nacionalitats i regions de l'Estat espanyol.

Però autonomia i solidaritat encara tenen per als socialistes una altra traducció, la interna a Catalunya. L'autonomia, l'autogovern de Catalunya hem d'utilitzar-lo en primer lloc per fer realitat una societat en la qual políticament i cultural (en drets i deures polítics, en l'ús de la llengua, en l'accés a l'ensenyament i a la cultura) la solidaritat i la igualtat siguin el principi rector que elimini qualsevol mena de discriminació. El binomi inseparable autonomia-solidaritat haurà de ser també l'eix orientador d'una política de reequilibri territorial de les comarques de Catalunya, en tots els aspectes econòmics, socials, culturals.

Solament des d'una concepció que, en fer ús de l'autonomia i de l'autogovern, tingui sempre present la solidaritat podrà fer-se realitat l'autèntica construcció de Catalunya en la llibertat i la democràcia en una Espanya cada vegada més lliure i solidària.

36. La consolidació de l'autonomia de Catalunya dependrà tant de l'encert de la política institucional del partit com de la *confiança que sàpiga crear-se a Catalunya mateix i arreu de l'Estat espanyol*.

Per a aconseguir-ho, el partit, entre altres accions, hauria de convertir el Parlament de Catalunya en un centre d'irra-

diació política que ultrapassés el marc propiament català i que permetés de recuperar per a Catalunya i per a la classe treballadora del país el protagonisme polític que han tingut tradicionalment en èpoques de canvis històrics. Cal convertir els treballadors de Catalunya i les institucions catalanes en el motor de la transformació de l'Estat espanyol en un estat profundament democràtic alhora que s'obre la via cap el socialisme.

Aquesta tasca s'ha de fer des de dins i des de fora de les institucions. L'activitat del partit dins del parlament de Catalunya, en el cas probable d'una majoria d'esquerres, tindria de fixar-se els objectius següents:

1) Desenvolupar al màxim les atribucions que li confereix l'Estatut d'Autonomia, d'acord amb el programa elaborat pel partit.

2) Presa de posicions de principi sobre problemes fonamentals que interessin el país, principalment els treballadors, i pels quals el Parlament no té atribucions legislatives (problemes laborals i funcionament de les empreses amb la participació directiva de treballadors i tècnics, medi ambient, Mercat Comú Europeu, política mediterrània, problemes de la joventut, etc.).

3) L'acció institucional ha d'arribar permanentment a la població. Els treballadors i el poble han de sentir com a pròpia l'acció política dels socialistes a la Generalitat. Ara bé, per tal que tingui plena eficàcia, l'acció parlamentària i institucional s'ha d'acompanyar, quan calgui, de pressions populars per a vèncer les resistències que frenaran els traspassos estatutaris i l'avenç cap a la llibertat i el socialisme.

4) Per a realitzar el conjunt de les tasques esmentades cal que el partit, a més d'un partit de govern, es desenvolupi també com un partit de lluita. Cal que enforteixi el seu arrelament entre la classe treballadora i tots els sectors oprimits i explotats. Es indispensable, per tant, vigoritzar encara més la nostra organització, guanyar milers de nous militants i donar-los-hi altres motivacions que les preferentment electorals.

37. Aquests són els elements introductoris de la nostra concepció d'allò que avui significa la construcció de Catalunya. Aprofundint en el nostre projecte de *CONSTRUIR LA CATALUNYA NOVA* del present, els socialistes ens fixem uns objectius bàsics estructurals entorn a tres idees essencials; construir una Catalunya i una Generalitat democràtiques; construir una Catalunya de tots, i construir amb tots els treballadors una Catalunya per al poble.

38. *CONSTRUIR UNA CATALUNYA I UNA GENERALITAT DEMOCRATIQVES*. Varis són els objectius que donen contingut a aquesta idea:

a) Una de les primeres tasques que hauran d'enfrontar el Parlament i el Consell Executiu de la Generalitat és la del desenvolupament institucional d'aquesta. Doncs bé, els socialistes proposarem un marc realment democràtic per a les relacions entre les institucions de la Generalitat, atorgant en tot cas al Parlament la primacia que li correspon com a òrgan surgit directament de la voluntat del poble de Catalunya.

b) Un altre objectiu essencial dels socialistes en l'etapa de construcció de les institucions polítiques de Catalunya que urgentment serà precís enfrontar, és l'emmarcat pel principi d'«acostar el poder al poble». La institucionalització de la realitat territorial de Catalunya sobre la base del reconeixement del fet comarcal és el primer pas que obre possibilitats a una real desconcentració i descentralització de les funcions executives de la Generalitat, de manera que el ciutadà de Catalunya trobi sempre a prop l'administració que ha d'orientar la solució o resoldre els seus problemes i que, al mateix temps, la Generalitat sigui una realitat viva més de cada comarca de Catalunya.

Per altra banda, les institucions de la Generalitat —les polítiques i les administratives— han de presidir llur actuació per l'atenció als problemes generals i concrets de la societat a la qual serveixen. La millor manera d'assegurar aquesta atenció permanent a la realitat social es la institucionalització, a tots nivells, de l'administració de la Generalitat, de formes

de participació ciutadana en la preparació de les decisions i en el control de la gestió. Fòrmules com la del Consell de Treball són en aquest sentit exemples a perfeccionar i generalitzar.

Per altra banda, el partit Socialista garantirà el necessari equilibri entre la voluntat descentralitzadora i l'eficàcia de l'Administració amb el cost econòmic i social que comporta la descentralització de l'estructura administrativa de la Generalitat.

c) Molt lligat als objectius anteriors està el de fer de l'aparell institucional de la Generalitat una realitat transparent i honesta. La lluita contra la corrupció ha estat i és una de les motivacions prioritàries de l'acció socialista en la fase de transició a la democràcia. El franquisme ens llegà unes institucions impregnades de nepotisme, corrupció, privilegis, descontrol i totes les xacres de funcionament pròpies de quaranta anys d'autocràcia; les característiques reformistes del procés de transició no han permès d'acabar en profunditat ni tan sols als nivells inferiors de l'administració o a l'administració local —malgrat els esforços dels nous consistoris— amb totes les formes de corrupció dels aparells institucionals de l'Estat. La Generalitat inicia ara el seu camí institucional estatuari i els socialistes perseguirem amb tot el nostre esforç l'assoliment d'unes institucions transparents i honestes, que facin possible que tots els ciutadans puguin sentir-se implicats a la tasca col·lectiva.

d) Continuació de l'anterior és l'objectiu d'una administració de gestió i de servei. Cal acabar a Catalunya amb la imatge tradicional de la burocràcia pública parasitària i ineficàç. L'administració, a tots els seus nivells i en tots els seus aspectes (nacional i comarcal, de procediment i funcionariat), ha de ser un servei al ciutadà i a la societat i mai una càrrega social.

39. CONSTRUIR UNA CATALUNYA DE TOTS. La realitat social de la Catalunya present, ja analitzada, permet afirmar que avui no hi ha possible construcció nacional

de Catalunya sino és a través d'una estratègia encapçalada pels treballadors que permeti aglutinar al seu entorn a la majoria del poble de Catalunya. Si es té present la real identificació dels sectors potencialment més progressius de la burgesia nacional catalana amb el capital multinacional, l'evidència de l'anterior afirmació es fa més palesa. Si el combat contra l'ofensiva uniformadora i alienant que promouen els interessos multinacionals passa també per la defensa i la recuperació de la personalitat de cada poble, de cada realitat nacional, encara trobem un altre element que reforça l'afirmació amb la qual iniciem aquest apartat.

Heus ací perquè quan els socialistes afirmen que *Catalunya és una única comunitat nacional* («un sol poble») no ho fem sols per la seva història i característiques específiques, sinó perquè assumim la necessitat històrica d'un projecte nacional dirigit pels treballadors. Ara bé, aquest projecte ha de partir de la realitat present dels ciutadans de Catalunya. Una realitat diversa i complexa, marcada determinantment pel *fet immigratori* i per la *situació d'anormalitat en la qual el franquisme ha deixat a la cultura catalana*.

Per això, el projecte de construcció nacional encapçalat pels treballadors, que proposem els socialistes, suposa una acció política en profunditat de la Generalitat, que utilitzi els importants ressorts que l'Estatut concedeix en matèria de llengua, de cultura i d'ensenyament per a cubrir una sèrie d'objectius prioritaris i que progressivament s'autocondicionen:

a) Assegurar que no existeixin discriminacions a causa de la llengua.

b) Garantitzar el dret de tots a ser ensenyats i a expressar-se en la seva llengua materna.

c) Garantitzar com a objectiu primari i urgent de convivència la comprensió per part de tots els ciutadans de Catalunya del català i del castellà aprofundint-ne així mateix el coneixement.

d) Promoure en profunditat la normalització de la cultura

catalana, la qual cosa exigeix també promoure la concienciació, en el català immigrant, de la seva identitat cultural d'origen i garantir-li el seu dret a desenvolupar-la. Perquè sols a partir d'aquesta concienciació serà possible un procés dialèctic i creatiu del futur. I així mateix garantir i instrumentar l'intercanvi i el diàleg permanents entre les diverses realitats culturals que conflueixen a Catalunya. Cal evitar i combatre la formació i consolidació de ghettos culturals. Per això ens oposem amb igual contundència a les posicions del catalanisme nostàlgic i integrista que a les de l'immigracionisme no menys nostàlgic i demagògic.

En aquest procés obert de construcció per tots d'una renovada i única comunitat cultural futura (la Catalunya nova de tots) no poden predir-se resultats ni models finals, però els socialistes sí tenim clar que, en primer lloc, volem que de la realitat de la Catalunya d'avui emergeixi una única comunitat, i que, en segon lloc, per fer-ho possible dia a dia s'ha de seguir un procés en el qual —ultra els objectius anterior— és bàsic assolir un enteniment universal de la llengua dels uns pels altres (els catalano-parlants el castellà —ja realitat avui— i els castellano-parlants el català), de manera que no produeixi fricció l'ús públic de les dues llengües i que ningú no hagi de veure's obligat a expressar-se en una llengua diferent de la pròpia.

Paral·lelament, els socialistes ens proposem com a objectiu la generalització social de nous valors culturals: la igualtat, la solidaritat i el comunitarisme front a la jerarquia, la competitivitat i la discriminació. Així com la promoció de l'accés de tots a la cultura, entesa no com un valor d'èlite, sinó com les formes d'expressió i d'identitat fonamental d'un poble.

40. Construir amb tots els treballadors una Catalunya per a un poble.

La posició ja expressada, segons la qual la constitució nacional de Catalunya exigeix per als socialistes l'aplicació d'una estratègia encapçalada pels treballadors que permeti aglutinar al seu entorn la majoria del poble, encara comporta

més concrecions en altres àmbits dels objectius polítics dels socialistes.

La missió de govern dels socialistes a la Generalitat ha de centrar-se en el sentit d'oferir alternatives als problemes que avui més afecten als treballadors i a la majoria del poble com a conseqüència de la crisi econòmica i del dèficit de serveis acumulat durant quaranta anys de sobreexplotació econòmica, social, cultural, cívica i política.

Es obvi que les competències previstes a l'Estatut d'autonomia per a la Generalitat i la realitat de l'Estat de les autonomies previst constitucionalment, no permeten que el Govern de Catalunya desenvolupi una política econòmica independent, dirigida a donar sortida als problemes fonamentals descrits en una altre part d'aquest document —taxes d'atur creixent i a prop del 9 % de la població activa i desigualment repartides, índexis d'inflació del 16 % en termes anuals—. Nogensmenys, les competències en matèria econòmica, creditícia i financera de la Generalitat i el nivell d'execució de tota la política laboral a Catalunya suposen un marc d'acció possible sobre aquestes variants que tan directament afecten als treballadors. L'acció del govern de la Generalitat sobre les Caixes d'Estalvi i el mercat creditici i financer en la línia de facilitar el funcionament productiu de les petites i mitjanes empreses particularment, l'enfortiment del cooperativisme, la planificació econòmica amb reestructuració de sectors i recolzament selectiu a aquells que irradien processos d'inversió, la clarificació dels mercats interiors, la gestió eficaç de la seguretat social i dels serveis d'ocupació, col·locació i formació professional, etc., són sense cap dubte elements d'una acció política de la Generalitat per a incidir en els aspectes fonamentals de la crisi que repercuteixen damunt dels treballadors i del poble.

Ara bé, el Govern de la Generalitat —a més d'aquesta acció particular, no independent, en l'àmbit genèric de la política econòmica—, pot i deu completar-se amb mesures sectorials avançades que permetin corregir els aclaparadors

dèficits de serveis i d'inseguretat a múltiples nivells de la convivència ciutadana. El programa dels socialistes en àmbits com el de l'ensenyament, de l'urbanisme i de l'estatge, dels transports, de la seguretat ciutadana, etc., és en aquest sentit bàsic per a configurar una alternativa dels treballadors per a tot el poble en el camí cap a la construcció de la Catalunya nova.

En suma, el projecte socialista és un projecte de classe, un projecte hegemunitzat pel conjunt dels treballadors per a tot el poble de Catalunya. L'element central de tota l'acció socialista a la Generalitat serà la defensa dels insteressos dels treballadors i del poble com a objectiu permanent de millorar llurs condicions materials d'existència. Per això, l'acció institucional deurà complementar-se amb l'enfortiment general de les organitzacions dels treballadors i principalment de l'organització sindical socialista, la UGT, a la qual el Partit Socialista dóna el seu més ferm recolzament. Aquest és un element bàsic per a propiciar el protagonisme dels treballadors i dels socialistes en la construcció de la Catalunya nova de tots.

Al marge dels límits objectius a una acció de política econòmica profunda i independent, els socialistes impulsarem l'extensió del salari social, és a dir, la prestació d'uns serveis col·lectius que trenqui l'esquema consumista imposat per les classes dominants: la sanitat (avançant cap a la seva socialització), l'ensenyament (impulsant l'escola pública arrelada al país i la gratuïtat), els transports col·lectius, els serveis socials, una gestió del sòl i de l'estatge no especulatiu, la protecció de la natura, la seguretat ciutadana a tots els nivells, la cultura en totes les seves dimensions, etc... Tot això amb les concrecions explicitades en el programa de govern dels socialistes a la Generalitat.

41. El primer element per a la configuració de l'estratègia dels socialistes a la Generalitat ve determinat per la irrenunciabilitat dels seus objectius.

Quan el PSC (PSC-PSOE) estableix com a bàsics i prioritaris aquests objectius ho fa des de la valoració dels principis

que fonamenten tota la seva acció política, des de l'anàlisi de les possibilitats que permet el desenvolupament de l'Estatut d'Autonomia que inaugurem i des de la responsabilitat de ser el partit més votat en les precedents consultes electorals. Aquests objectius bàsics i el desenvolupament dels mateixos en el programa de govern que els socialistes oferim al poble de Catalunya són, doncs, irrenunciables en la nostra acció parlamentària i de govern de la Generalitat estatutària.

42. El nostre concepte de la democràcia i la valoració del desenvolupament de la transició des de la mort del dictador constitueixen una segona fita en la confirmació de la nostra alternativa estratègica.

El desenvolupament de la pràctica del consens ha suposat, en aquesta etapa de transició democràtica, assoliments bàsics i fonamentals en determinats aspectes puntuals, quan el procés de ruptura es va demostrar impossible. Ara bé, això s'ha traduït també, sens dubte, en situacions d'insatisfacció popular.

Les conseqüències immediates de la crisi econòmica (atur, augment de preus bàsicament) s'afegeixen als creixents dèficits de serveis fonamentals, acumulats en els anys de la dictadura, que la política del govern de la UCD no ha sabut o volgut resoldre malgrat la pressió de la classe treballadora; i es sumen així mateix a la relativa frustració dels qui reiteradament van votar des del 15-J a favor del canvi, a favor dels socialistes i de l'esquerra sense que les possibilitats de canvi es concretessin davant la majoria de la dreta; tot això unit ha agreujat aquesta sensació d'insatisfacció. Insatisfacció de la qual segurament és la mostra més fiable el descens progressiu de la curva de participació electoral des del 15-J al recent referèndum estatutari.

Sense participació activa del poble la democràcia pot arribar a convertir-se en una màquina inert deslligada dels reals anhels i interessos dels ciutadans. Democràcia és participació, o no és democràcia. Cal que els treballadors i el poble se sentin identificats amb la democràcia. El PSC (PSC-PSOE)

creu que és l'hora de revitalitzar el nostre sistema democràtic bó i potenciant el pluralisme i la confrontació d'alternatives polítiques diferenciades. Hem d'inaugurar la Generalitat estatutària amb la saba d'una participació massiva del poble de Catalunya en l'elecció dels seus parlamentaris.

43. Els resultats electorals del 15-J a Catalunya suposaren una important convulsió a l'Espanya de la transició. Els socialistes èrem el partit majoritari i la majoria absoluta corresponia a l'esquerra. Les posteriors consultes reflectiren un similar resultat. Això va fer possible, sens dubte, que Catalunya es convertís en l'avançada dels assoliments autonòmics amb el restabliment de la Generalitat provisional, que més tard el mapa municipal de Catalunya s'omplís majoritàriament de represnetants dels treballadors, i que el procés de negociació de l'Estatut d'autonomia a Madrid estigués hegemunitzat per l'esquerra.

Però, al mateix temps, fou el revulsiu que va justificar totes les operacions —fins ara frustrades— de recomposició de l'esquema polític de Catalunya. La dreta política centralista (UCD i AP) i, més encara segurament la dreta sociològica de Catalunya, es llença a la batalla amb l'objectiu d'impedir l'accés dels socialistes a la Presidència de la Generalitat i, en tot cas, l'hegemonia de l'esquerra en el primer Parlament i en el primer Govern de Catalunya. A bon nombre d'aquestes accions no són aliens importants sectors del centre nacionalista. La lluita de classes a nivell institucional és un fet evident.

En aquesta perspectiva ha de valorar-se serenament i objectiva allò que pot significar per a l'esperançada i previsible hegemonia dels treballadors a la Generalitat estatutària el fet que el segon partit de l'esquerra, el comunista, hagi llençat el seu propi candidat a la Presidència.

Les suposades intencions de partits d'altres nacionalitats o regions de presentar-se a les eleccions al Parlament de Catalunya per separat o units poden suposar, per altra banda, una acció de ruptura de classe —a la vegada que de disgregació comunitària— que, qualsevulla que sigui l'actitud política

posterior d'aquests partits, objectivament va contra els interessos del conjunt dels treballadors.

Si, a més, aquests partits d'altres nacionalitats o regions decidissin presentar-se units en una sola llista, farien un migrat servei al principi que tan contundentment proclamen de defensa de les realitats i identitats culturals de les pròpies regions o nacionalitats, barrejant-les totes en un plantejament immigratori que sols podria justificar-se per raons electoralistes, i que contradiria els seus principis nacionalistes o regionalistes essencials.

Tot això configura una realitat que implica, si més no, la confirmació de dos conclusions: en primer lloc la ferma decisió de mantenir el compromís responsable que els socialistes tenim amb el poble de Catalunya de presentar-li una opció de govern diferencial i autònoma; en segon terme, la valoració de que aquesta lluita oberta per la majoria a la Generalitat condicionarà i limitarà segurament la posterior traducció política de la voluntat electoral del poble en pactes parlamentaris o de govern.

44. Els socialistes, d'altra banda, hem de ser conscients que existeixen uns límits per a la nostra acció política, derivats particularment de la correlació de forces a nivell d'Estat i de les dificultats de tipus polític i econòmic a les quals s'enfronta el procés democràtic espanyol. La nostra responsabilitat davant els treballadors i el poble ens obliga a mesurar responsablement les nostres possibilitats d'acció política, però la defensa dels interessos dels treballadors i dels sectors oprimits del poble també ens exigeix mantenir les nostres posicions diferenciades i no caure en subordinacions dels nostres objectius i del nostre programa a posicions de classe contràries davant el reclam d'una situació suposadament greu o difícil.

En aquest sentit, s'ha de valorar allò que significarà fer realitat els traspassos de les competències previstes a l'Estatut per a la Generalitat de Catalunya, que hauran de negociarse

amb el govern ucedista de Madrid. Per a alguns, s'hauria d'evitar l'agudització de contradiccions entre un govern a Catalunya d'una majoria progressista i dels treballadors i un govern de majoria centrista i burgesa a Espanya, a fi de facilitar el procés de traspassos. Però també cal considerar que molt possiblement el compliment d'un programa de transferències que culmini tots els traspassos estatutaris en els quatre anys de la primera legislatura catalana, exigirà una acció reivindicativa molt combativa de la Generalitat amb suport de tot el poble de Catalunya. I des d'aquesta perspectiva la contradicció de majories polítiques a Catalunya i Espanya no sols no suposaria un inconvenient als traspassos, sinó que apareixeria com un dels principals instruments per a un efectiu assoliment.

També es planteja per alguns com a contradictori amb una majoria socialista a la Generalitat l'objectiu d'assolir la construcció política de Catalunya. Aquesta tasca exigeix l'assentiment més majoritari possible dels ciutadans de Catalunya a les regles bàsiques de la nostra convivència política. Però procurar aquest suport majoritari —que, sens dubte, és objectiu dels socialistes— no pot limitar ni contradir les aspiracions i anhels dels sectors populars que estan pel canvi.

Des d'una altra perspectiva, una nova contradicció amb una gestió de govern majoritàriament socialista a la Generalitat pot plantejar-se en valorar la situació econòmica i social del país i constatar la possible actitud contrària dels agents econòmics i socials dominants. A més, el necessari acatament de tots a les regles de joc de la democràcia, i una actitud política responsable dels socialistes amb un programa d'acció que fomenti i impulsi la recuperació de la inversió, la clarificació de la situació financera i el suport a la petita i mitjana empresa, poden ajudar a superar aquesta contradicció, més formal que real en aquesta etapa, que en tot cas ha de ser tinguda en compte en el seu just abast.

45. Resten així dibuixats els elements fonamentals de l'estratègia socialista a la Generalitat en aquesta etapa de vigèn-

cia de l'Estatut. La seva síntesi permet arribat a les següents conclusions.

a) Assumim el compromís d'oferir al poble de Catalunya *una opció de govern socialista*, autònoma i diferencial, progressista i capaç. El programa de govern dels socialistes afronta el repte de dotar de contingut institucional a la Generalitat estatutària i de proposar una política de realitzacions concretes en cada un dels sectors en els quals es concreten els problemes diaris de la convivència (economia i atur, ensenyament i cultura, sanitat i seguretat social, transports i obres públiques, urbanisme i estatge, agricultura i medi ambient, serveis socials). Els objectius prioritaris que aquest document recull són el marc que dóna contingut polític a aquella programa de govern.

b) Els socialistes restem oberts a la *col·laboració d'altres* forces polítiques progressistes i propiciarem acords a nivell parlamentari o de govern, sempre que això no suposi hipoteca ni condicionament essencial als elements fonamentals de la nostra opció de govern, concretats en els objectius socialistes i en el nostre programa.

c) Els elements d'anàlisi que serveixen de base a la nostra opció estratègica permeten valorar que un suposat govern de concentració o d'«unitat catalana» o un govern dels socialistes amb la col·laboració de la dreta o del centre, centralista o nacionalista, excluint de la participació d'altres forces d'esquerra, serien contradictoris amb la consecució dels nostres objectius essencials i amb l'aplicació del nostre programa. En tot cas, els socialistes donem preferència, en el nostre projecte polític amb vista a un govern estable de Catalunya, a la col·laboració de les forces polítiques més afins per llurs plantejaments de classe i democràtics.

**EL PROGRAMA SOCIALISTA
PER A LA CATALUNYA NOVA**

ESTRUCTURA DE GOVERN I D'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT

L'autonomia de Catalunya i els propòsits dels socialistes

La Generalitat com a institució en que s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya, segons estableix l'Estatut d'Autonomia, està integrada pel Parlament, pel President de la Generalitat i pel Consell Executiu o Govern. Aquestes tres peces han d'orientar-se, des de la perspectiva socialista, vers el *nostre objectiu central d'avui que és la construcció del poder polític català en el marc de la Comunitat Autònoma per tal de forjar una Catalunya nova al servei de la nostra reconstrucció nacional sota la direcció dels treballadors i del poble amb la participació de tots els ciutadans.*

La primera qüestió a plantejar és, doncs, la delimitació de funcions entre les tres institucions i la defensa de tots els mecanismes que permetin la seva tasca conjunta en funció del mateix objectiu: la reconstrucció nacional de Catalunya.

Això implica l'acceptació d'un doble sentit d'actuació en els òrgans del nostre autogovern: una funció de govern i una tasca de construcció de la Catalunya nova expressió de la reconstrucció nacional. El Govern o Consell i el Parlament han d'ésser les institucions des de les quals prioritàriament es realitzin una i altra funció.

• EL GOVERN

Un govern eficaç, responsable i estable

El Govern de la Generalitat ha d'ésser conseqüència d'un programa polític que sigui l'eix de l'alternativa més vàlida per a la construcció de la Catalunya nova. La missió del Govern ha d'ésser governar en el camp de les competències

assumides, i tenint en compte, alhora, d'altres que puguessin transferir-se i tanmateix de les concretes actuacions estatals; per tant, ha de cercar-se tant la seva eficàcia, com el recolzament parlamentari més sòlid possible per tal de garantir la seva estabilitat.

El nombre dels seus membres ha d'estar en relació amb les competències que es tinguin, o amb aquelles que més pròximament hagin d'ésser traspassades.

El Govern ha d'ésser responsable davant el Parlament, però cal que tingui els mecanismes necessaris per a una direcció política eficaç en un règim parlamentari, tant des del punt de vista de la promoció de la seva iniciativa legislativa, com a través de la regulació de la moció de censura, qüestió de confiança i petició al President de dissolució anticipada, amb l'obligada convocatòria de noves eleccions. Un Govern responsable, però un Govern que tingui els mecanismes per a governar, quan no existeixi un altre govern possible basat en la majoria política del Parlament.

Un Govern que governi

El Govern de la Generalitat ha de saber i poder fomentar, coordinar i dirigir l'esforç de tots els catalans vers fites progressives de benestar i de solidaritat. Ha de ser un Govern democràtic, però sense cap perjudici de l'autoritat i l'eficàcia. Cal cercar, doncs, mecanismes d'estabilitat del President de la Generalitat i del seu Govern. Elegit el President, amb el seu programa de govern, nomena i cessa els consellers. El Govern és sempre responsable davant el Parlament, però cal evitar que pugui ésser víctima de possibles majories negatives, que no ofereixin solucions de govern alternatiu viables. Això seria debilitar l'estructura d'autogovern de Catalunya i l'objectiu central dels socialistes és enfortir la Generalitat com a institució d'autogovern de Catalunya.

Un Govern honest

Tots els consellers hauràn de fer pública declaració dels seus bens en prendre possessió de llurs càrrecs i en el moment en que l'abandonin. En qualsevol cas, els consellers socialistes ho faràn.

• EL PRESIDENT

El President de la Generalitat dirigeix l'acció del seu govern, n'assegura la coherència i respon de l'aplicació del programa amb que ha estat votat. La delegació de funcions possible ha d'entendre's com una delegació parcial de funcions per un temps limitat, sense que això li llevi la responsabilitat davant el Parlament, ni la direcció del govern.

• EL PARLAMENT

Les seves funcions

El Parlament de Catalunya és l'òrgan que impulsa i controla l'acció política i de govern de la Generalitat i que exerceix l'activitat legislativa. Com a representant permanent del poble de Catalunya fa la llei, elegeix el President i vota el programa de govern, i fiscalitza la seva actuació.

Parlament i Govern

El Parlament és el centre del debat polític institucional i no el centre de les decisions polítiques de govern. Al govern li correspon la missió de governar i al Parlament la d'impulsar i controlar. Cal fer que el Parlament sigui efectivament l'òrgan suprem representatiu i de fiscalització, i cal fer-lo

efectiu en el terreny que li és privatiu: el terreny legislatiu.

Cal que el Govern governi a partir d'un programa, que no pot ésser la barreja del programa de tots, sinó el programa de la majoria política que hom accepti. A ell li correspon la missió de governar. I cal que el Parlament permeti no sols el diàleg del Govern amb l'oposició sinó, a més a més, que desenrotlli la seva tasca legislativa i faci possible que els sectors d'opinió que no formen part del Govern participin activament en la tasca de reconstrucció nacional de Catalunya.

El Parlament no ha de pretendre substituir el govern. I a ell li correspon fer possible la participació de tots en el redreçament de Catalunya. Catalunya, que tants anys fa que no s'ha governat, necessita un Govern capaç de governar, dotat dels mecanismes que li permetin de fer-ho. El règim parlamentari necessita d'un Govern estable i d'un control parlamentari. Un règim parlamentari no és un règim d'assemblea. Els socialistes proposem que el Parlament sigui un Parlament democràtic, un Parlament que treballi i un Parlament sense privilegis, d'actuació transparent.

Un Parlament democràtic

Tots els càrrecs del Parlament, com és normal en els règims democràtics, han d'ésser coberts per elecció. El president del Parlament ha d'ésser elegit per majoria absoluta per tal de garantir la seva més àmplia autoritat i representació. La Mesa ha de compondre-se de president, tres vicepresidents i cinc secretaris. Els vicepresidents ajudaran al president a dirigir la vida parlamentària, moderar les sessions i fixar l'ordre del dia. En llur elecció hauria de garantir-se la presència proporcional de les minories més àmplies. El president del Parlament fixarà l'ordre del dia, després de consultar amb la mesa presidencial i la junta de representants.

El Reglament del Parlament només podrà ésser deixat en suspens i proposar procediments especials en casos específics i amb majories molt fortes.

Els diputats s'incorporaran a grups parlamentaris que podran formar-se a partir d'un nombre baix de diputats o de vots a tot Catalunya. Tant a la Mesa, com a les Comissions o a la Junta de representants s'assegurarà la representació dels grups parlamentaris en proporció a llur força numèrica.

Un Parlament que treballi

Cal estructurar el Parlament perquè sigui àgil i actiu. Caldria estructurar-lo en quatre o cinc comissions permanents per grans àrees i dividir-les després en subcomissions o ponències de àrees menors i específiques (per conselleries, per temes urgents, per qüestions fonamentals o "ad hoc"). Les comissions permanents tindran capacitat per elaborar i aprovar lleis sense necessitat de passar al plenari. Per tant cal pensar en dues vies per aprovar les lleis: *a*) lleis discutides en ponència o subcomissió i aprovades per les comissions (el Parlament pot reclamar-ne sempre el seu coneixement a petició d'un percentatge de diputats o bé el Parlament les pot votar en bloc, sense discussió article per article) i *b*) les lleis que hagin d'ésser discutides i aprovades article per article al Ple. Això donaria major agilitat legislativa.

Les comissions permanents, per tant, hauran d'estar formades en proporció al pes dels grups parlamentaris. Podran demanar, per acord majoritari, documentació, informes, dossiers o expedients informatius a través del conseller corresponent a efectes informatius. Podran formar-se comissions d'enquesta.

Les comissions permanents podran convocar, a petició dels grups parlamentaris i per acord majoritari, a tècnics i experts a efectes d'informació.

Un Parlament sense privilegis, d'actuació transparent

Totes les sessions plenàries i les de les comissions permanents quan actuïn amb seu legislativa seran públiques, excepte en la discussió de suplicatoris. Només podran ésser tancades si, a proposta de la Presidència, ho aprova una majoria de 4/5.

Les votacions hauran d'ésser públiques, excepte en el cas d'eleccions, en els judicis sobre l'honorabilitat dels diputats, que seran sempre secretes. O bé quan ho demani el nombre de grups parlamentaris que s'estableixi.

El reglament del Parlament regularà les condicions per a procedir a votació nominal.

Honestitat, economia i dedicació

Els diputats tindran l'obligació de presentar declaració econòmica a la Mesa presidencial sobre els béns, càrrecs o sous que rebin de l'Administració o empreses públiques, obligació que en tot cas els socialistes compliran.

Cal que la indemnització parlamentària compregui un sou baix i unes dietes per sessió de treball parlamentari realitzat, que hauran d'ésser superiors per als que tinguin la residència fora de la ciutat de Barcelona. Cal establir un sostre màxim per a les dietes. Cal fixar un règim d'incompatibilitat per a persones que realitzen funcions públiques que no siguin compatibles amb el càrrec de diputat.

Cal que tots els diputats estiguin integrats en almenys una comissió permanent i per raons d'eficàcia a les subcomissions integrades en ella.

• LES PRIMERES LLEIS

a) Lleis institucionals:

1. Llei del Parlament de Catalunya.
2. Llei del President de la Generalitat (elecció, estatut personal i atribucions).
3. Llei del Consell Executiu o Govern. (Les lleis 1, 2 i 3 podrien formar una única llei.)
4. Llei de l'organisme consultiu dictaminador de la constitucionalitat.
5. Llei del Síndic de Greuges.
6. Llei de la Sindicatura de Comptes de Catalunya.
7. Llei electoral del Parlament de Catalunya.
8. Llei de l'organització territorial.
9. Llei o lleis de règim local.
10. Llei de l'ordenació presupuestària.
11. Llei o lleis de l'Administració i la Funció Pública.

b) Lleis sectorials que es desprenen del contingut sectorial del nostre programa.

• L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT

Reconstruir progressivament les administracions transferides

A Catalunya no es tracta només de reformar, sinó principalment de construir una Administració. El que passa és que els materials de l'obra no poden escollir-se lliurement, car no es tracta d'una Administració de nova planta, sinó d'una Administració «transferida». Dificilment pot produir-se, doncs, una situació de veritable ruptura administrativa, car les transferències comprenen no sols les competències sinó també el personal i sovint l'organització preestablerta. Això no vol dir, però, que ens trobem davant d'un procés que

condemna l'administració catalana a adequar-se insortejablement al model administratiu estatal; ans al contrari, les competències i el procés autonòmic son l'ocasió innegable per a superar-ne els vicis més sobresortints i posar les bases per a la viabilitat de successives reformes.

El període preautonòmic

Podria, certament, acabar tractant-se d'una ocasió mancada, com va succeir per exemple a Itàlia. De fet, durant el període de la Generalitat provisional s'ha fet ben poc en aquest camp: des del punt de vista administratiu, l'espontaneïsmes, la manca de direcció i coordinació, el mimetisme estatal i l'absència d'interés per produir un pensament administratiu propi, han estat les característiques sens dubtemés destacades. Ha mancat l'inici d'un esforç de concepció sobre qüestions centrals com son la funció pública, el règim presupostari, el control, la formació i la readaptació del personal, la documentació i la informació. La gestió pura i simple de les competències transferides ha desbordat la capacitat funcional de les Conselleries i la concentració de la Presidència en el rol polític ha determinat l'ajornament per al nou període de les seves responsabilitats administratives: cal tan sols pensar que no s'ha volgut cobrir la Direcció General de la Funció Pública ni s'ha permès que l'Escola d'Administració posés en pràctica els recursos dels quals disposava. Aquesta dinàmica ha de ser superada sota el risc altrament de quedar-nos amb una Administració perfectament sucursalitzada. Cal disposar de criteris propis per a dur a terme una veritable política d'administració, la qual, si bé ha de definir-se pel Consell Executiu, sols pot fer-se des de Presidència, car sols des d'aquest nivell pot garantir-se la necessària autoritat, unitat i coordinació.

La idea socialista de l'Administració

Cal tenir una idea clara de l'Administració que hom vol assolir al final del procés autonòmic i de quins han de ser els seus eixos polítics vertebradors. L'Administració ha d'assegurar, en primer lloc, la primacia del dret sobre la força, és a dir, que els conflictes entre els individus, els grups i les classes es produeixin i resolguin per canals que permetin l'agregació dels interessos i el manteniment de la consciència nacional. Catalunya mai no serà res com a nació si no basteix una Administració Pública capaç de garantir que els seus homes, grups i classes socials, sense cap renúncia a la consciència dels respectius interessos, ni a l'expressió democràtica de llur inevitable conflicte, esdevinguin capaços d'agregar-los en funció d'un projecte nacional que representi l'òptim de civilització en la situació històrica donada.

L'Administració assegura també, en segon lloc, la producció, el foment, el control i la innovació de les funcions col·lectives (seguretat i assistència social, educació i cultura, sanitat, transport, medi ambient, etc.) de les quals depenen creixentment no sols l'ordre i el desenvolupament social, sinó també l'efectivitat dels drets econòmics i socials que són l'única garantia de la llibertat i dignitat dels treballadors. Sols si aquestes funcions col·lectives son garantides de manera democràtica, eficient i participativa, es podrà aplicar el tractament adient a la tendència a la insolidaritat social, a la indiferència envers l'altre, a l'agressivitat i a la marginació produïdes pel «desenvolupament» salvatge del capitalisme i per l'esclat dels equilibris morals, familiars i geogràfics que ha segregat.

D'altra banda, en aquest punt no hi caben demagògies nacionalistes, puix que els articles 9.1, 9.3 i 10.1.1 de l'Estatut donen competències i espai suficients per a bastir una Administració pròpia, diferenciada i solidària, sempre que la voluntat política, les idees administratives i l'encert de la gestió no hi manquin.

L'eficiència en l'Administració

El principi d'eficiència afirmat a l'article 103.1 de la Constitució ja no cap interpretar-lo com si es tractés d'una directiva programàtica sense abast jurídic, ans al contrari constitueix un principi vertebrador de l'Estat.

Els socialistes sabem ben bé que no n'hi ha prou en pujar els impostos per a millorar el nivell dels drets econòmics i socials del poble; ans al contrari, sense garanties de control i d'eficiència administrativa, la detracció dels ingressos privats pot acabar-se en un simple malbaratament dels cabals públics.

La participació

El principi de participació és l'altre eix vertebrador de l'Administració de l'Estat democràtic de dret. Es tracta d'un principi que ultrapassa l'àmbit administratiu i abasta el conjunt dels poders públics i la vida política, econòmica, social i cultural en general. Per això la seva afirmació es fa a l'article 9.2 del títol preliminar de la Constitució, que el qualifica com a un veritable presupòsit constitucional.

Les tècniques concretes mitjançant les quals s'expressa la participació, com la informació als administrats i el dret d'aquests a acudir a la documentació administrativa, el foment de les associacions civils de promoció i defensa dels interessos col·lectius, els suggeriments i iniciatives, la presència a títol d'informació, consulta i control en l'elaboració dels programes i les decisions, o la gestió delegada de funcions o serveis concrets, constitueixen alhora tècniques de garantia de l'objectivitat de l'administració i dels drets econòmics i socials dels ciutadans que sols mitjançant la participació poden efectivament defensar-se.

Les responsabilitats administratives del Govern i la Presidència

L'article 36.2 de l'Estatut d'Autonomia estableix que el President de la Generalitat dirigeix i coordina l'acció del Consell Executiu o Govern, i l'article 37 del mateix Estatut atorga al Consell Executiu «funcions executives i administratives». És a dir, hi-ha una funció administrativa diferenciada però indestriable de la funció política de la Presidència i del Consell. Aquesta funció i responsabilitat no consisteix, lògicament, en donar solucions específiques als problemes de construcció administrativa per branques o sectors, la qual cosa compet a cadascuna de les Conselleries, sinó en definir els criteris polítics d'acord amb els quals haurà d'orientar-se la ubicació de la Generalitat i els successius reorganització i funcionament dels serveis transferits.

Els socialistes entenem que la direcció dels processos general i unitari de l'Administració catalana és una altra i irrenunciable responsabilitat política del Consell Executiu i del seu President. Les reformes administratives fracasen sempre que no hi han objectius clars i establerts per prioritats, quan manca la voluntat política necessària o quan la tàctica escollida aixeca obstacles invencibles. Per això cal situar els organismes responsables de l'estudi i de l'impuls del procés administratiu conjunt en l'estructura orgànica de la mateixa Presidència, tot i garantint-ne la presència dels Departaments i dels representants del personal, sense perjudici de les decisions que haurien de ser de la responsabilitat exclusiva del Govern.

Pel que fa als Departaments també cal garantir que s'hi produeixi el procés de desenvolupament administratiu de manera unitària i coherent, per a la qual cosa caldrà modificar la seva actual i provisional estructura a base principalment de transformar els actuals Secretaris Generals Tècnics en òrgans més directament dependents políticament del Conseller, sobresortint jeràrquicament del conjunt del Directors

Generals i responsables de la connexió amb els òrgans de Presidència responsables del procés unitari de construcció administrativa. És a dir, passarien a ser una mena de fusió de les actuals figures estatals dels Subsecretaris i dels Secretaris Generals Tècnics, la qual cosa no està gens allunyada d'allò que ha estat fins ara el seu veritable funcionament pràctic. En concret, dependria de la Secretaria General el conjunt del personal del Departament, la coordinació de la gestió, l'oficina pressupostària i els serveis específics de documentació i d'estudis, inspecció i control.

criteris organitzatius dels Departaments

Els socialistes som partidaris de l'existència de Departaments forts i ben dotats, de la concentració dels Consellers en les tasques polítiques, de la direcció i control del procés administratiu unitari pel Secretari General i de la creixent especialització i tecnificació de les Direccions Generals.

Estem plenament convençuts que l'autogovern de Catalunya no serà possible sense la classe política, però que exigeix també arribar a disposar d'una veritable funció pública capacitada i democràtica. L'Administració ha de ser una responsabilitat compartida de polítics i dels treballadors de l'Administració, i cal establir dins de cada departament els límits orgànics respectius. En aquest punt creiem en el caràcter estrictament funcional dels caps de servei i expressem la voluntat d'anar transformant en el mateix sentit les Direccions Generals quan la clarificació de la situació de la funció pública autonòmica ho permeti.

Aixó no vol dir deseparar els polítics dins les Conselleries, ans al contrari, pensem que s'han d'enfortir els *staffs* tècnico-polítics dels Consellers i dels Secretaris Generals; però aquest enfortiment no ha de fer-se a la manera clientelar que deixaria desarmats els Consellers successius, sinó creant gabinets departamentals amb membres no funcionaris que

cessaran amb el Conseller que els ha nomenat lliurement i que pot també en qualsevol moment lliurement cesar-los.

Pensem també que l'estructura actual dels Departaments és excessivament rígida i no respon a la varietat de situacions de responsabilitat administrativa existents. En aquest sentit, a més d'elevat el grau dels Secretaris Generals, caldrà establir allà on sigui convenient una categoria intermitja entre els Directors Generals i els caps de servei, sense perjudici de la convenient gradació d'aquests a fi i efecte de trencar l'actual i injust uniformisme. Les tècniques de l'administració de missió podrien servir també per a moderar aquesta rigidesa i evitar la pervivència d'organismes la funció dels quals ja ha estat realitzada.

Organització perifèrica de la Generalitat

L'article 5 de l'Estatut diu que la Generalitat de Catalunya s'estructurarà territorialment en municipis i comarques, podent-se crear també demarcacions supracomarçals i agrupacions basades en fets urbanístics i metropolitans i altres de caràcter funcional i amb fins específics.

Actualment la Generalitat provisional ha situat els seus serveis perifèrics en l'àmbit provincial i d'una manera insatisfactòria, car hi ha més d'un servei territorial en algunes Conselleries i no hi ha la necessària coordinació i unitat entre totes elles, com va ser la representada pels Comissaris durant la Generalitat republicana. Tant que no s'hagi procedit a la divisió territorial de Catalunya, ni s'hagin donat les transferències suficients, tal com va passar també durant la II República, caldrà mantenir la província com a àmbit de prestació dels serveis perifèrics, si bé demanant la supressió dels Governadors civils i de les Comissions Provincials de Govern des del moment mateix del nomenament del Governador general i posant al seu lloc una delegació unitària de la Generalitat.

Des del mateix moment de la constitució dels ens territorials de Catalunya, la Generalitat, d'acord amb el pensament dels socialistes, hauria de començar un procés de divulgació efectiva de les seves competències vers la base territorial de la nova divisió de Catalunya.

Relacions amb altres Comunitats Autònomes

L'article 27 de l'Estatut d'Autonomia permet de desenvolupar una política molt interessant en aquesta matèria, car reconeix el dret de la Generalitat a celebrar convenis amb altres Comunitats Autònomes per a la gestió i prestació de serveis propis corresponents a matèries de la seva competència exclusiva, i a establir acords de cooperació amb altres Comunitats, prèvia autorització de les Corts Generals.

En aquest punt, és la voluntat dels socialistes el desenvolupar els lligams històrics, culturals i econòmics de Catalunya amb altres comunitats. En particular pensem en la importància que poden arribar a assolir els convenis en matèria cultural, d'investigació, d'ordenació del territori, de turisme, etc. Aquestes relacions poden servir no sols per a recuperar els vincles culturals històrics, sinò també per a establir amb les Comunitats Autònomes d'on principalment procedeixen els catalans immigrants els convenis convenients per a la legítima realització de llurs drets culturals individuals.

Coordinació de l'Administració de la Generalitat amb la local y la perifèrica de l'Estat

L'Administració de la Generalitat es coordinarà amb la perifèrica estatal al nivell territorial de Catalunya i es reconeixen a aquests efectes els corresponents poders de convocatòria, presidència i direcció al President de la Genera-

litat.

Les funcions coordinadores del Governador General de Catalunya es limitaran a les administracions perifèriques de l'Estat entre sí.

La coordinació dels serveis territorials de la Generalitat i d'ells amb les administracions municipals i comarcals serà exercida a nivell de regió pel Delegat de la Generalitat, assistit de una comissió regional coordinadora.

Els Governos Civils i les Comissions Provincials de Govern i de Col·laboració de l'Estat amb les Corporacions Locals desapareixeran.

• LA FUNCIO PÚBLICA

Les dificultats del període provisional

L'actual situació del personal de la Generalitat és considerablement complexa, difícil i delicada. La diversitat de les administracions originàries (centrals, locals, institucionals) ha determinat una heterogeneïtat considerable de situacions individuals per a llocs de treball objectivament assimilables. D'altra banda, ni la Presidència ni la Conselleria de Governació, que eren els únics òrgans competents per a fer-ho, s'han permès de desplegar la necessària política de homogeneïtzació, formació i readaptació, deixant créixer silvestrament el batibull ingovernable del personal transferit i contractat i abdicant de fer el que era estrictament indispensable: una reglamentació provisional de la funció pública i la posta en funcionament *objectiu* de l'Escola d'Administració Pública de la Generalitat.

Els objectius

Així les coses, cal disposar d'un horitzó i d'una estratègia.

Pels socialistes, l'horitzó és que Catalunya arribi a disposar d'una funció pública capacitada i eficient, de sòlid esperit democràtic i autonòmic, que actuï amb objectivitat envers els grups socials enfrontats i amb plena imparcialitat política. Res hi ha de pitjor pels interessos del poble que una burocràcia ineficient, parasitària i malbaratadora. Però cal evitar també la penetració en els treballadors de l'Administració de l'esperit partidista: això no vol dir negar el dret dels funcionaris a la llibertat de pensament, d'associació i d'acció política, però sí que l'expressió d'aquestes llibertats no pot contradir en res l'objectivitat i la imparcialitat de les seves actuacions. Caldrà, doncs, un acurat sistema d'incompatibilitats i el desenvolupament d'un estil administratiu al respecte.

L'estratègia

Haurà de tenir en compte les dues etapes necessàries:

1. *Les mesures imminents en materia de personal*, que han de tendir a aconseguir l'homogeïnitzaçió, objectivació, racionalització i transperència de l'actual situació, mitjançant l'adopció de mesures immediates, com serien:

—L'entrada en funcionament objectiu i immediat de la Direcció General de la Funció Pública, que elaboraria de manera acurada i tècnicament solvent el Registre de la totalitat del personal actualment adscrit a la Generalitat.

—L'inici immediat sota la direcció i la responsabilitat de l'Escola d'Administració de les necessàries activitats de readaptació i formació.

—Constitució d'una comissió interdepartamental i paritària amb membres de les Conselleries i representants del personal, amb funcions consultives, coordinatòries i de proposició.

—Elaboració d'un reglament provisional de la funció pública autonòmica que garanteixi la publicitat i objectivitat de l'accés, la delimitació entre els nivells polítics i administra-

tius, la promoció basada fonamentalment en el sistema de mèrits i els criteris per a procedir a la classificació dels llocs de treball.

—Capacitació del conjunt dels treballadors per a l'ús correcte del català en les actuacions administratives.

2. *Criteris per a l'Estatut de la Funció Pública de Catalunya:*

—S'ha de tractar primerament d'una regulació unitària, és a dir, compressiva tant de la funció pública autonòmica, com de la funció pública local. Així es trencarà l'actual immobilització en petites parcel·les burocràtiques, permetent la circulació dels treballadors d'un mateix nivell entre els diferents ens locals i entre aquests i la Generalitat.

—Desaparició del sistema de cossos per branques administratives, sense perjudici de la creació de diplomes d'especialització (administració educativa, financera, sanitària, territorial i d'altres) i de la necessària diferenciació entre les tasques d'administració general i d'administració especial.

—Classificació de la funció pública per nivells o categories professionals en correspondència amb la formació i qualificació existents i necessàries.

—Sistema d'accés basat en la publicitat, l'objectivitat i l'aptitud demostrades, i garantia de la readaptació i de la formació permanents. La selecció no s'acabarà, doncs, amb el concurs o l'oposició, sinó que correspondrà plenament als cursos i les pràctiques que organitzarà l'Escola d'Administració Pública.

—L'antiguitat millorarà la retribució; però la promoció es basarà principalment en els mèrits professionals, entenent per tals la dedicació real i el rendiment provat en el servei.

—Les retribucions bàsiques (sou, antiguitat i grau) seran la part fonamental de la retribució total. Els complements sols retribuiran les condicions especials de llocs de treball molt determinats.

—Els treballadors de l'Administració pública gaudiran de plens drets sindicals, no podent-se condicionar llur exercici

més que per raò de la prestació de serveis imprescindibles per a la comunitat.

Una política d'informació al servei del poble

La Generalitat desenvoluparà una política d'informació tendent a garantir que l'Administració Pública, l'economia i la societat catalanes disposin de les dades estadístiques i de la documentació necessàries per a la presa de decisions a tots els nivells, així com per a la recerca científica i tècnica i l'enriquiment cultural. Aquesta política ha d'estar basada en la creació del marc jurídic adequat per a l'efectiu reconeixement del dret dels ciutadans al lliure accés a la informació estadística i documental de l'Administració Pública, a l'ensens que garanteixi la protecció a la intimitat de les persones i entitats, i de la mateixa Administració.

Components específics d'aquesta política, a ésser promoguda i coordinada des de la Presidència, són: 1) La coordinació i producció de les estadístiques pròpies de Catalunya, combinades amb l'aprofitament i participació en les pròpies de l'Estat, emprant les tècniques més modernes. 2) El tractament dels documents (publicats o no) d'interès públic generats a Catalunya, per tal de fer-los socialment recuperables i accessibles, emprant les tècniques més eficaces, i mitjançant la coordinació i la potenciació dels recursos existents, alhora que es garanteix la seva difusió a Espanya i al món. 3) La instrumentació d'una xarxa de serveis estesa arreu del país per a la màxima difusió de l'estadística i la documentació disponibles, així com per a la utilització efectiva dels canals d'accés a la documentació internacional que existeixen.

Una Administració sota control

Ningú no s'esvera de sentir que l'Administració Pública

avui no està sota control. L'Estat burgès no s'ha preocupat més que de desenvolupar les institucions de control per a la protecció dels drets de propietat i de les llibertats econòmiques: el recurs contencioso-administratiu i la responsabilitat administrativa. Els socialistes no renunciem a aquests mecanismes de control, ans al contrari volem transformar-los i estendre'ls a la protecció dels drets econòmics i socials i dels interessos col·lectius (medi ambient, seguretat, salubritat, cultura, etc.) dels treballadors, que avui resten fora del seu abast.

També cal racionalitzar l'actual sistema d'intervenció o de control intern de verificació pressupostària i regularitat comptable, car, tal i com avui funciona, o ha de deixar anar espontàniament la màquina administrativa o l'ha de bloquejar sense poder garantir-ne, en canvi, el control real.

El gran objectiu polític ha de ser *la construcció d'un veritable control de gestió que garanteixi l'eficiència* del conjunt de l'Administració catalana. En aquest sentit, les fites del nostre treball són:

a) La posta en funcionament dels serveis centrals d'inspecció, estudi, assessorament, documentació i informació.

b) L'establiment d'un sistema d'elaboració de pressupostos que permeti una assignació ponderada i òptima dels recursos en funció de la utilitat i rendiment dels serveis.

c) Retornar al Parlament veritables poders de control sobre l'Administració.

d) La creació de la Sindicatura de Comptes de Catalunya, que exercirà amb competència exclusiva el control sobre els ens locals, que procurarà establir una connexió orgànica amb el Tribunal de Comptes a fi i efecte d'evitar duplictat d'actuacions i de despeses, que podrà disposar la realització d'auditories d'ofici o a instància dels responsables de serveis i que rendirà anyalment al Parlament un informe sobre les seves activitats i les millores que en l'Administració podrien introduir-se.

• EL GOVERN LOCAL DE CATALUNYA

Principis polítics

La concepció socialista del Govern Local es basa en els eixos següents:

a) *Catalanitat*, és a dir, que els ens locals són ens locals de Catalunya, personificada políticament en la Generalitat, que ha de ser qui unifiqui políticament llur relació amb les instàncies estatals. Així ha estat en la nostra tradició i així ho reconeix l'Estatut en proclamar la competència exclusiva de la Generalitat sobre el Govern Local.

b) *Democràcia*, que s'expressa en l'electivitat de tots els càrrecs polítics locals i en un funcionament intern de les Corporacions que impideixi qualsevol pràctica autoritària.

c) *Participació* dels ciutadans i de les seves associacions en el Govern Local per tal de donar als ciutadans una informació completa i fidedigna de totes les qüestions que els afecten i a fi i efecte de fer possible llur col·laboració activa en el procés d'adopció de decisions.

d) *Descentralització*, que implica que en el repartiment de les funcions de govern, planificació i gestió entre els ens locals s'adopti el criteri polític segons el qual les competències s'han d'atribuir a l'entitat més petita de les que puguin realitzar-les eficaçment. La descentralització significa també que cada entitat ha de procurar delegar les seves funcions a nivells territorials inferiors, sempre que ho permeti llur naturalesa i ho recomani l'amplitud de llurs límits territorials.

e) *Autonomia*, que està constitucionalment garantida, forma part de la tradició política catalana, i exigeix la:

• Supressió de tota mena de control polític dels poders de la Generalitat i de l'Estat sobre les administracions locals.

L'únic control compatible amb l'autonomia local és el

control de legalitat. Desapareixeran els controls d'oportunitat i les tècniques d'anul·lació, aprovació o autorització. El control de legalitat es farà mitjançant la notificació dels acords i disposicions dels ens locals a la Generalitat, la qual disposarà de poders de suspensió i substitució cas de manifest incompliment de la legalitat i sense perjudici de la immediata intervenció del poder judicial.

- Reconeixement als ens locals del poder de donar-se lliurement, en el marc dels principis generals proclamats per la llei, llurs pròpies normes internes de funcionament i organització, així com les externes de regulació dels serveis de llur exclusiva competència.
- Una hisenda local que garanteixi la veritable autonomia financera mitjançant l'assignació d'ingressos propis suficients per a l'acompliment de les funcions legalment atribuïdes.

f) *Pluralisme*, que significa trencar l'esquema uniformista tradicional d'organització, funcionament i competències i substituir-lo per la varietat en la regulació i apoderament dels diferents nivells d'administració, fent així justícia a la diversitat de situacions expressada per les àrees metropolitanes, els municipis turístics, l'alta muntanya, les comarques deprimides, etc.

Els objectius immediats

a) *El període provisional*

Certament, les competències transferides el juliol de 1978 varen ésser d'un abast ben pobre: d'una banda, només es transferien funcions molt particularitzades i sota la presunció general d'apoderament en favor de l'Estat; d'altra banda, les transferències fetes, que mai no tocaven els punts fonamentals de la funció pública i la hisenda local, ho eren sense perjudici de les competències concurrents de l'Estat sobre les mateixes matèries.

Nogensmenys, s'hagués pogut començar una dinàmica

de foment, coordinació i estudi de les administracions locals de Catalunya, cosa que no s'ha fet, havent-se limitat la Conselleria de Governació a l'exercici de funcions rutinàries de control, estrictament en la línia de la vella administració franquista.

b) *Els propòsits dels socialistes*

En aquest punt quasi tot resta, doncs, per fer, i els socialistes ens proposem desplegar de bon antuvi una política, els trets fonamentals de la qual són:

- Començar els treballs per a la confecció del mapa municipal comarcal i regional de Catalunya.
- Accelerar la transferència dels serveis d'administració local fins als límits que assenyalen la Constitució i l'Estatut.
- Constitució per la Conselleria de Governació d'una comissió de preparació de la Llei d'Administració Local de Catalunya.
- Promulgació pel Parlament de Catalunya de mesures legislatives provisionals sobre règim local per tal de recollir, racionalitzar i ordenar el caos normatiu vigent, corregint-lo en la línia dels principis abans esmentats.
- Impuls d'una política de comarcalització, basada en el respecte de l'autonomia local, que exclouï tota imposició coactiva i es fonamenti en les millores financeres i dels serveis que poden aconseguir-se.
- Foment de l'autonomia local mitjançant la constitució i disposició autònoma de serveis tècnics i d'assessorament comarcals.

criteris bàsics per a Llei d'Administració Local de Catalunya

a) *Una llei de tota l'Administració Local*

Els socialistes volem una llei per a totes les administracions locals i no només una llei municipal. Una llei que reguli també les comarques, les àrees metropolitanes, les regions i les unitats de descentralització i participació. Sols així donarem a tots els nivells administratius un tractament coherent basat en els mateixos principis i ens estalviarem les costoses duplicitats i concurrències en les mateixes funcions.

b) *Nivells de govern local*

Per als socialistes, l'autogovern local rau en els dos nivells fonamentals: el municipi i la comarca; sense perjudici del reconeixement d'importantes funcions tant a les regions com a les unitats de descentralització del govern municipal.

La funció primordial dels *ajuntaments* és la representació política dels interessos dels pobles, el govern i administració de la convivència, la planificació a nivell local, en el marc de la planificació comarcal, i la prestació i gestió dels serveis susceptibles de ser gestionats a nivell municipal tenint compte de l'entitat de cada poble.

Les *comarques* són entitats de govern local, la funció bàsica de les quals és la planificació i la prestació i gestió dels serveis públics que ultrapassin l'àmbit municipal i que siguin susceptibles d'ésser prestats eficientment a nivell comarcal. També tenen una important funció de representació política dels interessos comarcals, gaudint, en aquest punt, del poder d'iniciativa legislativa. La Generalitat exercirà normalment els seus serveis administratius delegant-los en les administracions comarcals. Les comarques esdevindran així les unitats fonamentals d'autogovern pels ciutadans de llurs interessos locals i de participació d'aquests en les decisions de la Generalitat.

Les *regions* seran divisions funcionals substitutives de les províncies per a la planificació, programació i coordinació general del sector públic i per a la prestació de serveis parti-

culars que ultrapassin l'àmbit comarcal. Amb aquesta finalitat es constituïran consells regionals de planificació i consells sectorials de coordinació tots ells presidits pel delegat regional de la Generalitat, garantint-se, en tot cas, la presència, informació, participació i control dels ajuntaments en totes les decisions de planificació que puguin afectar-los.

c) Criteri pluralista d'atribució de competències

No tots els ajuntaments ni totes les comarques han de tenir les mateixes competències, car són molt grans les diferències mutues. Caldrà fer una relació dels diferents tipus de municipis i comarques segons criteris de població, d'activitat, de context, etc., i procedir a l'apoderament més adient per a cada tipus.

Els socialistes reconeixem les peculiars circumstàncies històriques, culturals i geogràfiques de la Vall d'Aran i ens manifestem a favor de la vigència actualitzada de les seves institucions i de l'articulació d'una especial relació d'aquestes amb les institucions comunes de la Generalitat.

● LA DIVISIÓ TERRITORIAL DE CATALUNYA

Raons i criteris per a una nova divisió

Les raons són primerament polítiques: cal abolir la divisió provincial feta per a governar Catalunya des del centre i restablir l'organització territorial per comarques que és l'escaient per a l'autogovern de Catalunya. Les raons són també de racionalitat administrativa, car cal establir una divisió territorial racional i operativa, apta alhora per a les tasques de planificació i prestació de serveis i per a la representació democràtica.

Els criteris per a dur a terme aquesta divisió han d'ésser: el respecte de la realitat urbana, geogràfica i socio-econòmica; el respecte a les tradicions culturals; l'òptim territorial

per a la prestació dels serveis; i el respecte estricte de la voluntat dels ciutadans afectats.

Replantejament del mapa municipal

L'actual mapa municipal data, en bona part, de l'Edat Mitjana i no reflecteix els grans canvis econòmics i socials dels darrers temps. Existeixen avui nombrosos municipis gairebé despoblats, alts graus de concentració urbana en uns pocs centres, nous nuclis de població que no es corresponen amb els antics municipis, fent-se així difícil tota tasca de planificació i gestió dels serveis.

Davant d'aquesta realitat, molts demanen una reducció dràstica del nombre de municipis. Els socialistes, però, estem totalment en contra d'aquest tipus de mesures, car pensem que la funció primordial del municipi és la representació política dels pobles i l'organització de la convivència. La manca de capacitat de gestió d'un municipi no és un argument vàlid per a demanar la seva desaparició, car aquests serveis poden prestar-se per les comarques o pels mateixos municipis associats. Sols es poden suprimir municipis quan el grau de despoblament sigui excepcionalment elevat o quan els veïns ho demanin.

Els socialistes no sols som contraris a la supressió de municipis, sinó que pensem, a més, que cal crear-ne de nous, com és el cas dels nuclis de població dotats d'entitat pròpia que avui formen part d'un mateix municipi.

Això vol dir que no defugim el compromís de revisar el mapa municipal de Catalunya per tal de retornar a cada poble els límits territorials més racionals i que més els ajudin a l'autogovern democràtic i a la gestió eficient dels serveis. Tot això amb la flexibilitat suficient per a permetre rectificacions successives quan ho demani el desenvolupament urbà.

La divisió comarcal

El mapa comarcal de la Generalitat republicana ha quedat desactualitzat en alguns indrets. D'altra banda, cal donar a les comarques una funcionalitat ben diferent a la de 1936, car llavors eren pensades com a circumscripcions per a l'administració perifèrica de la Generalitat i avui han de ser les unitats bàsiques de govern local.

Com han d'ésser unitats d'autogovern local, els socialistes volem que quedin molt a prop dels ciutadans. Per això, contra' els qui defensen la reducció del nombre de comarques, pensem que com a mínim s'ha de mantenir el nombre de l'any 1936 i, segurament, àdhuc augmentar-lo.

Tret de les àrees metropolitanes, els criteris de divisió comarcal han d'ésser: a) que hi hagi en cada comarca una petita o mitjana ciutat amb funcions de capital comarcal i de cohesió de la resta dels pobles, en la qual s'ubicaran normalment els serveis de la titularitat comarcal que no fos més convenient ubicar en un altre poble; b) garantir una mínima homogeneïtat geogràfica, reflectint les característiques físiques que mai no poden deixar de tenir-se en compte; c) respecte a les consideracions de tipus subjectiu com són la consciència i voluntat de constituir una comarca; d) la consideració dels àmbits territorials òptims per als serveis.

En conclusió, els socialistes impulsarem una divisió comarcal sota el principi de donar a les comarques les màximes atribucions en tant que administració local (sempre que no puguin ésser exercides pels municipis) i la màxima autonomia per a exercir-les; pensem que cal que sigui petita la seva extensió territorial perquè quedin més a prop dels ciutadans; creiem que ha d'assumir la planificació i programació global a nivell comarcal i que han de gestionar, per delegació de la Generalitat, els serveis d'aquesta compatibles amb l'àmbit comarcal.

Desaparició de les Diputacions Provincials

Si bé les províncies, com a circumscripcions estatals, no poden ser suprimides, sí ho poden ésser, en canvi, les Diputacions Provincials. En aquest punt els socialistes fem nostre el parer de la Comissió Jurídica Assessora i ens comprometem a accelerar el procés de transferències de les Diputacions a la Generalitat, tot i reordenant els serveis territorials d'aquesta, i a defensar en la futura Llei d'Administració Local la desaparició de les Diputacions.

Divisió regional o en vegueries

El fet que les comarques siguin en el nostre programa bastant reduïdes imposa la necessitat d'establir divisions supracomarcal per a l'organització territorial del govern de Catalunya per la Generalitat. El nombre i extensió d'aquestes divisions serà similar al de la divisió de la Generalitat republicana.

Els criteris per a procedir a la divisió regional han de ser bàsicament els que resultin de la planificació i programació territorial, de la prestació de serveis supracomarcal i de la coordinació de l'acció pública territorial. En tot cas, es tindrà en compte l'homogeneïtat entre les comarques agrupades, l'articulació al voltant d'una ciutat de certa entitat i la consciència i la voluntat dels ciutadans i dels pobles. Cal, a més, que les vegueries o regions agrupin sempre les comarques i que mai no migparteixin els seus territoris.

L'Àrea Metropolitana de Barcelona, amb uns límits substancialment coincidents amb l'antiga Regió I, es formarà per agrupació de comarques i gaudirà d'un règim especial d'administració que garantirà, en tot cas, la participació efectiva dels ajuntaments components en les decisions de la regió i les comarques metropolitanes.

POLÍTICA DE TRANSFERÈNCIES DE LES COMPETÈNCIES

Després de l'Estatut, les transferències tenen una significació ben diferent a la del període preautonòmic. Abans de l'Estatut eren transferències discrecionals; ara han de ser transferències «degudes», de realització obligatòria, puix que amb l'Estatut les imposa el mateix Estat. Durant la preautonomia les transferències donaven la titularitat o competència sobre el servei; amb l'Estatut la Generalitat ja té les titularitats o competències que aquest li reconeix i les futures transferències són sols dels serveis necessaris per a posar-les en pràctica.

Amb l'Estatut s'han de destriar també les competències legislatives de les administratives o executives. Les competències legislatives seran aplicables des de la constitució i posta en funcionament del nostre Parlament. Les seves lleis poden, doncs, referir-se a serveis que encara no hagin estat transferits. Les competències administratives, en canvi, no podran exercir-se fins que no es produeixi el corresponent acord de transferència.

Críteris bàsics de transferències

El criteri fonamental que ha de presidir el procés de transferència de competències administratives de l'Administració Central és el de *donar contingut polític a la Generalitat* en tots i cadascun dels serveis que aquesta assumeixi. En aquest sentit:

a) Cal evitar la realització de transferències de funcions que deixin serveis compartits (dependència de l'Estat i de la Generalitat o funcions només complementàries). La transferència de cada servei o funció s'ha de fer en la seva globalitat, incloent-ne, en qualsevol cas, la gestió i inspecció.

b) La Generalitat ha de tenir alhora la voluntat de gestio-

nar, per delegació de l'Estat, les funcions que queden en mans de l'Administració perifèrica estatal.

c) La Generalitat haurà d'evitar que l'Administració de l'Estat dicti de forma unilateral normes legals que afectin a serveis, la competència administrativa sobre els quals ha estat transferida.

Els acords de la Comissió Mixta

Pel que fa als acords realitzats i que han tingut llur plasmaió en un Real Decret i als acords en curs, s'ha de realitzar, tot i procedint-ne a una acceptació automàtica, la necessària adaptació als termes de l'Estatut.

També cal substituir el mecanisme actual de transferència. Actualment es donen tres nivells des de l'inici de les negociacions d'una transferència fins a la firma de l'acta de recepció per part de la Generalitat: aprovació de l'acord per la Comissió Mixta, redacció del text del Real Decret i negociació dels annexes de valoracions de medis personals, pressupostaris i patrimonials.

El mecanisme futur s'ha de desplegar en dos punts: en primer lloc que la redacció del projecte de Real Decret sigui una operació mecànica de transcripció articulada dels acords de la Comissió Mixta, sense possibilitat de reduir l'abast dels termes dels acords y, en segon lloc, que inclogui els annexes de valoracions de medis personals, pressupostaris i patrimonials de manera que la signatura de les actes de traspass i recepció pugui ser immediata a la publicació del Real Decret de transferència.

Serveis de l'Administració perifèrica de l'Estat

Seguint els criteris abans indicats aconseguirem dos objectius polítics:

a) Evitar les friccions administratives entre la Generalitat i l'Administració perifèrica, que poden, de fet, frenar, si no bloquejar, les funcions de la Generalitat.

b) Evitar la duplicitat de funcions i organismes amb tot allò que representa de simplificació burocràtica i d'estalvi de costos.

En altres paraules, el procés de transferències s'ha de correspondre amb una reducció dràstica i un replantejament global de l'Administració perifèrica estatal.

De forma especial cal dir que la Generalitat assumirà d'un bon començament totes les competències de l'Administració central sobre les Diputacions i Ajuntaments, de manera que aquests gestionin tots llurs afers exclusivament a través de la Generalitat i desaparegui el «fil directe» amb Madrid.

A més s'han de considerar els punts següents:

a) Proposar la transferència de cada servei de forma que quedi en mans de la Generalitat tota la seva amplitud i li permeti una gestió i racionalització del conjunt de funcions necessàries en cada cas.

b) Preveure, paral·lelament, un programa de traspassos de serveis que permeti un creixement equilibrat de les competències de la Generalitat en el seu conjunt.

En definitiva, els serveis a traspasar en cada Departament han de ser globals, però tenint cura de no donar el màxim contingut a un Departament deixant els altres més o menys buits.

Valoració econòmica del serveis transferits

La Generalitat procedirà al nomenament d'una Comissió Mixta de traspassos que assumirà les funcions contemplades en les disposicions transitòries tercera i sisena. L'existència d'una sola Comissió Mixta es considera més idònia per dos motius:

a) Conveniència de centralitzar en uns mateixos represen-

tants de la Generalitat tots els treballs i relacions amb l'Administració Central, en matèria de transferència de competències, i,

b) Conveniència també de que una mateixa Comissió sigui la responsable de negociar les competències a transferir, de la valoració que cal fer-ne i de la dotació a la Generalitat dels recursos establerts a l'Estatut, atés el lligam existent en aquestes matèries.

Pel que fa específicament a les valoracions econòmiques dels serveis traspassats, es procedirà a adaptar la metodologia de la Comissió Mixta de la Generalitat provisional als termes continguts a l'Estatut, a fi d'aconseguir que les valoracions es realitzin de forma objectiva i s'eviti el personalitzar les discussions directament amb el Ministeri d'Hisenda.

Composició de la Comissió Mixta

El primer punt a destacar és que la Comissió Mixta serà formada per representants de la Generalitat, tant per tractar-se de l'Administració catalana que ha de discutir amb l'Administració Central com perquè ha d'ésser la receptora de les competències traspassades de l'Estat.

En segon lloc, el nombre de representants no serà molt nombrós i es tindrà com a forma idònia que sigui formada per un representant de cada Departament de la Generalitat. D'aquesta manera es donarà a la Comissió Mixta una agilitat molt notable en les seves tasques.

Àrees de col·laboració Generalitat-Estat

En aquelles matèries de competència compartida Generalitat-Estat, la Comissió Mixta establirà un criteri de col·laboració entre ambdues administracions, de forma que en quedi assegurada la representació de la Generalitat en

llur gestió i també la simplicitat administrativa que permeti una administració eficaç.

En aquelles matèries de competències reservades a l'Estat i tenint en compte allò que s'ha dit en el primer apartat, la Comissió Mixta cercarà les formes idònies de representació i gestió de funcions a realitzar per delegació de l'Estat.

Finalment, d'acord amb allò que preveu l'article 53 de l'Estatut, la Comissió Mixta procedirà a establir les bases i a formalitzar la representació de la Generalitat en els organismes econòmics, institucions financeres i empreses públiques de l'Estat. En aquests cassos, però, existirà una gestió conjunta amb els Departaments de la Generalitat afectats per la representació a l'organisme públic corresponent.

Prioritats

El calendari de traspasos de serveis serà establert per la Comissió Mixta i d'acord amb el Consell Executiu, de forma que tots *els serveis públics socials* tinguin una prioritat absoluta: Ensenyament, Ordenació Territorial i Estatge, Sanitat i Seguretat Social, Treball, Agricultura i Medi Ambient, així com les formes de col·laboració amb les Corporacions locals.

Es tindran en compte, per tant, en primer lloc, aquells serveis que tinguin més incidència sobre la població i la gestió dels quals per part de la Generalitat permeti d'introduir-hi una millora que els faci extensibles a la major part de la població de Catalunya.

Aquest criteri només haurà d'anar acompanyat d'un creixement equilibrat i operatiu de l'Administració pública que ha de crear la Generalitat, la qual cosa no comporti, com ja s'ha dit abans, un bloqueig de funcionament, sinó, ben al contrari, una capacitat d'actuació plena i d'una màxima credibilitat.

JUSTÍCIA I DRET

La Generalitat provisional no ha tingut cap competència dins l'àmbit de justícia i dret; es tracta, doncs, d'un camp d'actuació totalment nou per a la Generalitat estatutària.

Les competències i el programa dels socialistes

A. *Matèria de competència exclusiva*

Els objectius que els socialistes ens proposem en les àrees de competència exclusiva de la Generalitat són els següents:

- Reforma de la compil·lació del Dret Civil especial de Catalunya. Una de les primeres tasques del Parlament de Catalunya consistirà en la modernització, adequació i superació de discriminacions antisocials de les institucions i figures avui recollides a la compil·lació catalana. Es tractarà d'eliminar totes aquelles discriminacions jurídiques que actualment existeixen contra la dona així com aquelles altres dirigides a l'home. També es tindrà en compte la discriminació actual contra els fills no matrimonials en matèria de legítima, successió sense testament, etc. Així mateix es derogaran les discriminacions existents contra els consorts de segones núpcies, totes aquelles figures que suposin un anacronisme anormal (Testament sacramental barcelonès, testimonis en els testaments notariais, etc.). S'eliminaran totes aquelles institucions desfassades per canvis en les estructures de producció (parceries i altres contractes agraris) i aquelles institucions perniciosos l'ús de les quals ha d'ésser controlat públicament i restringit el seu àmbit de facultats (herències i llegats de confiança) i es desenvoluparan i readaptaran aquells temes que en l'actualitat es trobin diferenciats respecte a la legislació comú (investigació de la paternitat, adopcions i curateles, etc.).

La segona missió del Parlament estribarà, d'una banda,

en atènyer la recuperació de temes d'indiscutible tradició jurídica catalana i, per l'altra, la integració expansiva per via de regulació i desenvolupament per a l'àmbit català de qüestions que la legislació central ha omès o descuidat, sempre i quan no siguin de competència exclusiva de l'Estat. Per exemple, successió sense testar, figures contra-actuals o reals d'aplicació i ús a Catalunya i no previstes fins ara a la legislació estatal i, en conjunt, previsió de solucions en qual-sevol de les matèries del Dret civil que no tinguin cabuda en la legislació estatal.

- Reforma de la legislació de censos a Catalunya. Es centrarà en l'actualització de la Llei de redempció de censos del 31-12-45, suspentent l'exercici del laudemi sense perjudici de la seva capitalització en la redempció. Així mateix es fixarà un terme final de caducitat, amb extinció automàtica a la seva consumació i es donarà atribució judicial de tassa-ció i terminis de pagament i garanties.
- Reforma del sistema legal de garanties registrals de la legítima catalana. Es reformarà el procediment i jurisdicció per al coneixement i resolució de recursos contra qualificacions registrals, en matèria de Dret Català. Reforma processal amb els expedients de jurisdicció voluntària per a la autorització judicial de requisa de béns fideicomisos.
- Reforma del procediment i jurisdicció per al coneixement i resolució de recursos contra qualificacions registrals, en matèria de Dret Català.
Es promulgarà una llei de procediment administratiu, la qual es refereixi a les actuacions de la Generalitat, sindicatura de grups, entitats locals, etc.
- Es promulgarà una llei de col·legis professionals que regularà la seva adscripció a la Conselleria que correspongui, fomentarà en tots ells un sistema d'assistència a la comunitat, crearà un sistema de reciprocitat i relacions amb altres col·legis, limitarà quines són les professions que tenen possibilitats de constituir-se en col·legi i prescindirà de tot tràmit de jurament i similars.

- Es promulgarà una llei d'associacions de caràcter docent, cultural, artístic, benèfic-assistencial i similars, les notes rellevants de la qual seran les següents: Totes les funcions d'inspecció, sanció i registre seran exercitades per la Conselleria de Governació. Aquesta Conselleria comptarà amb un organisme encarregat de supervisar l'actuació de les associacions i d'inspeccionar si compleixen amb la finalitat per a la qual foren creades que té d'ésser en tot cas d'utilitat pública. Podran crear-se noves associacions del caràcter comprès en aquest títol, sempre que aquestes es proposin de coprir una finalitat d'utilitat pública que no pugui ésser assumida per la Generalitat. Per a complir aquest requisit és indispensable que els estatuts siguin conformes a la normativa legal que el Parlament de Catalunya dictarà en el seu dia i que definirà «l'interès públic». El Consell de Governació decretarà l'extinció de les associacions que deixin de complir amb el fi d'utilitat pública, poguent imposar sancions de tipus econòmic. El destí que es donarà als béns pertencents a les associacions serà el que regulin llurs estatuts. Si aquests no disposessin res al respecte passaran a mans del Consell, el qual els invertirà per al mateix fi al qual foren destinats.
- Promulgació d'una Llei de Fundacions de caràcter docent, cultural, artístic, benèfic-assistencial i similars o d'organització dels serveis de sanitat, ensenyament i assistència social de caràcter funcional. Quant a les fundacions ja existents es crearia un organisme compost per tècnics de les Conselleries a les quals les finalitats de les fundacions correspongui; hauria d'estar format per personal de la Conselleria de Sanitat i assistència social, ensenyament i equivalent al Patronat d'Assistència Social de la Generalitat, creat per decret del 2 de juny de 1934 d'àmbit nacional i amb delegacions parcials i paral·leles a l'actual protectorat. Aquest organisme inspeccionaria si les fundacions han complert i segueixen complint de forma regular els fins per als quals foren creades. Si l'informe és negatiu, la

Generalitat podrà decretar la seva extinció i l'adjudicació dels seus béns a la Conselleria competent. En cas que es consideri oportuna la continuïtat de la fundació existent, quedarà vinculada a la Conselleria a la qual s'haguessin adscrit els béns en el cas de decretar-se la seva extinció.

- Promulgació d'una Llei reguladora d'Institucions Públiques de protecció i Tutela de Menors.

B. Desenvolupament de la legislació bàsica de l'Estat i execució de la mateixa

Pel que es refereix a aquest tipus de competències els socialistes ens proposem els següents objectius:

- Promulgació d'una Llei sobre responsabilitat de l'Administració de la Generalitat i Entitats Locals catalanes.
- Així mateix es promulgarà una Llei especial sobre Contractació Administrativa de la Generalitat i entitats locals catalanes (addicional a la Llei estatal general i especial respecte a ella).
- Així mateix es regularà per mitjà d'una llei especial les Expropiacions Forçoses de les administracions de Catalunya, establint-se un procediment d'urgència en els tràmits d'expropiacions forçoses realitzades per part de les corporacions locals, sobre terrenys amb classificació urbanística «d'equipament».

Les consultes populars municipals en l'àmbit de Catalunya, estaran condicionades a l'aprovació d'una Llei orgànica que haurà de dictar-se al respecte.

- Es promulgarà una Llei d'organització i distribució de competència del Tribunal superior de Catalunya que d'una part suposarà la reestructuració efectiva i de l'altra la dotació de les corresponents funcions.

C. Execució de la legislació estatal

- Creació d'un organisme les funcions del qual seran les

d'organització, direcció i inspecció d'institucions penitenciàries i ens auxiliars, així com la creació d'una escola d'estudis penitenciaris per a la formació de funcionaris de presons. Dins del marge de possibilitats de la Generalitat l'aplicació pràctica de la legislació penitenciària s'orientarà en el sentit de:

a) Aconseguir l'absoluta separació entre presos preventius i penats així com entre joves i adults.

b) Planificar la reestructuració i distribució dels centres penitenciaris amb un criteri descentralitzador i en atenció a les necessitats de cada àrea territorial.

Segons aquest sistema s'aconseguiria una classificació més racional dels presos a través dels centres de detenció (per als preventius), centres de compliment (a cada capital de província i en llocs ben comunicats), així com una major professionalització i especialització dels funcionaris i una més gran possibilitat d'integració a la comunitat social en el territori on s'ubiquin els centres que contaran amb un nombre reduït de presos. També es procurarà una planificació escalada en el temps, des del punt de vista econòmic, a fi d'evitar malversacions e imprevisions i, finalment, s'estendrà a l'àmbit penitenciar un conjunt de serveis socials, laborals i culturals, tant pel que fa al pres com a l'ex-empresonat.

Propietat industrial i intel·lectual

Actualment solament la presentació de sol·licituds d'inscripció està descentralitzada i vinculada a les delegacions d'indústria. És aquesta oficina de prestacions la que haurà d'integrar-se en l'organisme corresponent de la Generalitat. El mateix esquema funciona quant a la propietat intel·lectual (la presentació de sol·licituds i dipòsit d'exemplars funciona actualment en les biblioteques universitàries) i la Generalitat reclamarà la competència d'aquest servei.

• *L'Estatut* sotmet l'estructuració i el nomenament dels titu-

lars dels Tribunals de Catalunya a l'organització del poder judicial i a les normes que el regulin. Respecte a la provisió de càrrecs dels tribunals de Catalunya capacita al President de la Generalitat a ordenar la publicació de nomenament en el Diari Oficial de la Generalitat, quant al President del Tribunal Superior de Justícia; quant als Magistrats, jutges i secretaris, es pot, en l'interior de l'organització del poder judicial, donar entrada al principi de territorialitat de manera que la corporació judicial de Catalunya pogués intervenir en aquests nomenaments. Respecte als altres magistrats, jutges i secretaris judicials i altre personal al servei de l'administració de justícia, la Generalitat té la facultat d'instar la convocatòria de concursos i oposicions per a cobrir les places vacants d'acord amb allò que disposa la Llei Orgànica del Poder Judicial.

S'ha d'assenyalar que l'especialització en Dret Català es mèrit preferent per a l'accés a la funció corresponent a Catalunya. Complementàriament la Generalitat cuidarà d'impartir a aquests professionals una formació adequada en el dret propi de Catalunya, que incluirà el coneixement correcte de l'idioma com a pressupost inexcusable per a l'interpretació adequada de les seves fonts.

Quant al cos de notaris de la Generalitat s'ha d'exigir i procurar una formació adequada d'aquests professionals en les matèries de Dret-Privat Català d'acord amb els criteris sentats pels magistrats, jutges, secretaris judicials i altre personal al servei de l'administració de justícia.

SEGURETAT CIUTADANA

Les bases d'una seguretat ciutadana democràtica

La situació actual en el camp de la seguretat pública i de la Policia és complexe i plena de contradiccions i és una de les preocupacions prioritàries dels ciutadans de Catalunya. Els Socialistes ens plantejem el problema de la seguretat des d'una òptica política, alhora que tècnica, essent conscients de que el model polític condiona el model de societat i que aquest és el model de seguretat, d'organització i operativitat de la policia. Els Socialistes incidirem en els aspectes tècnics i polítics deixant clares les limitacions que presenten les atribucions de la Generalitat i un sistema generador de desigualtats i injustícies, respectivament.

Tanmateix el problema de les competències autonòmiques en el camp de la seguretat i policia no queda prou clar, ni en la Constitució ni en l'Estatut, car està condicionat per vàries lleis que encara han de ser aprovades pel Parlament.

Els socialistes, però, partint de la premissa i de la necessitat de que la Generalitat com a Govern de Catalunya es responsabilitzi de la seguretat ciutadana, en tots els seus aspectes, especialment des d'una òptica nova, en la qual la repressió indiscriminada i les actuacions «postconflictes» (mecanismes actualment utilitzats) sigui substituïda per una sèrie de mesures que abastin, especialment, els aspectes preventius i en concret els de caràcter polític i estructural.

Cal que en una nova concepció de les relacions socials i polítiques que la democràcia ha iniciat al nostre país, l'ordre públic i la seguretat ciutadana deixin de ser elements lligats únicament a les mesures de caràcter «policial». Es necessari plantejar una nova concepció de l'ordre ciutadà eliminant-ne totes les connotacions de caràcter antidemocràtic i pròpies de règims autoritaris.

Una nova concepció de la seguretat ciutadana

L'ordre públic s'ha concebut en els anys anteriors circumscribit únicament a l'ordre «al carrer». Així les actuacions policials han estat dirigides a privar als ciutadans de l'exercici dels drets democràtics, en defensa d'un «ordre públic represiu».

La concepció de la seguretat ciutadana que els socialistes plantejem és una seguretat ciutadana que protegeixi el *normal funcionament de les institucions democràtiques, que defensi als ciutadans en front a la criminalitat en totes les seves facetes i tipologies, que defensi als ciutadans enfront la corrupció i altres formes d'actuacions associals (en el seu sentit democràtic) que puguin impedir o malmetre el funcionament de les institucions democràtiques.*

La nova concepció que els socialistes plantejem de la seguretat ciutadana ha d'afrontar la recerca de respostes a les bases que motiven la inseguretat i no atacar només les seves manifestacions o expression, és a dir, la criminalitat (especialment la delinqüència juvenil) amb actuacions de caràcter policial. El nostre programa es planteja els següents nivells, de forma coordinada i global:

Nivell Polític: Cal partir de l'anàlisi de les situacions o motivacions que generen la inseguretat ciutadana. És per això que en el nivell polític cal plantejar els mecanismes sociopolítics i psicosocials que generen delinqüència i marginació social. Els socialistes tenim present que la delinqüència té els seus orígens en les desigualtats socials i en els processos d'explotació d'unes classes per unes altres.

Es per això que plantejem com a base de la seguretat ciutadana una política global de socialització i de benestar.

Creiem que la Generalitat ha de potenciar la reestructuració de la vida social en funció d'eliminar aquests fenòmens potenciadors de marginació i de criminalitat.

Els Socialistes potenciarem una política legislativa a nivell del Parlament de Catalunya —sense oblidar la resta d'actua-

cions a nivell de l'Estat— que potenciï un marc polític i legislatiu adequat a aquesta concepció de la seguretat ciutadana, que plantejem com alternativa a l'actual concepció.

Nivell Estructural: En el camp estructural es també important una política d'habitatge i urbanisme que limiti els factors de caràcter criminogen i possibiliti un creixement psicosocial dels infants equilibrat.

És també important incidir en una política sobre l'atur que el redueixi i potenciar una política que permeti l'augment dels llocs de treball i millori les relacions laborals i socials.

Els aspectes referits a l'escolarització i a la qualitat de l'ensenyament són també importants, així com l'eliminació dels actuals buits d'activitat entre els nois que acaban l'escolaritat als 14 i no poden treballar fins els 16.

En definitiva una política desmarginant, que tregui Catalunya del marasme que la política centralista ha produït.

Nivell de control social: És convenient tenir present que les actuacions a nivell de la seguretat ciutadana tenen un tercer nivell important i que l'esquerra i especialment els Socialistes no podem oblidar. Ens referim a les Forces de Seguretat i Policia, així com a les actuacions de control social. És urgent plantejar una profunda reforma en les concepcions del control social i de les actuacions policials, així com adequar la seva organització al model de societat que propugnem.

Aquest tercer nivell implica l'eliminació de les actituds regressives al sí dels cossos de seguretat i el plantejament d'una política policial que s'adeqüi a la nova organització democràtica.

El marc general de l'acció

A partir de l'anàlisi anterior ens plantejem que el marc d'actuacions en el camp de la seguretat al sí de la Generalitat haurà de partir d'un enfocament a tres nivells, el polític, l'estructural i el policial. És a dir que, en plantejar des de la

Conselleria de Governació o Interior un Programa d'actuacions, es tindrà en compte que la seguretat ciutadana és un problema complex, en el qual hi estan afectats quasi tots els Departaments de les diferents Conselleries. Així una primera mesura serà la creació d'una *comissió interdepartamental sobre seguretat ciutadana* que, coordinada per la Conselleria de Governació-Interior, integri membres de totes les altres de cara a incidir en un «Programa integral» de seguretat, especialment en el camp polític i en l'estructural.

El tercer element del marc d'actuacions —la policia— entra de ple en les competències de la Conselleria de Governació-Interior, per la qual cosa ens hi referirem més extensament.

Situació actual en el camp de la Policia

L'Estat espanyol és un dels països d'Europa amb una major diversitat de cossos policials i amb una total descoordinació entre ells. D'ençà l'esdeveniment de la democràcia no s'ha fet una profunda reforma de l'estructura dels cossos de seguretat i policia de l'Estat. Actualment el problema s'ha agreujat, car en els actuals projectes de llei de Seguretat Ciutadana i de Polícies de les Comunitats Autònomes no s'ha partit d'una nova definició i organització del model policial; com a conseqüència d'això, tots els canvis que s'estan realitzant són superficials, no van a les arrels.

En les Polícies municipals el problema s'agreuja per la política de reclutament, seguida en els darrers 10 anys, exceptuant a Barcelona; una política que cobria una part important de les places amb homes majors dels 30 anys, el que fa que actualment en la majoria de les plantilles dels pobles i ciutats de Catalunya, la mitja d'edat sigui sobre els 42-45 anys.

Quant als medis, la Policia, en general, ha estat mal dotada tant a nivell de vehicles com de medis de comunicació, armament, etc.

Un aspecte important i que condiciona tot allò que es vulgui fer en el camp de les competències que la Generalitat podrà tenir, es refereix a la formació i actualització dels membres de la policia.

A nivell de la Policia de l'Estat el problema és semblant, si bé tots han passat per les Acadèmies de formació de cada cos. El problema important ve donat per la manca d'adequació de la formació a la realitat en la qual després els policies han de treballar i a l'absència de cursos de perfeccionament i d'actualització.

Les competències de la Generalitat

Durant tot el període de la Generalitat Provisional, les tasques de la Conselleria de Governació en el camp de la seguretat i la Policia han estat pràcticament nul·les.

Amb l'Estatut es plantejen dues competències diferents. Per una banda, les referides a la creació d'una *Policia pròpia* i, per una altra, la coordinació de les actuacions de les Polícies locals.

Ambdós extrems estan condicionats per dues lleis orgàniques, la de Seguretat Ciutadana, que establirà les competències dels cossos de seguretat de l'Estat, i la de Polícies de les *Comunitats Autònomes*.

Un aspecte important es refereix a les competències de la *Junta de Seguretat*, de caràcter mixt (Govern-Generalitat) la qual serà l'organisme competent per a decidir el nombre d'efectius, reglament, competències reals i altres aspectes, amb la qual cosa la capacitat de la Conselleria de Governació-Interior queda força minvada o almenys molt condicionada.

Les competències que tindrà la Policia Autònoma es superposa amb totes les competències —llevat de les de caràcter extracomunitari— a la resta de cossos de seguretat, inclosos els de les Polícies Municipals. En aquest sentit caldrà treballar a fons en una delimitació de llurs respectives

funcions i establir uns canals de coordinació realment eficaços.

Creiem que si la Junta s'ha de crear en un termini màxim de 3 mesos des de la composició del Consell Executiu de la Generalitat, podem parlar d'un termini de 6 mesos a partir d'aquesta data (constitució de la Junta de Seguretat) o sia, uns 9 des de la composició del Consell Executiu, per començar les tasques organitzatives i la creació dels òrgans necessaris.

Referint-nos a les facultats sobre les Polícies Locals, el termini pot ser inferior car la facultat de «coordinar les actuacions» dependrà de la creació al sí de la Conselleria de l'organisme adequat i de la iniciació d'una sèrie d'estudis tendents a establir els nivells i problemes.

La capacitat real de la Generalitat en aquesta competència vindrà, però, determinada per la futura Llei de Règim Local.

Programa de quatre anys

El programa dels Socialistes, ultra l'acció de coordinació amb les competències de l'Estat a través de la Junta de Seguretat, es divideix en tres camps d'actuació:

Seguretat ciutadana

- Creació de la Comissió Interconselleries per a l'estudi de la seguretat ciutadana.
- Realització d'estudis centrats en l'obtenció de dades que permetin, de forma permanent, una evolució de la situació i una planificació de l'acció.
- Creació d'òrgans territorials de coordinació dels cossos i forces de seguretat en relació a l'organització territorial de

la Generalitat.

- Coordinació i potenciació dels Serveis de Protecció Civil (inclosos els Serveis contra Incendis) i potenciar la creació de juntes municipals i supramunicipals de Protecció Civil, per cassos de calamitats públiques, inundacions, etc.

Policies locals

- Creació de centres de formació bàsica i actualització a nivell de l'organització administrativa de Catalunya.
- Creació de centres de formació i actualització per guàrdies de municipis rurals, organitzant-los amb criteris de rendabilitat econòmica, funcionalitat operativa i proximitat territorial.
- Creació de l'Escola Superior per a la formació de comandaments a partir del grau de Sergent.
- Creació d'una Comissió per a la unificació de criteris especialment en les condicions de selecció, medis, uniformes i altres aspectes.
- Possible metropolització de certes policies locals en aquells sectors que es cregui necessari.
- Preparació d'un pla d'actuació coordinat i de mútua col·laboració entre diferents sectors de població.
- Preparar —per a quan la legislació ho permeti— la integració de les policies locals en la policia autònoma.
- Creació d'un òrgan de coordinació i tutela de l'actuació de les policies municipals i que unifiqui criteris de selecció, mitjans, homogeneització i altres aspectes.
- Preparació d'un pla coordinat d'actuació i col·laboració entre diferents poblacions.

Policies de la Generalitat

Atesa la diversitat de cossos i Forces de Seguretat que avui

actuen al nostre país i el confusionisme que això comporta, cal plantejar-se la creació d'un nou cos amb la idea de que no vingui a complicar encara més les coses, sinó a millorar-les. En conseqüència, junt amb altres aspectes cal adoptar l'opció de cos únic per a tot Catalunya; per a que serveixi de base a aquest cos, s'ha de crear un nucli amb capacitat per a desenvolupar-se i integrar, quan arribi el dia, les policies locals.

- El programa ha d'anar dirigit bàsicament a:
- Crear un cos de suficient entitat per al compliment de les funcions que se li assignin.
- Seleccionar els comandaments inferiors
- Formar els comandaments intermitjos.
- Formar les guàrdies.
- D'acord amb les possibilitats de l'entitat d'aquest nou cos, concretar les seves competències. Els serveis a realitzar serien, en principi: prestar seguretat en tots els actes i manifestacions de tipus cultural i artístic, així com on hi hagi grans concentracions pacífiques, com en les places de braus, camps de fútbol, i altres esdeveniments esportius, etc.
- La selecció dels comandaments superiors del nou cos correspondrà al President de la Generalitat.
- Com a primer pas per a la realització del conjunt del programa cal la creació de la Direcció General de Seguretat.

POLITICA TERRITORIAL

Les competències de la Generalitat

Les actuals competències de la Generalitat provisional en materia relativa a la política territorial, urbanisme i transports, poden resumir-se de la següent manera:

Política Territorial i urbanisme. Les actuals competències transferides en règim de preautonomia assoleixen nivells força acceptables en matèria urbanística. Es total als nivells de planificació, gestió, inspecció i disciplina, i inclou com a element important el control de les Comissions Provincials d'Urbanisme.

Queda tanmateix algun element d'intervenció estatal, tal com succeix amb els informes preceptius de organismes consultius com els Consell d'Estat o la Comissió Central d'Urbanisme o determinades aprovacions definitives de plans reservades al Consell de Ministres que desapareixeran quan, en virtut de l'Estatut, la Generalitat l'assumeixi com a competència exclusiva.

Quant a política territorial s'han traspasat algunes competències previstes a la Llei del Sòl (amb les limitacions ja enumerades) i que es refereixen exclusivament als Plans Directors Territorials. Cal subratllar que les competències en aquesta matèria no són gens clares pel que fa a la legislació estatal, i llur atribució entre els distints Ministeris és d'allò més dispersa.

Queda un important paquet per a transferir: el de les competències de l'Institut Nacional d'Urbanització (INUR) encarregat de la promoció i gestió del sòl públic a nivell estatal. El Consell de Ministres aprovà a començament del 1979 un acord de la Comissió Mixta de Transferecncies per tal que la Generalitat assumís totes les competències de l'INUR, que duia aparellada la cessió d'un important patrimoni urbanístic o en procés d'urbanització i amb participació majoritària de la Societat de «Santa Maria de Gallecs, S.A.», acord del qual s'haurà d'exigir el compliment immediat, bó i assegurant, al mateix temps, la continuació de les dotacions pressupostàries per a continuar la inversió en el següents exercicis.

Transports. Les competències transferides en matèria de transport són també destacables, puix que inclouen la concessió, autorització i explotació de línies de transport per cable

(que no siguin d'ambit estatal, ni estiguin integrades a RENFE), de serveis públics discrecionals o regulars per carretera, dels Ferrocarrils de FEVE (les tres línies de Ferrocarrils Catalans, Ferrocarrils de Catalunya i Ferrocarril de Barcelona a Sarrià), que s'ha integrat en la de «Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya», de ferrocarrils metropolitans, en els quals s'inclouen, a més, la construcció d'infraestructures i superestructures i l'establiment i explotació d'estacions de vehicles i explotació d'estacions de vehicles de serveis públics de viatgers o mercaderies per carretera.

Nogensmenys la transferència comporta dues limitacions: d'una banda, la capacitat inspectora i sancionadora de l'Estat, reservada en el cas dels Ferrocarrils i compartida en el cas de les carreteres, i d'altra, la necessitat de que, en el cas de ferrocarrils anteriorment integrats en FEVE, metro i serveis públics de viatgers i mercaderies, els programes d'actuació, de noves línies, d'explotació i financiació han de ser aprovats pel Consell de Ministres per a que puguin ser inclòsos en el Pressupost General de l'Estat.

* * *

D'acord amb l'Estatut, les competències de la Generalitat seran les següents:

A. La Generalitat tindrà *competència exclusiva* sobre una sèrie de matèries en conexió amb la Política Territorial, l'enumeració de les quals és la següent:

a) Ordenació del territori i del litoral, urbanisme i estatges.

b) Espais naturals protegits i tractament especial de la zona de muntanya.

c) Obres públiques que no tinguin la qualificació d'interès general de l'Estat, o la realització de les quals no afecti a una altra Comunitat Autònoma.

d) Carreteres i camins l'itinerari dels quals passi íntegrament per territori català.

e) Ferrocarrils, transports terrestres, marítims, fluvials i per cable, ports, heliports, aeroports i Servei Meteorològic de Catalunya. Aquí caldrà també tenir en compte la reserva de l'Estat davant la qualificació d'interès general.

f) Aprofitaments hidràulics, canals i regadius, quan les aigües corrin íntegrament per l'interior de Catalunya. Aigües minerals, termals i subterrànies.

g) Ordenació urbanística en centres i zones d'interès turístic.

B. A la Generalitat li correspondrà el *desenvolupament legislatiu i l'execució en el marc de la legislació bàsica* de les matèries corresponents a expropiació forçosa, contractes i concessions administratives i normes addicionals de protecció del medi ambient, i, sense ser competències privatives dins d'aquest àmbit, però que, tanmateix, proporcionen un instrumental bàsic per a orientar la política territorial, reserva al sector públic de recursos o serveis essencials, especialment en cas de monopoli, i intervenció d'empreses quan així ho exigeixi l'interès general.

Per últim:

C. La Generalitat executarà, és a dir, ni legislarà bàsicament ni reglamentarà, les següents matèries: Ports i aeroports d'interès general (sempre i quan l'Estat no s'en reservi la gestió directa), ordenació del transport de mercaderies i viatgers amb origen i destí dins del territori català, fins i tot quan circulin per estructures de titularitat estatal, abocadors industrials i contaminants en aigües territorials de l'Estat corresponents al litoral català. La Generalitat haurà d'ampliar competències en matèria econòmica, d'acord amb les bases i ordenació de l'activitat econòmica general i la planificació econòmica de l'Estat.

Programa dels Socialistes per als pròxims quatre anys

La preocupació motivada a Catalunya ja des de fa anys

pels temes relacionats amb la política territorial, l'urbanisme o l'estatge, ha orientat els esforços d'un nombre important de persones a nivell tècnic, polític o cooperatiu a l'estudi i tractament d'aquests temes; aquestes persones —per altra banda— no acostumen a actuar individualment sinó que s'han integrat en diverses institucions d'àmbit científic, territorial o col·legial. L'Administració catalana no pot permetre's el luxe d'ignorar llur existència i treballar a partir de zero, sinó que haurà d'aprofitar el cabdal de coneixements i experiències acumulats al llarg de tots aquests anys.

La Generalitat haurà de crear els òrgans consultius, a l'estil dels actuals «Consells assessors», que seran el canal de connexió entre l'Administració i tots els sectors de la societat i el millor mitjà d'orientació i assessorament dels organismes de govern. Aquests òrgans consultius s'hauran de formar tenint en compte tots els aspectes de la temàtica a tractar, des de punts de vista fonamentalment tècnics i territorial, procurant, tanmateix, evitar ostentar una representativitat excessivament política al servei d'un pretès equilibri entre partits, la qual cosa no és un requisit essencial en organismes d'aquest caràcter entre els quals ha de destacar la professionalitat.

A. Política Territorial

Objectius a curt termini: Es reconeixen com a més importants la disminució dels desequilibris entre els diferents nivells d'equipaments en les distintes parts del territori: La descongestió en les zones saturades, la creació d'una estructura potenciadora del territori en aquells llocs on els recursos no estan encara explotats i la preservació del medi ambient i dels recursos naturals, la compensació dels sacrificis locals produïts per les implantacions necessàries per al conjunt del país, però que haurà de suportar un territori concret, la valoració dels costos des del punt de vista de llur funció social y no simplement des d'un aspecte mecanicista, la millora del funcionament del sector públic desconcentrant, dintre del possi-

ble, els centres de decisió y reforçant tècnicament els nivells territorials intermitjos entre la Generalitat y els municipis; fer front al despoblament que en l'actualitat afecta quasi a la meitat de Catalunya, en la major part del territori que resulti possible.

Actuacions concretes:

- Quant a l'Administració, s'establiran els nivells administratius descentralitzats que siguin necessaris entre la Generalitat i els òrgans de l'Administració local, i sobretot és urgent la de funcions actualment realitzades per la Generalitat i les Diputacions.
- Quant a la planificació: es portarà a terme el tractament adequat de les grans directrius, la definició de les quals podrà declarar el propi Parlament i ser assumida per la majoria, per a l'orientació dels plans comarcals o subregionals, però per als qual serà necessari establir una clara connexió entre la planificació física i urbanística i la planificació socio-econòmica. El tractament es farà per parts, aprofundint aquells sectors que resultin més conflictius.
Es dictaran normes orientadores per a la realització dels plans que comprendran des de la metodologia fins a la informació de base, cartografia, etc.
- Es redactaran plans sectorials, que globalment podran constituir el *Pla Director de Catalunya*, vinculants per als diferents Departaments de la Generalitat, que es coordinaran amb els plans subnacionals. Com actuacions prioritàries en aquest aspecte cal destacar les referides a transports i comunicacions, aigua (abastament i sanejament), localització de la gran indústria i centres de producció d'energia, previsions respecte al sistema de ciutats de Catalunya, delimitació de les zones protegides, sòl rústic, zones de muntanya, etc.
- *D'acord amb els objectius dels planejaments esmentats i per a completar i orientar l'activitat del sector privat es considera necessari portar a terme una política del sector públic a través*

d'una sèrie d'organismes de caràcter autònom o directament dependents del Departament de Política Territorial o Obres Públiques.

- Per a realitzar bona part de les anteriors propostes caldrà portar *una política de sòl* proporcionant terrenys urbanitzats a preus no especulatius en les zones previstes per al desenvolupament, de forma tal que afavoreixin la desconcentració i vertebració del país. Per altra banda, s'haurà d'incidir en el mercat del sòl a totes aquelles zones on la iniciativa privada actua de forma monopolista o oligopolista. Per això és important la creació de l'*Institut Català del Sòl*, basat en les transferències de l'INUR, que podria tenir agències d'àmbit comarcal i fins i tot municipal en connexió amb Societats d'urbanitzacions (de tipus mixt), rebent el sòl resultant d'actuacions de compra o derivat de les cessions que imposa el planejament.
- També caldrà establir una *política de localització industrial*. A més de la política de creació de sòl industrial (necessària per a aquelles activitats que manquin de la localització adequada a nivell urbà), s'ha d'orientar la localització de les indústries de nova creació, o vingudes de fora de Catalunya, i sobretot els trasllats d'indústria que constituirà l'eix vertebrador en el territori català en base a l'estructuració d'una trentena de ciutats que ja existeixen i tenen capacitat infraestructural suficient i volum adequat, però que manquen del ritme necessari de creixença. Caldrà, doncs, reclamar les competències necessàries per a poder primar determinades localitzacions i penalitzar altres, i establir, al mateix temps, un servei d'orientació al públic sobre les ofertes de sòl equipat amb els serveis necessaris, acompanyat de les necessàries actuacions en matèria d'infraestructures.
- *La política d'ajuda a les zones deprimides*, com a complement de la política de desenvolupament i aprofitament dels recursos, suposarà l'establiment d'una sèrie de mesures específiques per a aquelles zones que per llurs característiques físiques o de localització han romàs al marge del procés de

creixement i pateixen d'un nivell de renda baix, dèficit d'equipaments i grans pèrdues de població. L'objectiu prioritari per als pròxims quatre anys serà el d'evitar l'emigració, potenciant una política d'equipaments i ajudant a les activitats econòmiques existents.

La definició d'aquestes zones es realitzarà tenint cura de no provocar perjudicis innecessaris, de manera que els recursos es concentrin en poques actuacions i es puguin assolir resultats apreciables.

Per a portar a terme aquesta política s'hauran de redefinir les actuacions referents a les nomenades «comarques d'acció especial» i sol·licitar el traspàs de competències pel que respecta a altres figures administratives que preveu la legislació existent i que depenen de diversos departaments ministerials.

B. Urbanisme

L'urbanisme es concebeix no com un element aïllat sinó com un element de la política territorial que dona al sòl un tractament global.

Objectius a curt termini:

- *Divisió Territorial.* Fixació d'estructures territorials a efectes administratius, divisió de competències funcionals i territorials clares, supressió d'organismes amb base provincial, facilitats a formes d'agrupació territorial amb objectius concrets i com a base experimental per a futures divisions d'òrgans comarcals per als Plans Directors Territorials.
- Informació i divulgació constants. Creació d'oficines d'informació, foment de la investigació i divulgació.
- En matèria urbanística: la reforma legislativa en aquesta matèria tendirà a una interpretació progressiva de les lleis actuals i a llur modificació progressiva puntual. No sembla que en un termini de quatre anys resulti eficaç una modificació global, però sí, en canvi, cal anar preparant puntual-

ment aquesta aplicació de mesures quant a control i disciplina.

Mesures concretes:

- Desenvolupament i reglamentació del dret de superfície, tanteig a favor de l'Administració Pública, justa valoració del sòl i actualització dels mecanismes expropiatoris.
- Recuperació social de plusvàlues.

Mesures complementàries:

- Foment del cooperativisme i implantació d'empreses públiques o amb participació pública majoritària.

Mesures provisionals:

- Fins a la total aplicació de l'Estatut, les transferències s'hauran de portar a terme en condicions acceptables que no legalitzin possibles irregularitats passades o que hipotequin el futur.

C. Infraestructures

Són un element de la política territorial i, per tant, tenen els mateixos objectius que aquesta, en particular:

- L'assumpció efectiva de les competències corresponents, unificant les que provinguin de diferents organismes.
- L'anàlisi global de la situació actual tenint en compte els condicionants dels projectes ja en marxa, detecció de dèficits i Pla d'Urgències.
- La introducció del concepte d'impacte ambiental i compensació amb motiu de la seva implantació a determinades àrees.

a) Carreteres:

Cal traspasar immediatament competències de la Diputació a la Generalitat, així com transferir les carreteres estatals que han de passar a ser de la Generalitat. El concepte

d'«interès general» aplicat a carreteres i autopistes amb recorreut íntegrament català haurà de ser revisat. S'elaborarà el Pla de Carreteres de Catalunya i s'establirà la coordinació amb les actuacions de l'Estat.

S'establirà un pla d'actuacions puntuals, atés que els recursos econòmics no permetran posar en marxa un programa d'inversions a curt termini.

b) Aigües

La disponibilitat d'aigües actua com a potenciadora de canvis dràstics en les comarques agràries (secà/regadiu), condicionant la localització de les activitats; per això s'haurà de partir del principi segons el qual, en ser l'aigua un element —sigui quina sigui la forma en que apareix en el cicle hidrològic— que constitueix un recurs natural escàs i per tant valorable econòmicament, la seva gestió així com la realització d'obres hidràuliques, haurà de ser el més descentralitzada possible. Al mateix temps, puix que la contaminació impossibilita i dificulta les successives utilitzacions, s'haurà de mantenir el principi de que «qui contamina paga i qui depura ha de ser ajudat».

Línies d'actuació. Plasmar en el futur Còdig de l'Aigua els principis anteriorment exposats, de forma que es defineixi l'aigua com un bé de domini públic. Elaborar un Pla d'Aigües de Catalunya definidor dels paràmetres de gestió i explotació. Assumir plenament les competències exclusives estatutàries, amb transferència íntegra de la Confederació Hidrogràfica i de la Comissaria d'Aigües del Pirineu Oriental, així com l'explotació de determinats rius depenents actualment de les de l'Ebre, i el control de les aigües subterrànies. Integrar els organismes preexistents, crear la «Comissió d'Aigües de Catalunya», encarregada de la realització i control del Pla d'Aigües i de la tutela dels «Consells de Conca» que tindrien com a principals objectius la racionalització dels recursos hídrics, lluita contra la contaminació i construcció i manteniment de les obres hidràuliques correspo-

nents al programa de prioritats. Estarien integrats per representants dels usuaris, dels ajuntaments, agricultors, industrials, empreses hidroelèctriques, etc., així com per delegats de la «Comissió d'Aigües».

S'establirà el principi del dret de prioritat a la utilització de l'aigua de la mateixa conca i, en els casos que per raons de política territorial sigui necessari realitzar travessaments, s'assegurarà l'adequada compensació. Les obres hidràuliques es valoraran en termes de benefici social incloent totes les conseqüències derivades de l'impacte mediambiental. S'impulsaran les utilitzacions d'aigua amb major rendibilitat social, especialment les transformacions de secà en regadiu i el revestiment dels canals per a reduir les pèrdues. La localització d'activitats es condicionarà a l'efectiva satisfacció de les necessitats d'aigua i vessament tenint-ho en compte al elaborar els instruments de tipus urbanístics.

Mesures a curt termini: Definir un programa d'urgències en infraestructures d'abastament i sanejament que els asseguri de forma regular a totes les poblacions en els pròxims quatre anys i estableixi prioritats respecte a infraestructures de depuració en funció de la càrrega contaminant. Establir mesures de salvaguarda en l'explotació d'agüilers i recerca de solucions alternatives. Reclamar les quantitats no aportades per l'Estat al Consorci d'Infraestructura Sanitària de Barcelona, i reconsideració d'aquest tipus de consorcis a partir de la intervenció directa de la Generalitat. Portar a terme les actuacions tècniques necessàries per a un major coneixement de l'evolució dels recursos hidràulics.

C) Costes i litoral marítim

Elaborar un Pla de Costes i mentrestant s'haurien de revisar tots els projectes de ports i utilització del litoral, sigui quin sigui l'estat en el qual es troben, penalitzant tots aquells que puguin resultar lesius per als interessos comunitaris. Dins de l'estudi global de la utilització dels ports, respecte als quals

es reconsiderarà la qualificació d'interès general, s'incluirà el tema del desviament del Llobregat.

Té una importància especial el Pla d'Obres i Serveis de Catalunya; actualment és l'únic instrument en mans de la Generalitat, coordina una inversió pública d'uns 2.000 milions anuals; en relació amb aquest Pla es defineixen les següents línies d'actuació:

Coordinació de subvencions i racionalització de les inversions públiques integrant el Pla dins de l'àmbit de la política d'inversions en obres del sector públic, pla d'inversions municipals en matèria d'interior i Demarcació Territorial per a que la Generalitat estableixi quines són les comarques deprimides, qualificació de les comarques d'acció especial. Comarcalització de les actuacions del Pla d'obres i serveis.

D) Transports

La Generalitat haurà d'actuar com a ens tutelador del dret de mobilitat de les persones i les mercaderies. Per això fomentarà prioritàriament el transport públic, establint criteris de rendabilitat social en l'elecció de model del Transport. És innecessària i, per tant, gravosa l'existència paral·lela de l'Administració estatal.

La infraestructura del transport haurà d'estar coordinada en base a la planificació territorial, a la valoració dels projectes de selecció d'inversions i a la recerca de noves tecnologies.

a) Xarxa ferroviària. Es coordinarà l'actuació de la RENFE i dels FF.CC. de la Generalitat per a formar una branca troncal, compatibilitzant-la amb la trama urbana existent, i es coordinarà el tràfic marítim i ferroviari establint una xarxa d'enllaços frontera-ports. Els trajectes domicili-treball es coordinaran amb els altres mitjans de transport. Al mateix temps s'exigirà el traspàs del patrimoni dels ferrocarrils desapareguts.

b) Transport de viatgers per carretera. Es racionalitzarà en

base a l'articulació equilibrada proposta en les bases de política territorial (taxis, rurals i d'alta muntanya), nacionalitzant la senyalització i coneixement de la xarxa i facilitant aquest mitjà de transport als disminuïts físics, organització del transport escolar, etc. Es crearan centres de serveis de viatgers gerenciats per la Generalitat i les corresponents Asociacions.

c) Grans àrees urbanes. S'establirà una Autoritat Tècnica i s'exercirà una política de disuassió del vehicle privat. Es dictaran normes tecnològiques per a la implantació de metros a les zones sub-urbanes.

d) Transport de mercaderies per carretera. S'efectuarà bo i vetllant pel dimensionat del parc mòbil.

Al mateix temps s'evitarà la presència d'intermediaris clandestins, creant centres de contratació de mercaderies o cooperatives, estacions y terminals TIR, amb possible correspondència ferroviària. Es crearan aduanes amb serveis propis i terminals de contenidors.

e) Transport per cable. S'organitzarà de forma prioritàriament pública, amb la comprovació periòdica i constant de les condicions de seguretat, establint convenis de seguiment entre la Generalitat i els Col·legis d'Enginyers.

f) Aeroports i ports. Es fomentarà una estructura mínima d'aeroports catalans i es portarà a terme un estudi sobre la xarxa de ports comercials del litoral català.

Evidentment s'aplicaran en tot moment, per a llur implantació, els criteris generals sobre política territorial establerts anteriorment.

Els elements relacionats amb la política territorial i energètica i el medi ambient es desenrotllen en els apartats corresponents.

ESTATGE

Els Socialistes vetlem pel compliment de l'art. 47 de la Constitució de 1978: «Tots els espanyols tenen dret a un estatge digne i adequat...». Tanmateix, no serà possible assolir-lo mentre l'estatge funcioni en règim de mercat, movent-se amb la lògica del benefici privat. Per a que l'estatge arribi a ser un servei social, haurà d'arribar a la municipalització de gran part del sòl urbà; ara bé, en relació a l'actual situació del sector aquesta solució resta encara molt llunyana.

La crisi del sector no ha fet sinó aguditzar els problemes existents i qualsevol intent de portar a terme una nova política d'estatge ha de tenir com a primer objectiu abaratir el seu preu. Es tracta d'invertir la lògica seguida des dels anys 40 a Espanya basada en la incapacitat del sector públic per a controlar el cost de l'estatge. Per manca de recursos no es pot pensar, avui, en realitzar reformes dràstiques que marginin la intervenció del promotor privat, i per tant, a curt termini, s'hauran d'utilitzar vies indirectes per a abaratir costos potenciant progressivament la intervenció pública en el sector, i sobre tot el moviment cooperatiu.

Criteris generals

L'estatge és una de les competències exclusives de la Generalitat, i per consegüent, des del *punt de vista polític* els socialistes proposaran un conjunt de lleis que abastin els següents aspectes:

Regulació general de l'estatge, des del règim jurídic fins als aspectes econòmic i tècnic, acció protectora de la Generalitat, regulació de conjunts urbans i rehabilitació del patrimoni immobiliari residencial, així com de les activitats dels agents econòmics i professionals de la construcció.

Des del punt de vista financer es crearà un *Institut Català de Finançament de l'Estatge*, que emetrà cèdules i concedirà

crèdits a baix tipus d'interès a llarg termini; els dèficits de l'Institut seran sufragats per la Generalitat per via pressupostària, i es repartirà de forma descentralitzada. La concessió de crèdits s'establirà per un comitè de concessions també descentralitzat i es considerarà com a requisit preferencial en la promoció: la manca d'ànim de lucre, l'edificació d'estatges en règim de lloguer o cooperativa; en els adquirents, el tenir un baix nivell d'ingressos, i en general, es preferiran totes aquelles actuacions de rehabilitació d'estatges que tinguin per objecte dotar a la comunitat d'un nivell d'habitabilitat mig.

La gestió de l'estatge ha de ser competència municipal, però atesa la manca de recursos tècnics i administratius dels ajuntaments s'hauran d'arbitrar organismes intermitjos de major àmbit territorial (p. e. comarca) per a potenciar-la, al menys en una primera etapa. Serien aquestes unes oficines tècniques integrades en l'*Institut Català del Sòl*, que cobririen funcions de suport municipal, control de l'estatge, inventari permanent i evaluació de necessitats, en general tot el suport informatiu que avui és pràcticament inexistent.

A curt termini, en especial, es tracta d'assolir:

- El relleu dels ritmes de construcció, enfrontant el principal problema que és la reforma del sistema de finançament per a ajudar a recuperar la crisi del sector i disminuir el problema de l'atur.
- La conducció i el control públic creixent del procés, regulant els aspectes administratius, econòmics i jurídics que afecten a la promoció, accés i ús de l'estatge.

Programa de quatre anys dels Socialistes

Es posaran en marxa dues actuacions complementàries: 1) la de potenciació de la demanda, donant solvència al comprador en el cas d'accés a l'estatge, o al propietari o llogater en el cas de la rehabilitació; 2) potenciació de l'oferta d'estatges.

- Els principals elements del programa dels socialistes són:
- La promoció pública d'estatges per a les noves famílies amb nivells baixos d'ingressos: la promoció preferent d'estatges de lloguer, coordinació amb els ajuntaments per a una millor utilització de llur capacitat impositiva i creació del patrimoni municipal del sòl.
 - El seguiment del mercat de lliure promoció. La promoció pública en la primera etapa hauria de recaure sobre un 10 % de la total. La promoció privilegiada en un 60 %. I en relació amb la conducció i el control públic del procés:
 - Arbitrar les mesures tendents a aconseguir un domini públic del sòl, mesures ja exposades a l'apartat corresponent a urbanisme.
 - Mesures tendents a la millora de qualitat dels estatges: promulgació d'una normativa bàsica que defineixi condicions mínimes i s'utilitzi en tots els municipis que elaborin ordenances.
 - Creixent grau de responsabilització i intervenció de l'Administració en el control de la producció d'estatges; transparència en la normativa per a la concessió de llicències d'ocupació, cèdules d'habitabilitat, etc.
 - Foment de la racionalització i industrialització del sector, a base d'una política d'investigació i homologació de productes i sistemes.
 - Llençament d'una política de rehabilitació i conservació del patrimoni immobiliari residencial que, ultra els aspectes legals tals com la Llei d'Arrendaments, etc., contempla els aspectes tècnics i econòmics.
 - Establiment de garanties de llogaters i compradors. S'hauran de tipificar com a delictives les actuacions fraudulentoses. L'actuació del promotor haurà d'assumir responsabilitats civils.

Quant als polígons de promoció pública fets durant els últims anys INU-OSH, s'haurà de concretar una política en base als punts següents:

- a) negociació de llur traspàs a la Generalitat, condicio-

nant-lo al traspàs dels recursos econòmics necessaris per a la reparació, conservació o gestió, calculats diferencialment per a cada polígon.

b) definició d'uns criteris d'aplicació general a tots els polígons sobre reparació, conservació i manteniment, regularitzant les diverses situacions dels usuaris (contractes de lloguer, divisió horitzontal, accés a la propietat, etc.).

MEDI AMBIENT

Pels socialistes, que partim de la base que l'anàlisi de la defensa d'un ambient equilibrat contesta directament la lògica de l'explotació capitalista, l'ecologisme s'inserta en el concepte de la lluita de classes i, actualment, malgrat ésser qualitativament parcial, conté uns elements movilitzadors objectius que, com a partit d'esquerres, i fins i tot com a eventual partit de Govern, no podem ignorar. D'aquí el nostre interès per l'ecologia, ciència que estudia els ecosistemes, és a dir, els sistemes formats per éssers vius i llur ambient i que planteja una filosofia de l'ús social dels ecosistemes.

En tractar del medi ambient en un programa polític els socialistes no podem limitar-nos a proposar plantejaments purament proteccionistes de determinats paisatges pintorescos, o ecosistemes no manipulats per l'home, sinó que des d'una òptica ecologista hem de veure integrat el conjunt del territori des d'una problemàtica comú. L'ambient inclou el barri en el qual habitem, les condicions del nostre lloc de treball o els grans espais naturals, l'aliment, l'energia, l'aigua, l'oxígen, l'oci o les primeres matèries. Es, per tant, un conjunt de gran disparitat temàtica que dificulta la tasca d'emmarcar dins d'un programa de Govern els elements físics i culturals que per a nosaltres defineixen el medi ambient, sense voler caure en la tendència encaminada a considerar tot allò

que ens envolta com a tal, sense caure en la simplificació biològica d'un proteccionisme sense compromís polític; els problemes plantejats pels desequilibris territorials i les conseqüències del creixement anàrquic i irracional tenen també conseqüències molt directes en la degradació del medi. El desenrotllisme no pot fonamentar-se únicament en l'increment del consum energètic, sinó també en la cada vegada major generació de residus, els quals són un dels grans generadors de l'impacte sobre el medi ambiental.

La manca d'investigació en aquest camp és un dels grans problemes a resoldre; un altre el constitueix la manca de planificació global.

Les competències de la Generalitat

Les competències actuals de la Generalitat en matèries específiques de medi ambient són nul·les; queden involucrades dins de matèries tals com urbanisme, sanitat, treball, activitats classificades, indústria o turisme; el tema, doncs, està molt dispers i en realitat no és sinó un reflex de la situació a nivell estatal, en la qual l'únic organisme dedicat exclusivament al medi ambient, la Comissió Interministerial del Medi Ambient (CIMA), no té competències decisòries. Aquests defectes s'acusen també en l'organització de la Generalitat actual respecte al tema, com a conseqüència obligada de la lògica seguida en la política de traspassos de competències.

Dins de l'Estatut, la protecció del medi ambient s'enquadra dintre del marc de la legislació bàsica actual, segons estableix l'article 10, sense perjudici de les facultats de la Generalitat per a establir normes addicionals de protecció.

No obstant, en les matèries la competència exclusiva de les quals és catalana, com ara l'ordenació del territori i del litoral, urbanisme, estatge, muntanyes, espais naturals, zones muntanyenques, obres públiques, carreteres, transports, apro-

fitaments hidràulics, etc., la regulació medi-ambiental ha de formar part principal de cada una d'aquestes matèries. I aquesta influència pot assolir i introduir-se àdhuc en aquelles matèries per a les quals la competència de la Generalitat es redueixi a l'execució de la legislació estatal.

Evidentment, el tema està en funció de la política a seguir quant a l'estratègia en matèria de transferències; de qualsevol manera l'aplicació pura i simple de les actuals lleis podria produir immediatament eficaços efectes descontaminadors. Nogensmenys, se senyalen com a prioritaris els següents grans blocs: en política territorial, elaboració del corresponent Pla Director Territorial i inclusió dels consegüents elements de prevenció i protecció, junt amb estudis d'impacte; gestió dels recursos naturals i la lluita contra la contaminació, que amb caràcter general és prioritària en el cas de l'aigua, seguint els residus i sòlids.

Dèficits i necessitats a curt termini

Per tal com es tracta d'un sector deficitari, de difícil evaluació econòmica i amb gran cost pressupostari, no és fàcil valorar els dèficits amb criteris economicistes. En tot cas, el criteri principal a tenir en compte és el de les deseconomies que planteja, és a dir, els efectes negatius derivats de la no aplicació de mesures medi-ambientals i que encara no són conegudes en llur totalitat.

Es pot establir una aproximació, però, a la relació de dèficits existents, com ara manca de planificació a nivell global, el desconeixement dels nivells reals de contaminació i de llurs conseqüències, la mala gestió de recursos, l'escassa preparació dels tècnics que intervenen en processos industrials pel que fa al medi ambient, la manca d'investigació autòctona i dependència de la tecnologia estrangera, així com de sensibilització pública cap a la temàtica, la legislació dispersa i contradictòria, i l'absència de coordinació administrativa.

El programa dels Socialistes

Un programa progressista en el moment actual, quant a aquest sector, ha de ser molt caut a l'hora d'equilibrar necessitats i possibilitats, contemplant unes actuacions urgents que poden incorporar-se a un futur pla de protecció del medi ambient, els eixos directes de les quals seran: protecció del medi, defensa de la salut pública i revalorització dels recursos naturals.

Per això cal disposar d'uns criteris bàsics de govern —evitant una simple gestió tecnocràtica— i que consistirien bàsicament en:

- Garantia de la participació a cada nivell de les forces socials, polítiques, sindicals i ciutadanes, implicades en un debat obert.
- Formació i informació institucionalitzades amb la finalitat de sensibilitzar a la població sobre els problemes ecològics i de qualitat de vida, sobre el plantejament de nous models de creixement, consum, etc.
- Educació mediambiental a les escoles i a la universitat. Formació d'especialistes en tècniques i ciències mediambientals.
- Assumpció dels costos econòmics generats per un nivell digne per a tots de la qualitat de vida, en lloc de mantenir la tolerància dels costos socials produïts pel descontrol mediambiental.
- Priorització de les mesures encaminades a evitar els residus contaminants de tota mena, ja abans que s'hagi de produir la depuració, a base de potenciar reciclatges, donar major racionalitat als processos, i, fins i tot arribar a posar en qüestió determinades produccions i consums.

Concretament, les mesures a aplicar són les següents:

- Radiografia de la situació mediambiental a Catalunya.
- Profundització de les possibilitats legislatives.
- Racionalització administrativa.
- Coordinació de competències, aglutinades en un organis-

me únic.

- Descentralització de les funcions d'execució i control vers les comarques i municipis.
- Tractament específic d'*àmbits sectorials* concrets en íntima relació amb el medi ambient, en la forma que a continuació es desglossa:

Espai territori: Inclusió obligatòria de normes globals de prevenció i protecció ambiental en els corresponents Plans directors d'ordenació territorial, d'acord amb els criteris generals establerts per a la política territorial.

Control de l'espai agrícola i estudi de la incidència i acumulació en les cadenes tròfiques dels diferents pesticides, portant llur utilització als nivells purament imprescindibles, etc. Intervenció en la fixació de criteris sobre zones d'utilitat uranífera o mineral. Creació de parcs d'amagatzemament de productes combustibles i perillosos, en condicions de seguretat. Desenvolupament d'una normativa sobre la contaminació de les explotacions petrolíferes en plataformes marines de la costa.

Transports i comunicacions: Ultra les mesures exposades amb caràcter general, s'estableix la prioritat del transport per ferrocarril com a mitjà menys contaminant, i el control de sancions en el transport de matèries perilloses.

Generació i eliminació de residus: Normalització del control i potenciació del reciclatge; control d'abocament fraudulent de residus industrials i establiment d'organismes conjunts (Mancomunitats, etc.).

Per altra banda, establiment del servei municipal d'escombraries que arribi a tots els nuclis habitats, així com prohibir l'abocament incontrolat, o incineració a l'aire lliure i potenciació de mesures per als subproductes (adobs, energia, metalls). Oposició a la implantació de cementiris de residus dins del territori català, inclús en mines abandonades.

Contaminació atmosfèrica: Junta les mesures generals destaquem l'elaboració d'un mapa industrial, la implantació de xarxes d'observació i control de contaminació en col·labora-

ció amb el servei meteorològic, i mesures per a evitar la contaminació produïda per la calefacció domèstica.

Aigua: Reivindicació de la gestió del Segre com a riu íntegrament català. Impulsar la discussió parlamentària d'una Llei d'Aigües, que parteixi de l'abolició de l'actual contradicció entre aigües superficials públiques i subterrànies privades. Creació d'un Consell Nacional d'Aigües amb criteris descentralitzadors i participació democràtica dels afectats. Pla d'urgència d'ajut contra la contaminació dels rius. Lluita progressiva contra la contaminació de conques: clavegueram i col·lectors, xarxes de depuració en distintes fases. Priorització de la utilització de les aigües subterrànies per a usos domèstics. Implantació d'aigua corrent i clavegueram a l'abast de tothom.

Soroll: Regulació dels usos a les àrees urbanes, aplicació de nivells de tolerància sanitària per zones i segons horari, regulació del tràfic i normativa de compliment obligat per a la implantació d'aïllament acústic en la construcció.

Les mesures relacionades amb el medi ambient laboral seran exposades en el capítol dedicat al Treball.

PLANIFICACIO ECONOMICA

D'acord amb el text de l'Estatut d'Autonomia, és potestat de la Generalitat la planificació de l'activitat econòmica a Catalunya, potestat que —en una primera fase— cal entendre com a exercici d'actuacions orientades a la programació i coordinació de totes les accions que, en matèria econòmica, la Generalitat pugui endegar. Aquestes actuacions es concretaran en una acció instrumental que consistirà en la creació d'un esquema institucional de planificació i coordinació econòmica, l'activitat del qual tindrà per objecte la coordinació de les polítiques financera, industrial, agrària, comercial de

transports i comunicacions i de treball, que quedaria reflectida en el *Pla Econòmic General* i en el *Pressupost anyal* de la Generalitat de Catalunya.

El Pla Econòmic General, que contemplarà un horitzó de quatre anys i contindrà un detall acurat dels dos primers, haurà d'ésser anyalment retocat i posat al dia i aprovat pel Parlament conjuntament amb el pressupost. Els criteris de confecció del Pla seran principalment de dues categories:

- Criteris econòmics, que hauran d'ésser orientats a un millorament de la infraestructura econòmica i de l'eficàcia de les entitats productives, a un equilibri territorial de l'activitat econòmica i a una adequació de l'estructura productiva, comercial i financera a les del Mercat Comú, així com a una adequació de l'estructura productiva a la nova divisió internacional del treball que s'albira.
- Criteris socials, que hauran de tendir a introduir-nos hàbits de producció i consum cap un model socialista de societat, a donar prioritat a les necessitats col·lectives enfront de les individuals, a democratitzar el repartiment del poder a les empreses, a equilibrar la distribució de la riquesa creada tot i augmentant-ne la participació de les classes populars, i a anar introduint un marc general de condicions de treball favorable als treballadors incloent la racionalització de l'horari que permeti la vida associativa i l'avenç cultural.

Quant al calendari, des del punt de vista de la planificació econòmica la resta del 1980 s'haurà d'esmerçar en assumir fins on sigui possible, les competències de l'article 12 de l'Estatut, en preparar un programa d'urgència de lluita contra l'atur, en preparar els Pressupostos de la Generalitat pels anys 1980 i 1981 així com el Pla Econòmic General 1981/1985, i en promulgar les lleis i decrets que facin possible l'actuació prevista.

A un altre nivell, les actuacions de la Generalitat inclouran l'emissió d'informes sobre la situació econòmica catalana, especificant la postura de la Generalitat també sobre les competències d'àmbit estatal, i el manteniment i enfortiment de

l'Institut d'Investigacions Econòmiques, com a òrgan d'estudi i recerca econòmica de la Generalitat.

Evidentment, tota l'activitat de planificació econòmica, financera i sectorial de la Generalitat estarà fortament condicionada per la política econòmica estatal; oblidar aquest fet portaria a errors greus, a resultats contradictoris amb els objectius.

POLITICA FINANCERA

Finances de la Generalitat

La Constitució reconeix el principi de l'autonomia financera de les Comunitats Autònomes i llur dret a la suficiència financera per a cobrir les despeses derivades de les competències assolides, tot i supeditant-ho al respecte dels principis de legalitat, potestat derivada i solidaritat entre els pobles d'Espanya. Complementàriament, l'Estatut desenvolupa abastament les previsions constitucionals sobre finançament de les Autonomies, tema que es perfila com un dels punts estratègics del procés de restabliment de l'autogovern català, tota vegada que constitueix un condicionant essencial de l'autonomia política efectiva.

En la primera etapa de govern, la font essencial de recursos en el sistema d'ingressos de la Generalitat serà la participació en els impostos estatals, juntament amb el rendiment de determinats impostos cedits. Tot i que els Socialistes valorem de forma positiva la facultat que l'Estatut estableix de fixar recàrregos i nous impostos, no creiem en la utilització d'aquesta potestat tributària fins a haver superat l'actual fase de crisi econòmica.

Cal distingir dos períodes clarament diferenciats en el finançament de la Generalitat: el període transitori, d'una

duració màxima de 6 anys, i el definitiu. Això incideix necessàriament en el programa proposat per a la primera legislatura del Parlament de Catalunya. La cessió del rendiment d'impostos tindrà lloc com a màxim sis mesos després de la constitució del Consell Executiu i suposarà en els 12 mesos següents uns 40.000 milions de pessetes. Durant el traspàs de competències, l'Estat ha de garantir el finançament dels serveis transferits, sempre a compte del rendiment dels impostos cedits.

Caldrà, doncs, establir una valoració de serveis que compensi absolutament el cost dels serveis transferits cada any, evitant subvaloracions sistemàtiques que, en definitiva, perjudicarien a la classe treballadora de Catalunya. Sense entrar en la metodologia concreta que haurà d'emprar la Comissió Mixta d'Evalució —sobre la que s'ha parlat en el capítol sobre «Política de Transferències»—, els Socialistes creiem que cal millorar la utilitzada durant la Generalitat Provisional.

Des d'aquesta perspectiva i de manera més concreta, caldrà:

a) Definir més correctament les unitats operatives de l'Administració a efectes del càlcul.

b) Incorporar al cost tant els costos directes com els indirectes, és a dir les parts del cost de serveis supraprovincials o estatals atribuïbles als serveis transferits a Catalunya.

c) Valorar els costos de funcionament, així com la inversió corresponent, tal com preveu de manera específica l'Estatut.

d) Vetllar perquè el cost efectiu inclogui el de les places previstes a les plantilles orgàniques, però que romanen vacants per qualsevol motiu.

La Generalitat haurà d'urgir els treballs de la Comissió Mixta a partir de les bases ja esmentades i alhora desenvolupar una política que eviti dilacions en l'aplicació dels acords per part dels òrgans i institucions centrals.

Amb l'horitzó del sistema de finançament definitiu, el

paper de la Comissió Mixta adquireix una rel·levància especial, puix que és l'encarregada d'el·laborar els criteris per a la fórmula de participació definitiva que permetrà el pas del principi de la compensació de costos vers el principi de l'autonomia financera. Caldrà doncs trobar una fórmula que, partint de les bases estatutàries, garanteixi alhora la cobertura del cost dels serveis transferits i l'exercici de l'autonomia de la despesa pública catalana al servei dels treballadors i classes populars de Catalunya, respectant el principi de solidaritat amb els altres pobles de l'Estat espanyol.

En el context de la transitorietat del primer període, convé distingir de la resta l'exercici 1980, molt predeterminat per les condicions de la Generalitat pre-estatutària. Malgrat aquestes limitacions, la urgència d'endegar algunes de les actuacions inaplaçables pels treballadors de Catalunya exigeix que el Parlament aprovi un *programa extraordinari*, finançat amb l'*emissió de deute públic* amb els mateixos avantatges que l'estatal —en especial, que gaudeixi de la desgravació del 22 % en el nou impost de la renda de les persones físiques— i que sigui remuneratiu per a l'estalviador català. Aquest deute de la Generalitat que, emés en les condicions esmentades no pot entrar en competència amb la demanda privada de capitals, ha de constituir un recolzament bàsic dels recursos disponibles en els primers temps de l'autogovern. Aquest programa extraordinari ha de posar de relleu —a curt termini, és a dir, abans de l'acabament de la primera legislatura— que les coses i qui les fa han canviat a Catalunya.

La Generalitat establirà els criteris i prioritats bàsiques, però els Socialistes comptem amb la participació activa dels ens locals per a la concreció del programa que haurà de sentar les bases per a resoldre els dèficits d'equipaments de Catalunya, entre els que cal remarcar els educatius.

Considerem que la Generalitat ha d'aprofitar al màxim els recursos obtinguts via participació, millorant la gestió dels serveis transferits de manera a assolir un estalvi relativament

important, tot i que no cal esperar que el recursos residuals obtinguts per aquesta via siguin gaire elevats en termes absoluts. Per tal d'atendre els serveis justament demanats pels ciutadans de Catalunya, la Generalitat emetrà deute públic en termes ortodoxes.

En el programa financer de la Generalitat convé distingir el camp dels ingressos del de la despesa, tenint present que resulta indispensable una gestió totalment transparent de l'administració, tant pel que fa a la recepció d'ingressos com al control de la despesa.

Quant als ingressos, de manera adicional als elements ja esmentats que fan referència a la fórmula de participació, a l'emissió de deute i al dret irrenunciable de la potestat tributària, el programa socialista suposarà:

- L'exigència de la immediata transferència de l'administració-gestió, recaptació, liquidació i inspecció— dels impostos estatals cedits per l'Estatut.
- L'establiment d'una estreta col·laboració amb l'Administració financera de l'Estat i l'endegament abans de l'acabament de la primera legislatura catalana, de la delegació de l'administració dels impostos estatals a Catalunya.
- L'organització dels serveis tècnics d'assessorament fiscal i, en cas necessari, d'administració tributària dels diversos nivells de l'Administració local catalana.
- La potenciació al màxim de l'aprofitament dels recursos d'origen estatal destinats a les corporacions locals, que hauran d'ésser canalitzats a través de la Generalitat en virtut de les disposicions de l'Estatut.
- La unificació —sempre que això sigui possible—, la simplificació i la transparència de l'Administració tributària a Catalunya, concretades en una Llei d'Administració Financera que estableixi tots els organismes i en reguli llurs competències i funcionament, així com en un sistema comptable pràctic per a la gestió i comprensible pels ciutadans.
- La inclusió entre els «serveis transferits» a finançar per l'Estat de les institucions d'autogovern de Catalunya (Pre-

sidència, Consell Executiu i Parlament), per tal que la recuperació d'aquest dret d'autogovern no suposi cap increment de la càrrega tributària a Catalunya.

En el terreny de la despesa, la proximitat als ciutadans afectats permetrà una despesa més adient a llurs necessitats. L'administració autònoma de la despesa catalana ha de suposar una economia de costos, que es concretarà en una organització administrativa més eficient, en l'elaboració d'una planificació a mig-llarg termini, automàticament revisable i coordinada amb el pressupost, i en la utilització de totes les tècniques de racionalització de la despesa i, en especial, de l'anàlisi cost-benefici dels diferents projectes i programes.

A la Sindicatura de Comptes de Catalunya, aprovada per Llei del Parlament i que té status d'organisme independent de caràcter judicial, li està encomanada la censura de comptes de tots els organismes públics catalans; l'informe ràpid i conscient d'aquesta Sindicatura sobre la gestió del pressupost de la Generalitat esdevé un element clau per a l'aprovació de la gestió del Consell Executiu. Sigui quina sigui la composició del Govern, els Socialistes valorem com a fonamental per a la vida democràtica la potenciació d'aquesta institució de control extern.

La filosofia suara exposada informa la nostra concepció del pressupost, document central de l'activitat político-econòmica de la Generalitat; des d'aquesta perspectiva, els Socialistes considerem com a una de les tasques prioritàries del Consell Executiu la preparació del pressupost i, en particular, el del 1981, que correspondrà al primer exercici veritablement autonòmic. Tanmateix, la discussió de la jerarquia de prioritats i dels criteris directius del pressupost hauran d'ésser debatuts al Parlament; els socialistes ens comprometem a presentar pel 1981 un projecte de pressupost realista, estructurat per programes i funcions i desglossat territorialment, amb l'anàlisi de les alternatives fonamentals.

Més enllà de qualsevol condicionament tècnic, la política financera apuntada constitueix la base material del desenvol-

lupament de *les polítiques sectorials*, alhora que esdevé una eina fonamental de la política econòmica pròpia de la Generalitat i un instrument de recolzament bàsic d'algunes polítiques com les de reestructuració industrial o la de protecció del medi ambient, tant per via de tributs com per la de subvencions.

Al marge del seu camp estricte d'actuació, la Generalitat haurà de moure's a dos nivells que afecten directament als ciutadans. D'una banda, cal esmentar el Consell de Política Financera, establert per la Llei Orgànica de Finançament de les Comunitats Autònomes i al qual pertany el Conseller d'Economia i Finances, on haurà de defensar els interessos de Catalunya. I atès el paper capdavanter de Catalunya en el camp de les Autonomies en general, haurà de vetllar perquè el Govern central estigui al servei de les Comunitats, evitant, per tant, que aquestes es converteixin en simples corretges de transmissió de la política econòmica elaborada a nivell central.

Quant a la resta del sector públic, i a més de garantir la representació catalana en els òrgans de direcció i gestió del sector públic estatal no descentralitzable, la Generalitat potenciarà —dins de la limitació de recursos disponibles— la constitució i desenvolupament del *sector públic català i local*. En aquest context, convé distingir el sector públic transferit per l'Estat a les Diputacions provincials del de nova creació, que serà constituït en funció de les exigències de la planificació i orientat vers l'assentament de les bases per a l'adequació i modernització de l'economia catalana.

Pel que fa a les empreses públiques catalanes, l'organització d'aquestes entitats respondrà al principi d'autogestió dins del marc del Pla Econòmic de la Generalitat. En aquest terreny, es crearà el Consell Coordinador d'Empreses Públiques, a efectes de coordinació i refermament de la planificació, Consell que serà també constituït a cada àmbit territorial de planificació. Finalment, els Socialistes potenciarem el funcionament d'Organismes Autònoms, flexibles i adients a

la bona marxa de la política autonòmica catalana, tot i que llur constitució tindrà en compte l'escassetat de recursos existent i vetllarà per tal d'evitar la burocratització.

Les Caixes d'Estalvi

En el terreny del sistema financer, el desenvolupament de les competències autonòmiques permet de fonamentar un programa de govern centrat en tres aspectes essencials:

- Una política de finançament del sector públic de la Generalitat i municipal, per tal de fer front a les inversions necessàries per a redreçar el dèficit actual d'equipaments col·lectius.
- Una política creditícia pròpia fonamentada en la determinació de prioritats per a l'assignació del crèdit i de les inversions de les institucions financeres, dins del marc de la política monetària general de l'Estat. Les directrius de la política creditícia s'orientaran al finançament de les prioritats de política sectorial marcades en el Plà Econòmic General.
- Una nova estructuració o ordenació de les institucions financeres de Catalunya, en el sentit de definir els seus òrgans de govern i de promocionar instituts d'àmbit territorial per a l'actuació coordinada, de manera que assoleixin el compliment de la seva tasca al servei del territori on actuen.

Pel que fa al tema específic de les Caixes d'Estalvi, el programa socialista recolza en la disposició de l'Estatut que estableix que —d'acord amb les bases i l'ordenació de l'activitat econòmica general i la política monetària de l'Estat— correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'institucions de crèdit corporatiu, públic i territorial i Caixes d'Estalvi.

En aquest sentit, les principals línies d'actuació dels Socialistes poden esquematitzar-se en els següents punts:

a) Proposar una llei que adequï els òrgans de govern de les Caixes amb seu social a Catalunya a llur definició com a institucions financeres al servei del territori on actuen.

b) Crear l'*Institut de Crèdit de les Caixes d'Estalvi Catalanes*, per tal que, d'una banda, exerceixi les funcions de «banc» de Caixes i dels òrgans autonòmics i, d'altra, esdevingui l'instrument financer que lligui el finançament del sector públic català amb les Caixes.

c) Coordinar les inversions de les Caixes en Obra Benèfico-Social amb les necessitats dels Ajuntaments.

d) Diferenciar la nostra actuació atenent a la realitat de l'estructura actual de les Caixes Catalanes en les següents línies: Caixes de fundació pública (Catalunya, Girona i Tarragona), l'actuació de les quals estarà coordinada i al servei de la Generalitat; Caixes de fundació privada, entre les quals convé diferenciar les que tenen vocació territorial universal (Pensions) de les que la tenen municipal (Barcelona) o comarcal (les comarcals.). En qualsevol cas, es prendran mesures per tal d'evitar situacions monopolístiques.

e) La vinculació de les Caixes a llur territori, tant pel que fa a les inversions com respecte a l'expansió, serà establerta en funció de les atribucions atorgades per l'Estatut —dins un clima de llibertat— a fi que el mercat assigni correctament els recursos, tenint present els objectius de la política econòmica que endegui la Generalitat.

f) Endegar —atès el caràcter jurídic de les Caixes— esforços per a establir un nou marc de relacions laborals en el sí d'aquestes.

Aquests objectius suposaran actuacions als nivells següents:

- Malgrat alguns aspectes positius del RD 2290/27 d'agost de 1977, que regula l'estructuració i composició dels òrgans de govern de les Caixes, l'experiència mostra la inadequació d'aquesta reforma respecte a les necessitats actuals de les Caixes i, de manera especial, respecte a la intenció que guiava els autors de la reforma. Els Socialistes catalans

vàrem formular una proposició de llei alternativa que no va ser presa en consideració pel Congrés de Diputats. Aquesta proposició tractava d'equilibrar el pes que actualment tenen els impositors (per sorteig) de les Caixes amb d'altres forces socials (en particular els representants dels Ajuntaments), per aconseguir que la funció d'utilitat social que han d'acomplir quedi garantida. Aquest concepte de representació equilibrada en els òrgans de govern de les Caixes comporta al mateix temps la possibilitat d'assolir una confluència d'interessos socials i econòmics amb la necessària garantia d'independència i autocontrol de les Caixes. En aquest sentit, introduïrem una sèrie de normes internes en aspectes, com ara l'anomenament dels directors, que facilitin una actualització de la seva estructura organitzativa i funcional, per a modernitzar i fer més eficient el servei que presten a la societat en general.

- L'Institut de Crèdit de les Caixes constitueix una peça clau per a lligar els interessos del sector públic català i l'Administració autonòmica amb les Caixes Catalanes. Al marge d'actuar com a òrgan financer de les Caixes, l'Institut esdevindrà un element susceptible de permetre un finançament adient de les necessitats públiques, en el ben entès que hom actuarà respectant els costos financers del mercat. L'autoritat administrativa de tutela, és a dir, la Conselleria d'Economia i Finances de la Generalitat, estarà present a l'Institut per aportar i programar les necessitats financeres dels organismes públics catalans i poder coordinar-les amb la capacitat de les Caixes, dins d'un procés negociat. A més a més, l'esmentada autoritat exercirà —d'acord amb les facultats que atorga l'Estatut— les funcions de control intern de les Caixes i estudiarà així mateix la distribució sectorial de la inversió, d'acord amb la política econòmica de la Generalitat.
- Les Caixes, per llei, estan obligades a destinar aproximadament la meitat dels seus excedents en inversions benèfico-socials. Per una assignació més correcta d'aquesta quanti-

tats, tant sectorialment com territorialment, la Generalitat —d'acord amb les Caixes— coordinarà les inversions en Obra Benèfic-Social, evitant la utilització d'aquestes inversions com a arma comercial i algun cop fins i tot demagògica.

- Les tres Caixes garantides per les Diputacions Provincials (Caixa d'Estalvis de Catalunya, Caixa d'Estalvis Provincial de la Diputació de Girona i Caixa d'Estalvis Provincial de Tarragona) s'integraran, en una primera fase, al sector públic català. Per tant, la seva actuació estarà guiada per interessos de la Generalitat i, en conseqüència, en els seus òrgans de govern hi haurà una participació més accentuada que a les Caixes de fundació privada. D'altra banda existeix una sèrie de Caixes petites d'àmbit comarcal que, tot i complir la funció de servei al propi territori, tenen una dimensió que les impossibilita per a oferir un servei ampli i eficient.
- A un altre nivell, creiem que s'ha de fomentar una competència entre Caixes i bancs, circumstància que exigiria que aquelles assolissin una dimensió adient. El procés de coordinació operativa entre les Caixes amb vocació territorial constituïria un pas important per a assolir l'objectiu esmentat, tot respectant les peculiaritats i autonomia de cadascuna. Aquesta ordenació de Caixes catalanes garanteix al mateix temps la pròpia supervivència d'algunes d'elles i la correcta implantació en el seu territori.
- Vetllarem per a que les normes d'expansió de les Caixes respectin la vinculació territorial de les mateixes i no representin una porta oberta per a descinvular-se de l'àmbit català. Evitarem que es produeixin condicions monopolístiques, i procurarem que reverteixin en cada zona els recursos de llur estalvi, tenint molt en compte el principi de subsidiarietat entre les diferents comarques.
- Les condicions jurídiques i fins i tot d'objectius de les Caixes faciliten el marc per a promocionar un nou model de relacions laborals. Els sistemes de promoció i retributius

seran estudiats sota una nova òptica per a aconseguir que els treballadors de Caixes juguin un rol capdavanter en el camí cap a la democràcia econòmica i social.

- Les Caixes rurals i Cooperatives de crèdit han de desenvolupar un paper rellevant en el finançament de les inversions necessàries per a promocionar l'activitat econòmica en la producció i distribució tant del sector agrari com dels industrials i de serveis. El programa de govern en aquests sectors ha de consistir fonamentalment en estimular la col·laboració entre les Caixes rurals i les cooperatives per a operacions de crèdit conjunt i per a donar una garantia col·lectiva que permeti reduir les inversions obligatòries en favor d'inversions en el seu àmbit d'actuació. Són igualment un element fonamental en la canalització del crèdit orientat a la promoció de programes sectorials, especialment en el terreny cooperatiu.

POLITICA INDUSTRIAL I ENERGETICA

Política industrial

El proper govern de la Generalitat estatutària haurà d'enfrentar-se amb una situació industrial condicionada per una sèrie de desequilibris i dèficits, heretats del desgavell polític-industrial d'aquests darrers anys. L'etapa autàrquica i, posteriorment, l'etapa d'industrialització emmarcada en un context proteccionista han configurat una estructura industrial caracteritzada per notables desequilibris sectorials, per un índex reduït de capacitat competitiva i per un despreci dels condicionants socials i ambientals. Addicionalment, la crisi econòmica internacional ha agreujat substancialment l'actual panorama industrial, els trets bàsics del qual són els següents:

- Des de la perspectiva estructural: dependència político-econòmica de l'exterior, dependència tecnològica de l'estranger, manca d'investigació científica i aplicada, obsoltescència de l'equipament industrial, dèficits notables de l'abastiment de primeres matèries, manca d'infraestructures comercials per a l'exportació, i manca d'una indústria bàsica i de recursos energètics.
- Des de la perspectiva territorial: excessiva concentració industrial al Barcelonès i al Tarragonès, migrada presència industrial a les altres comarques i control mediambiental virtualment inexistent.
- Des de la perspectiva de la crisi econòmica: elevada inflació de costos, manca d'inversió i acumulació d'interessos que dificulten la presa de decisions empresarials.

Els resultats que es desprenen d'una situació econòmica com l'esmentada poden sintetitzar-se en: greus dificultats per a l'enfortiment econòmico-financer de les empreses, baixa productivitat per hora-treball i per pesseta-inversió, col·locació difícil de la nostra producció a l'estranger, elevats costos socials, degradació del medi ambient, franca regressió del mercat interior i atur creixent.

Reconversió industrial i crisi econòmica

L'actual crisi econòmica a Catalunya es centra en especial en sectors prou concrets de la nostra activitat industrial, els quals han patit reduccions significatives de la seva capacitat competitiva, com a conseqüència de la nova situació econòmica internacional. La crisi comporta també —entre d'altres conseqüències— variacions dels preus relatius que suposen canvis significatius en l'estructura de demanda/oferta mundial.

El desenvolupament industrial de Catalunya depèn de la capacitat de realitzar els ajustaments estructurals necessaris per a reforçar la competitivitat internacional d'aquests sec-

tors; aquesta solució es perfila com l'única viable a curt termini, car el recurs a accions proteccionistes esdevé molt limitat, tota vegada que únicament suavitza els efectes de la competència exterior però no ataca les bases del problema de l'actual desfasament estructural. D'altra banda, l'aproximació al Mercat Comú constitueix un factor que reclama nous plantejaments, si hom vol evitar que la nostra integració a Europa suposi una nova crisi en la nostra estructura productiva. En aquest sentit, esdevé prou evident que, per tal d'assolir l'objectiu de reconversió industrial, cal posar en marxa programes que, a partir de la qualificació dels objectius, valorin de manera adient les diferents alternatives per tal d'assolir un màxim d'eficiència dels recursos emprats enfront d'un cost social mínim.

Objectius prioritaris i criteris

Atesa la incidència dels condicionants esmentats, l'actuació en l'àmbit industrial serà presidida per criteris de benestar, d'impuls a l'autonomia econòmica i de recerca d'un major equilibri, tant des del punt de vista sectorial —indústries bàsiques, intermèdies i transformadores— com des de l'òptica territorial. A curt termini, aquests criteris s'aplicaran en el marc d'una política global contra l'atur, ateses les perspectives de persistència de la crisi econòmica d'adaptació a un nou sistema de divisió internacional del treball i de l'impacte de la integració en el Mercat Comú.

En tot cas, la Generalitat controlarà la reestructuració industrial que es produirà com a conseqüència d'aquests tres darrers factors, per tal d'assolir la combinació *diversificació-especialització* més apropiades per a fer compatible la lluita contra l'atur amb la irrenunciable recerca de la competitivitat internacional de la nostra indústria.

A nivell d'objectius concrets, podem diferenciar les actuacions que fan referència al marc global industrial de les que

s'insereixen en el context d'una política selectiva de promoció sectorial.

Quant al marc global, els socialistes defensarem els principis de racionalitat econòmica, participació democràtica a tots els nivells i transparència administrativa, per tal d'assolir un millorament de les estructures financeres, productives i comercials de les empreses i una localització industrial compatibles amb els objectius de reequilibri del territori i conservació del medi ambient. Així mateix es prendran les mesures oportunes per a evitar situacions monopolístiques.

Conseqüentment, la política industrial de la Generalitat, de tutela i de foment, s'orientarà prioritàriament a determinats sectors:

- Sectors predominants de l'ocupació industrial i amb forts efectes difusors en el conjunt de l'economia.
- Sectors amb menor dependència de primeres matèries i, en especial d'energia.
- Sectors amb possibilitat d'ésser punta dins el nou context de divisió internacional del treball.
- Sectors tradicionals en crisi de cara a llur reconversió.
- Sectors fortament generadors de valor afegit directa o indirectament.
- Casos puntuals quan la política o la gravetat dels problemes plantejats ho aconselli.

Política sectorial

Aquesta hauria de constituir necessàriament una activitat prioritària de la Generalitat, per un doble motiu:

- Perquè la indústria catalana sigui més competitiva en termes generals, amb una estructura més equilibrada i més autònoma quant a la seva capacitat de decisió i,
- Perquè l'acceleració del progrés tècnic, el desenvolupament dels països del tercer món, l'escassetat previsible de primeres matèries, etc., obliga a anticipar-se i a planificar, si

volem que la indústria catalana sigui capaç de mantenir un lloc industrial en el món.

Per tot això, i d'acord amb el principi de cooperació econòmica internacional, proposem les següents *línies bàsiques de política sectorial*.

- En primer lloc, potenciar els sectors amb més futur i, en especial, aquells que a Catalunya no estan presents o no hi són amb la suficient importància, desenvolupant una política de promoció en aquest sentit.
- La segona vessant de la política sectorial s'ha d'orientar als sectors que, o bé per les competències dels productes dels països menys desenvolupats o bé per la competència dels productes de més alt nivell tecnològic exigeixen una reestructuració de les seves bases productives, tenint sempre en compte la integració europea com a dada addicional. L'instrument idoni seria el dels plans de reestructuració sectorial, sobre els quals la Generalitat disposa de la prerrogativa de promoció i tutela, tot i que han d'ésser discutits i realitzats a través de les forces socials implicades. D'altra banda, el sector públic haurà d'intervenir en determinades branques industrials com a agent actiu de la reconversió, mitjançant l'actuació de l'empresa pública o amb la fórmula jurídica adient.
- Finalment, la Generalitat tindrà cura que la indústria bàsica de Catalunya tingui un marge tècnic mínim, així com totes aquelles activitats industrials intermèdies necessàries per a reequilibrar a llarg termini el sector industrial català. D'altra banda, cal cercar un grau més elevat d'independència de béns intermedis i de primeres matèries a curt termini mitjançant una planificació i diversificació geogràfica dels proveïments.

Instruments

L'assoliment dels objectius esmentats suposa necessària-

ment el desenvolupament d'un conjunt instrumental propi, tant en el terreny fiscal com en el creditici, en aquest darrer cas en relació a la futura ordenació de les activitats de les Caixes d'Estalvi.

En l'apartat institucional, l'activitat principal estarà a càrrec de l'*Institut Industrial de Catalunya*, el qual, amb la participació dels propis sectors industrials, així com d'altres agents econòmics i socials, promocionarà les empreses, tant les existents com les noves, i corregirà els dèficits estructurals existents, sobretot pel que fa als aspectes financers, comercials i productius; així mateix, tindrà cura d'allò que faci referència a la transferència de tecnologia, de patents, de marques i de control de qualitat i de viabilitat.

L'*Institut de Comerç Exterior* impulsarà l'accés a nous mercats, amb l'organització de fires i la promoció d'associacions o agrupacions d'empreses que eliminin deficiències tècniques, financeres i comercials. D'altra banda, formularà les mesures necessàries per a l'execució dels tractats i convenis internacionals en allò que afecti a les matèries atribuïdes a la Generalitat i informarà sobre l'elaboració dels tractats i convenis i de la legislació duanera que afecti a productes amb un interès específic per a Catalunya.

En el camp de la investigació s'establirà un *Institut de Tecnologia i d'Investigació Aplicada*, dedicat a promocionar aquest important factor productiu, mitjançant la coordinació dels centres universitaris, del món investigador i dels usuaris industrials.

Tant per a assolir la reconversió de la indústria catalana —per tal de millorar-ne la competitivitat— com per a impulsar el creixement econòmic, esdevé imprescindible que les decisions sobre la inversió i la creació de llocs de treball siguin compartides socialment.

Aquestes decisions depenen principalment de l'actitud dels empresaris, tot i que els treballadors hi aporten la seva força de treball i una part substancial del seu temps sense que els hi correspongui una participació adient en les decisions empre-

sarials. Des d'aquesta perspectiva, caldrà potenciar tots aquells organismes paritaris que armonitzin les relacions socials, organismes que tot i que no gaudeixin de mitjans legals haurien de tenir una influència política i social pel que fa a les seves recomanacions. En aquest sentit, cal arbitrar «concerts socials» sobre preus i salaris i sobre salaris i nivell d'inversió, per tal de garantir un creixement econòmic i una creació de llocs de treball adient.

Els socialistes consideren que cal revaloritzar el paper que en el futur han de jugar les petites i mitjanes empreses. En aquest sentit, el programa d'actuació respecte a aquestes empreses, que haurà de tenir en compte les diferències entre les petites i mitjanes empreses lligades a grans empreses i aquelles que gaudeixen d'un major grau d'autonomia, es concreta en tres punts principals:

- Regulació de les relacions entre les empreses petites i les grans per tal d'evitar l'aparició de situacions de dominació.
- Revisió del proteccionisme de l'Administració, amb el propòsit de convertir-lo en neutre pel que fa a la dimensió de l'empresa.
- Foment de la petita i mitjana empresa, mitjançant una oferta de sòl equipat de manera adient, una millora dels nivells de gestió (formació professional i assistència tècnica), un estímulo a la investigació aplicada, un enfortiment financer de la petita i mitjana empresa, i un abaratament dels costos laborals no salarials.

• POLÍTICA ENERGÈTICA

Objectius de la política sectorial

Una política energètica socialista ha d'ésser fonamentada en els següents principis generals:

- Un creixement en la producció d'energia en funció de les necessitats reals.

- Una estructuració adequada en el sector per tal de reduir el malversament energètic.
- L'energia no pot ésser produïda per procediments que comportin perills socials, sigui en forma de contaminacions agressives, destructores dels sistemes ecològics, sigui en forma d'accidents de greus conseqüències.
- L'interès de les generacions futures exigeix que la nostra societat resolgui tots els problemes de contaminació tan bon punt d'haver-los detectat i que hom dediqui una atenció especial als recursos naturals no renovables, mentre que la ciència no hagi trobat procediments viables de síntesi.
- Cal dur a terme una forta promoció d'energies disperses, amb especial ènfasi en les renovables.

L'estratègia energètica dels socialistes

Els socialistes no podem admetre la industrialització nuclear en els termes actuals, perquè no podem resignar-nos a:

- Un desenvolupament susceptible de comportar un impacte desastrós per a una regió sencera o bé per a les generacions futures, impacte de resolució desconeguda en els moments presents del tipus comportat per les centrals actualment en funcionament o construcció.
- Un desenvolupament fonamental en una industrialització tan fràgil com la nuclear en els moments presents.
- La proliferació de l'armament nuclear ni tampoc a l'extraordinària vulnerabilitat que suposa l'existència d'una central.

Com a conseqüència, ja des d'ara els socialistes ens proposem de demanar una moratòria nuclear al nostre país i a la resta de l'Estat, així com de portar un debat al poble amb l'objectiu d'assolir una informació precisa i rigorosa sobre la qüestió nuclear i un plé coneixement del cost energètic que cal pagar per un desenvolupament industrial com l'actual.

Complementàriament, ens proposem d'accel·lar el pas a una societat capaç d'un nivell més elevat d'autocontrol i d'actuació sobre ella mateixa, fonamentar el nostre model de societat en una menor dependència tecnològica respecte a l'exterior, maldar, de manera prioritària, per resoldre el problema de l'energia amb recursos alternatius i considerar així mateix com a prioritari el tema de seguretat activa i passiva en les diferents fases del cicle energètic (generació, transport, distribució i consum).

Propostes d'actuació

Els socialistes proposem la creació de l'*Institut Català d'Energia*, per tal d'abordar l'inici —des d'una òptica catalana— dels temes següents:

- Recerca i desenvolupament tecnològic sobre autonomia energètica industrial i establiment de models base/pilot, sobre estalvi energètic de la petita i mitjana indústria per sectors significatius a Catalunya i promoció d'iniciatives tipus operacions de demostració en la línia de les Agències Internacionals per a l'economia d'energia, sobre energies renovables lligades a infraestructures rurals i als petits centres de consum, i sobre aprofitament de calors residuals.
- Estudis sobre temes energètics que incideixen a Catalunya amb independència de l'existència de competències concretes, sota la perspectiva dels interessos de Catalunya. En aquest sentit: elaboració de plans energètics per a Catalunya coordinats amb la resta de l'Estat, intervenció en la definició del percentatge de cobertura de necessitats per part d'instal·lacions localitzades a Catalunya, i intervenció en el Balanç Energètic Interregional.
- Quant a la incidència sobre la política territorial, els socialistes —a més del que ja s'ha indicat— proposem una intervenció decidida en la localització i promoció d'infraestructures energètiques en el territori de Catalunya. En aquest

sentit, es desenvoluparan els criteris bàsics i les àrees admissibles per a la localització dels elements de producció energètica, els criteris de racionalitat i de seguretat intrínseca en els sistemes de transport i distribució, amb la creació de passadissos energètics, normes de transport i circulació constituent elements normatius determinants, els criteris de localització de parcs d'emmagatzamament de productes energètics incorporant els condicionaments de l'entorn com a elements normatius insalvables, i els criteris de seguretat per a instal·lacions nuclears segons els coneixements presents després dels darrers accidents.

- S'atorgarà especial importància als plans de prospecció de recursos energètics a Catalunya, des de la perspectiva del respecte al medi ambient i a la salut de les persones, i s'avaluarà l'impacte sobre l'entorn, alhora que s'establiran criteris de caràcter normatiu sobre la seva admissibilitat.
- Es racionalitzarà la informació de contaminació mediambiental a Catalunya sobre la base de l'elaboració d'un Llibre Blanc sobre la situació, i s'homologaran criteris i tendències de la gestió medioambiental per a les activitats energètiques.
- S'establiran mecanismes participatius d'informació pública transparents, puntuals i amb contingut sobre els projectes energètics, que permetin una acceptació racionalitzada de les actuacions promogudes respectant els interessos medioambientals.
- S'establirà un comitè de vigilància i control específic de la Generalitat per el seguiment de les instal·lacions nuclears de Catalunya, independentment del Consell de Seguretat Nuclear de l'Estat integrat en l'Institut Català d'Energia.
- Quant a la distribució d'energia, els socialistes proposem potenciar de manera decidida una gestió de la distribució energètica localitzada a Catalunya, pel que fa a actuacions referents a concessions, autoritzacions, tarifes i reglamentació.
- A un nivell més concret, i com a punts d'especial importàn-

cia, caldrà racionalitzar la distribució d'electricitat a Catalunya, coordinant les activitats de les companyies que hi operen mitjançant la creació d'un «dispatshing» o «RE-CA» regional, que permeti la fixació de «tarifes de frontera», establint els acords corresponents amb Aragó; així mateix, i pel que fa referència al gas, la Generalitat s'ha de constituir en interlocutor dels distribuïdors i usuaris enfront de l'Estat per a la fixació de tarifes.

- Finalment, la presència de representants de la Generalitat en les empreses públiques energètiques que tinguin activitats a Catalunya i no siguin traspassades ha de permetre la racionalització i la transparència informativa d'aquestes activitats, facilitant la coordinació de les activitats, en línia amb els principis esmentats anteriorment.

COMERÇ INTERIOR I CONSUM

Comerç interior

L'objectiu central rau en la racionalització dels processos de distribució, garantint el funcionament eficient d'una xarxa complexa de canals de distribució per a facilitar el trànsit dels béns i serveis del productor al consumidor.

Cal tenir present, però, que molts d'aquests canals de distribució esdevenen ineficients de cara a una correcta assignació dels recursos, degut principalment a la seva llargària; mentre que, en d'altres ocasions, el grau de concentració d'aquests implica un cost-preu excessivament elevat. Ultra la modernització de molts canals de distribució, convé, per tant, d'evitar les pràctiques monopolístiques, de manera a millorar l'eficiència global del sector i a garantir preus més adequats pel consumidor.

L'actuació de la Generalitat s'orientarà en el sentit d'evi-

tar les pràctiques restrictives de la competència i de facilitar al consumidor informació sobre les actuacions públiques en aquest terreny.

D'altra banda, les «centrals d'abastiment» esdevindran mercats-pilot, per tal de regular les fluctuacions més acusades en el sector alimentari.

En el terreny del comerç detallista, sotmès a un procés ràpid de reestructuració, les línies d'actuació venen definides en funció de dos fenòmens centrals que caracteritzen actualment la situació del sector detallista.

D'una banda, el fenomen modern de la forta implantació de les grans superfícies (hipers), com a resultat del procés de concentració creixent que enregistra darrerament el sector de comerç detallista. En aquest aspecte, la política d'actuació haurà de basar-se en tres eixos principals:

- Establiment de restriccions a la implantació de grans superfícies en àrees territorials delimitades segons models establerts per una planificació comercial.
- Establiment de limitacions pel que fa a les quotes de mercat explotades efectivament per una mateixa societat en una àrea determinada.
- Control dels marges comercials i garanties mínimes d'un servei adient al consumidor.

D'altra banda, i com a segon fenomen rellevant, s'observa un procés d'extinció progressiva de petits detallistes, procés que en bona part cal entendre com a complementari del fenomen esmentat en el punt anterior. Les línies d'actuació en aquest sentit han d'orientar-se cap a l'objectiu bàsic del manteniment de la funció del detallista, tot i que la supervivència d'una part del detallisme que actua per sota de les condicions mínimes esdevé gairebé impossible. Concretament, resulten necessàries:

- La creació immediata de grans cooperatives de detallistes, que afavoreixin una major competitivitat.
- L'assistència financera de la Generalitat per a la creació d'aquestes cooperatives.

- L'assistència tècnica de la Generalitat per a emprendre la reestructuració sectorial.

Consum

En el terreny del consum, convé assenyalar, de primer, la dissociació actualment existent entre la seva incidència social i el protagonisme que correspon als propis interessats, és a dir, als consumidors. Efectivament, el consum juga, en la societat actual, no tan sols un paper econòmic sinó també, i de manera creixent, un paper social, fins el punt de crear-se una cultura del consum. El consumidor, en canvi, juga el paper de simple objecte passiu del procés, passiu perquè, tot i que el consumidor constitueix el centre del procés de consum, es troba desassistit dels mitjans necessaris per a exercir un control del mateix procés i, en definitiva, incapacitat d'exercir una sobirania que li correspon de manera natural.

El control exigible pel consumidor haurà de contemplar tres nivells diferents:

- La qualitat del producte, mitjançant les regulacions tècniques que estableixin les garanties adients.
- La quantitat de productes de primera necessitat, evitant actuacions especulatives, com ara l'acaparament conjuntural de determinats articles o la seva destrucció, així com de béns públics.
- Els preus en la fase de producció i els marges d'intermediació, garantint una total transparència del procés de fixació de preus.

Els instruments precisos per a dur a terme una política d'aquestes característiques són:

- El dret dels consumidors a la informació, dret que en contrapartida suposa l'obligatorietat dels productors i dels intermediaris a garantir la transparència en els punts esmentats anteriorment.
- Potenciació del procés associatiu, enfortint les associacions

de consumidors com a eina central per a la defensa dels seus interessos. En aquest aspecte, la Generalitat haurà de procedir al reconeixement d'aquestes associacions com a instruments de representació dels consumidors i de vehiculació de l'assistència financera a les associacions de consumidors.

En el context d'aquest procés associatiu, cal potenciar així mateix les cooperatives de consum, facilitant el suport tècnic i financer a aquests tipus de projectes.

TURISME

El turisme a Catalunya des de la perspectiva socialista

El turisme al nostre país és un fet de primera magnitud, tant en la vessant de la recepció, amb un sector productor de béns y serveis turístics ampli i heterogeni —en un país ben dotat pel turisme— com en la dimensió que ha adquirit la pràctica del turisme en la societat catalana, en lògica correspondència amb unes altes taxes d'industrialització i urbanització.

En contemplar el turisme com una competència exclusiva de la Generalitat, l'Estatut ofereix unes possibilitats extraordinàries de treball en aquest camp. Caldrà ser conseqüents amb la nostra valoració positiva del fet turístic, genèricament considerat, en tant que fet social de gran transcendència quant a la comunicació humana i a l'intercanvi cultural, de la qual cosa en derivem dues exigències: la de fer possible el turisme per a tots i la de que els nostres visitants coneguin la Catalunya de veritat, la nostra realitat com a poble.

Igualment, els socialistes serem conseqüents amb la importància econòmica del turisme, atorgant al sector l'atenció que li ha de ser pròpia i de la qual fins ara no ha gaudit.

Una certa mentalitat dominant —en la qual es barregen

des de prejudicis erronis sobre l'estabilitat de la demanda turística fins el rebuig pels alts costos socials que genera, passant per la crítica cultural del consum turístic i per una determinada concepció del turisme com a fenòmen artificial del franquisme i subproducte dels seus postulats econòmics— ha dificultat l'anàlisi en profunditat de la complexa problemàtica que el turisme planteja.

Davant l'opinió pública, el sector turístic ha aparegut sovint com un sector objecte de privilegis continus, però les coses, en la realitat, no han pas estat així; només en l'àmbit de la utilització que ha fet del territori i del paisatge pot mantenir-se una afirmació d'aquest tipus, en la mateixa mesura —convé no oblidar-ho— en que és també aplicable a tot el que fa referència a activitats urbanitzadores i immobiliàries, fos quin fos el seu destí, turístic o no. Considerem equivocada i injusta la concepció del sector turístic com un sector especulador: les activitats d'una petita part dels seus capitalistes no ha de portar al desconeixement d'allò que és l'essència de la indústria turística, és a dir, la prestació de béns i serveis.

Per raons diverses, algunes d'elles clarament imputables a la deixadesa i a la ineficàcia de l'Administració Central i dels Ajuntaments de la dictadura, aquesta indústria —o almenys determinats subsectors de la mateixa— pateix fortes dificultats. Tanmateix, convé tenir present que el sector turístic és, probablement, un dels sectors econòmics en els quals la participació del sector públic (en especial, via serveis municipals) és més rellevant i, alhora, decisòria, en la creació d'economies i deseconomies externes pel sector privat.

Aspectes institucionals

Existeixen raons de pes per a fer que, en l'organigrama de la Generalitat, el titular directe dels afers turístics sigui un conseller, creant-se, per tant, un Departament de Turisme, renunciant a la fórmula de l'etapa provisional de la Generali-

tat —amb una Direcció General de Turisme dins de Presidència— i, alhora, a fórmules que suposin l'atribució de les competències en matèria de turisme a Departaments amb altres competències. Les consideracions anteriors no suposen oblidar les raons que, des d'una perspectiva global, poden avalar una posició diferent, eficient per a una determinada conjuntura.

Dues peces de l'organització superior del turisme a Catalunya han de ser el Consell Català de Turisme i el *Patronat de Turisme* de Catalunya. Aquell serà un organisme consultiu, en la constitució del qual hi han d'entrar representacions de les zones turístiques, patronals, centrals sindicals, associacions promotores de la cultura i el folklore, experts, associacions de turisme social i juvenil i entitats dedicades a la protecció dels valors naturals i històrico-artístics. Per la seva banda, el Patronat tindrà cura de la promoció i animació turístiques, essent un organisme de tipus mixt sector públic-sector privat. Per a realitzar la seva tasca, el Patronat disposarà de l'Oficina de Turisme de Catalunya, la qual, a semblança de la de l'any 1932, centralitzarà els serveis d'informació i publicitat turístiques.

Els organismes representants de les zones turístiques, als quals abans hem fet referència, hauran d'agrupar en cada zona als diferents sectors relacionats amb el turisme (amb participació destacada dels Ajuntaments) per tal d'esdevenir interlocutors vàlids de la Generalitat i participar en la gestió de les activitats de promoció i animació turístiques. Les seves funcions seran relativament limitades i, consegüentment, aquests organismes no han de considerar-se substitutius sinó complementaris dels consorcis per a sanejament, les mancomunitats i altres ja existents o per crear.

Competències de la Generalitat

Des de l'1 de novembre de 1978, la Generalitat exerceix

competències en matèria de turisme, traspassades de l'Administració de l'Estat. El contingut de les mateixes pot resumir-se en els punts següents: a) sobre els territoris «d'ús turístic preferent»; b) sobre les zones «d'infraestructura insuficient»; c) sobre «centres i zones d'interès turístic nacional»; d) sobre registre, classificació, inspecció, control i sanció d'empreses i activitats turístiques; e) sobre informació al turista; f) sobre autorització, control i tutela de les entitats de foment del turisme i de la seva activitat de promoció turística dins de l'Estat.

També cal significar que la competència exclusiva de la Generalitat en matèria de turisme ha de representar la desaparició de les restriccions actuals dels traspassos en el camp de la promoció, i, en tot cas, les que es refereixen al control i tutela de l'activitat de promoció turística a l'estranger de les entitats catalanes de foment del turisme.

Política sectorial

El sector turístic pateix molt intensament les conseqüències de la gran desfeta territorial i urbanística causada per la dictadura. Hem de lluitar decididament contra la destrucció del paisatge i contra la degradació dels nostres patrimonis natural i cultural, no solament per motius de qualitat de vida i d'identitat històrica sinó també perquè creiem que la bona conservació dels mateixos és una contribució capital al rendiment econòmic del sector turístic i a la seva racionalitat. Així ho hem fet ja en la difícil etapa provisional de la Generalitat. El planejament territorial i urbanístic ha d'estar en el centre de les preocupacions i prioritats de la política del turisme, política que hem de projectar i desenvolupar en coordinació amb la de segona residència i la de lleure.

Des de la perspectiva de les empreses del sector, la política turística ha de:

- Endagar una política vigorosa d'estímul a l'empresa fami-

liar i a les manifestacions artesanals en el camp de l'hosteleria.

- Fomentar l'organització de l'oferta d'allotjament, per enfortir-la front a les grans empreses de comercialització.
- Promoure un procés de clarificació de l'oferta a la recerca d'una relació correcta entre la imatge, la qualitat i el preu, actuant en la definició i vigilància dels nivells mínims de prestació dels serveis turístics.
- Desenvolupar, d'acord amb objectius realistes i conscients del gran enduriment que s'ha produït en les condicions internacionals de competència a la temporada baixa, tota mena d'iniciatives orientades a combatre l'estacionalitat i a captar nous segments de demanda.

Hem de posar un èmfasi especial en el foment de fórmules innovadores de turisme rural que suposin, pel turista, la possibilitat d'un coneixement i una vivència més directes amb el camp i la seva gent i, per les economies de les famílies pageses, una font complementària d'ingressos. En el país interior i a la muntanya, hem d'enfocar la utilització dels recursos turístics a partir de la idea d'integració de la nova activitat en l'economia tradicional, com a medi per a combatre la regressió econòmica i demogràfica d'àmplies àrees de Catalunya.

Una Llei de Muntanya ha d'establir un règim favorable per a les inversions en obres públiques i facilitar als veïns i Ajuntaments la participació en l'explotació de la riquesa turística.

Caldrà portar a terme una política enèrgica de formació de treballadors per a l'hosteleria i la indústria turística. En aquesta línia, remarcuem la necessitat d'obtenir aviat els traspassos que permetin a la Generalitat la creació de l'Escola de Turisme i Hosteleria de Catalunya, així com la tutela de la formació que està a càrrec de la iniciativa privada.

L'augment del nivell de professionalitat dels treballadors del turisme ha d'ésser acompanyada d'una millora substancial de les condicions de treball d'aquests, especialment crítiques

per a alguns d'ells, com ara el treball de menors a l'hosteleria o la inestabilitat dels guies de turisme.

Finalment, haurem d'afrontar una renovació a fons de la informació estadística, de manera que subministri, cosa que fins ara no ha fet, un coneixement acurat dels moviments turístic segons zones i tipus d'empreses.

Política del Turisme Social

El concepte de turisme social ha estat objecte de múltiples definicions i matisos, des del moment en que els treballadors s'incorporaren (després d'haver aconseguit les «vacances pagades») al món del turisme, fins llavors símbol de distinció per excel·lència de les classes privilegiades. Diverses denominacions, «turisme social», «turisme per a tothom» o «turisme popular» han intentat adequar el concepte a situacions polítiques i activitats turístiques concretes, sempre sota una perspectiva parcial d'anàlisi del fenomen turístic en relació a la classe treballadora.

Els treballadors, ultra la clara i directa explotació soportada en el lloc de treball, es troben en llurs temps lliure amb una sèrie de dificultats que també obstaculitzen el propi alliberament. Conseqüentment, la nostra política de turisme social no pot desvincular-se del context general de la problemàtica dels treballadors; així doncs, l'alternativa turística dels socialistes ha d'anar íntimament lligada a l'alternativa global de reivindicació del temps lliure, la cultura, el patrimoni natural, etc., per a la classe treballadora.

Hem d'evitar el parany d'identificar la política de turisme social amb l'organització de viatges a baix preu pels treballadors. Per contra, les mesures que a nivell de Generalitat caldrà adoptar seran:

- Creació del Servei de Turisme Social dedicat a coordinar, impulsar i a donar informació de les iniciatives que, en un moment determinat, es promoguin des de diferents associa-

cions i instàncies populars.

- Potenciació d'una política de transports que afavoreixi les possibilitats de desplaçament turístic de les capes socials més dèbils econòmicament.
- Facilitació de l'accés dels treballadors a institucions culturals i turístiques autòctones (societats recreatives, centres culturals, museus, CITS).
- Protecció del patrimoni natural i garantia d'ús públic del territori pel lleure.
- Recuperació i conservació de les festes populars catalanes.
- Estímul de fórmules de realització de turisme de fàcil accés per als treballadors.
- Traspàs dels béns de l'«Instituto Social del Tiempo Libre/-Turismo Social a la Generalitat.

AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA

Situació actual del camp català

La situació del camp català es caracteritza actualment per unes condicions laborals difícils, per una regressió cada cop més accentuada de les rendes pageses, per la submissió dels esforços de la pagesia als interessos de les indústries agroalimentàries i a les de subministres d'elements productius i per la desertització de les comarques rurals, que presenten enormes dèficits de serveis i d'equipaments bàsics.

A partir d'aquest panorama que presenta el camp, convé constatar que la pagesia catalana està bàsicament formada per treballadors que viuen fonamentalment de llur treball com a conreadors de la terra més que no pas de les rendes obtingudes del treball d'altri. Molts pagesos, però, no són propietaris de la totalitat dels mitjans bàsics de producció; en aquest sentit cal recordar la importància relativa dels parcers,

dels mitjers, dels arrendataris o dels massovers, règims jurídics d'explotació —tots ells— que no els situen tant en un sistema de propietat sinó més aviat en una situació de condicions laborals difícils. El predomini de les finques relativament petites, i sovint excessivament parcel·lades, agreuja la duresa de les condicions sota les quals es realitza el treball propi. D'altra banda, el procés de concentració i d'industrialització d'alguns productes agraris ha estimulat el procés de salarització tradicional a l'horta i al regadiu intensiu, augmentant addicionalment els treballadors a temps parcial, que troben en l'agricultura una feina complementària.

La creixent dependència del pagès dels interessos de la cadena alimentària «agricultura-indústria alimentària-comerç alimentari» provoca una progressiva proletarització. A un altre nivell, l'abandó en l'ordenació de les produccions animals, la desastrosa política sanitària, la manca de millores de les races autòctones —que permetin adequar-les a les necessitats actuals— i el subdesenvolupament científic del nostre país col·loquen a la ramaderia catalana en una situació de total dependència respecte de la tecnologia estrangera. L'extensió dels sistemes d'integració ramadera i la dependència dels elements intermedis de la cadena —la dels ramaders respecte de les fàbriques de pinsos, o els escorxadors integrats, per exemple— fan que el preu que reben pels seus productes suposi en bona part l'estricta remuneració del treball propi que hi han esmersat.

Les noves condicions de producció comporten l'abandó de moltes de les superfícies històricament conreuades amb l'esforç de generacions i en un medi ambient hostil, alhora que la concentració dels equipaments i serveis essencials en els nuclis urbans i àrees metropolitanes agreuja les condicions de vida de la pagesia, tot i accelerant un procés migratori que provoca una gran desproporció en la situació de les comarques catalanes i que, de manera especial, col·loca en situació crítica a les zones de muntanya. D'altra banda, la població agrària presenta una edat mitjana elevada, atès que les

generacions joves han abandonat el camp, circumstància que junt amb les dificultats derivades del règim d'herència fa que l'accés a les responsabilitats de gestió de les explotacions esdevingui difícil per als joves.

A desgrat del reduït pes relatiu que presenta l'agricultura dins l'economia catalana (un 8 %), el pes dins del sector agrari de l'Estat és molt important; Catalunya s'orienta especialment vers els productes que configuren una agricultura i una ramaderia intensives i selectives, molt atentes a les necessitats alimentícies de la població de l'àrea metropolitana barcelonina.

La pervivència de relacions jurídiques ancestrals en el règim d'explotació de la terra, en especial aquelles que regulen els contractes de conreu, el sotmetiment de la producció agrària als interessos especulatius monopolístics de transformació i comercialització i la notable incidència del caciquisme rural, determinen l'existència de serioses dificultats per a adequar el camp a les noves circumstàncies socials, econòmiques i polítiques. I propicia molt sovint l'adopció de postures gremials de defensa sectorial en base als interessos derivats d'un mateix conreu. La dreta i el centre polític afavoreixen aquesta dinàmica merament defensiva, perquè tenen molt clar que cal evitar que els diferents sectors s'articulin entre sí, i amb molta més raó amb les altres forces del treball. Els socialistes creiem, per contra, que sols serà possible sortir de la situació actual si lluitem units la pagesia i les altres capes populars de la societat: tots estem interessats en lluitar contra els interessos capitalistes al camp, perquè llur dinàmica ens fa l'objecte comú de llur explotació.

La lluita contra els interessos capitalistes al camp

La majoria de les produccions agràries són controlades per grups monopolístics, com ara els subministradors de materials o de maquinària, les empreses industrials agro-alimentà-

ries o els poderosos grups de distribució. L'anàlisi de la situació a qualsevol sector o conreu posa en relleu l'existència d'oligopolis, normalment concertats en matèria de preus, de condicions de pes o de calibratge; molt sovint, esdevé prou clara l'estreta dependència de les indústries agro-alimentàries més potents respecte a capitals dels grans grups mundials de l'agro-alimentació.

Els socialistes ens proposem d'assolir unes estructures que permetin un funcionament del camp fora del control monopolista. En aquest sentit, afavorirem una política que com a principals punts contempli els següents:

- La constitució d'explotacions familiars viables, en les quals s'ocupi la mà d'obra de la família pagesa.
- L'estabilitat del pagés a la terra que conrea, convertint els contractes de parceria en contractes d'arrendament i facilitant l'accés a la propietat de la terra.
- El desenvolupament de formes de treball en comú.
- La creació de la empresa pública de serveis, que pugui donar suport a les explotacions agràries familiars per endegar les reformes que no poden ésser afrontades pel pagés individualment.
- El desenvolupament del cooperativisme en tots els seus nivells: a cada poble una cooperativa polivalent de base agrària; a cada comarca una cooperativa de segon grau; aneu de Catalunya federacions de cooperatives de producció, transformació i consum. Per a regular-les es promulgarà una Llei de Cooperació que recollirà les lliçons de la nostra rica experiència cooperativa i les bases ja establertes en la llei de 1934, així com els principis de l'Aliança Cooperativa Internacional.
- L'accés directe dels pagesos als mercats d'abastiments, salvant l'obstacle dels actuals assentadors i afavorint l'accés de les cooperatives als mercats.
- L'elaboració d'una Llei que reguli estrictament els contractes d'integració industrial o comercial, i de manera especial les seves modalitats, duració, garanties, repartiment de les

càrregues fiscals i de la seguretat social.

- La dotació d'una política de crèdit per al finançament de les activitats cooperatives, integrant en la xarxa d'estalvi els recursos de les Caixes rurals i otorgant preferència d'accés a les explotacions familiars.
- La creació a Catalunya d'una societat de garantia recíproca constituïda per pagesos i ramaders, amb aportació de la Generalitat, per tal de facilitar l'accés al crèdit.
- L'equiparació plena de la seguretat social agrària amb el règim general de la seguretat social, i extensió del subsidi d'atur als pagesos, als assalariats i als arrendataris que, per causes alienes a la seva voluntat, restin sense terres per a treballar.
- La creació d'un Fons Nacional de Terres, que les cedirà en arrendament, en les mateixes condicions que determini la llei de contractes de conreu, a les cooperatives de treball en comú i a les explotacions familiars que ho necessitin.

* * *

Els Socialistes som partidaris decidits de l'entrada en el Mercat Comú, però no a qualsevol preu i sense prendre cap previsió. Per això creiem que és urgent promoure un profund debat sobre les conseqüències d'aquesta decisió per a l'economia catalana, i de manera molt especial respecte a quines especialitzacions haurà de tenir l'agricultura catalana, i per tant, quines complementarietats caldrà recercar.

En aquest sentit, seran criteris bàsics de preferència dels socialistes en aquesta òptica d'especialització:

- Les produccions que suposin un màxim d'ocupació de la mà d'obra al llarg de tota la cadena agro-alimentària.
- Aquells productes o conreus, o aquelles fases de la cadena, que proporcionin una major estabilitat a la mà d'obra ocupada.
- Els conreus o activitats ramaders o forestals que siguin rendables, tot tenint en compte ja ara, la incidència de l'aplicació de la tarifa aranzelària exterior comú.

Reforma de l'Administració agrària

Tot i que l'Estatut reconeix a la Generalitat competències exclusives en les qüestions agràries, ramaderes i forestals, cal tenir present que aquestes competències restaran fortament limitades en la pràctica, per tal com:

a) L'instrument bàsic de la política agrària és la política de preus, que restarà com a competència de l'Estat; cal, doncs, que la Generalitat contempli amb urgència la forma de participació en tots els àmbits i organismes que a nivell de l'Estat la formulen o l'apliquen. Des d'una perspectiva a més llarg termini, mentre perduri aquesta política —dirigida des de Madrid o des de Brusel·les—, les Autonomies o àdhuc l'Estat hauran de cercar altres instruments que permetin l'aplicació d'una política agrària autònoma i en defensa de la pagesia. En aquest sentit, propugnarem la constitució de les «Oficines de Productes», al nivell que cada cas reclami, perquè en regulin les modalitats d'aplicació.

b) La promulgació pel Parlament estatal d'una sèrie de lleis especials d'àmbit estatal, que regulen els aspectes essencials de l'activitat agrària, suposa en la pràctica una reducció substancial de la capacitat legislativa del Parlament Català.

c) Una política agro-alimentària coherent s'enfronta a una sèrie de dificultats, atesa la multiplicitat de ministeris (Agricultura, Indústria, Comerç, Sanitat...) i d'organismes autònoms de l'Administració Central (IRYDA, SEA, ICONA, IRA, MERCA...) que en tenen encomanats aspectes d'aplicació. En aquest sentit, cal una immediata valoració i traspàs de totes les actuacions que realitzen avui a Catalunya, vetllant, però, de no reproduir cap complexitat administrativa. Per això, els socialistes creiem que a la Generalitat de Catalunya ha d'existir una Conselleria agro-alimentària, que vetlli pel funcionament dels sectors agrícola, forestal, ramader i pesquer, tant pel que fa a la producció com a la industrialització, comercialització i distribució; els diferents

ministeris estatals hauran de transferir-li les seves competències respecte a Catalunya.

Acció a curt termini

L'actuació de govern d'aquesta Conselleria —que haurà de desenvolupar-se tot assegurant la participació dels sindicats pagesos— en una primera fase operativa abastarà:

- La planificació de les activitats agràries i agro-alimentàries, en conexió amb els plans econòmics i territorials de Catalunya.
- La previsió —dintre de l'ordenació territorial— de les zones d'aprofitament agrari, com a pas previ a la necessària planificació dels conreus.
- La creació de l'Institut Nacional del Sòl, organisme coordinador de l'ordenació territorial i del Fons Nacional de Terres.
- La reforma del Cadastre.
- L'impuls d'una nova regulació de l'aigua.
- La planificació de les produccions ramaderes, fent compatibles la utilització dels productes del camp i la dels subproductes de l'alimentació animal.
- La regulació de l'activitat a les zones de muntanya dels emprius i de la comuna.
- La creació de serveis tècnics agro-alimentaris, que es proposin la investigació i divulgació dels coneixements, la formació professional permanent dels pagesos i l'experimentació comarcal, establint la més estreta coordinació amb les altres institucions d'investigació de la Generalitat.
- El foment del mutualisme agrari, per tal que l'agricultor i el ramader trobin la seva seguretat econòmica en la millora del seu benestar social.

Cal, d'altra banda, que la Generalitat contempli el futur de les Cambres Agràries com a complement de les accions per a la reforma de l'Administració agrària de la qual depen-

dran de manera exclusiva. Avui les cambres constitueixen un element fortament distorsionador de l'activitat agrícola pel seu caràcter híbrid, molt sovint plenament aprofitat pels caciquismes o els interessos capitalistes, i perquè són elements desnaturalitzadors dels ajuntaments rurals en moltes matèries.

Finalment, cal que totes les decisions de política agrària depenguin de la Conselleria d'Agricultura, i cal respectar com a únics interlocutors dels pagesos a aquelles forces socials que siguin representatives, evitant en tot moment qualsevol buit administratiu o funcional. La Generalitat ha d'elaborar una alternativa a curt termini que tendeixi a la desaparició de les Cambres, donant pes a l'estructuració dels serveis tècnics agro-alimentaris, a la creació i potenciació de les cooperatives del camp i a la potenciació de les oficines de productes, així com a la resolució definitiva de la qüestió dels patrimonis que els hi han estat confiats.

La pesca a Catalunya

La pesca constitueix una de les activitats productives més marginades de les nostres comarques, tot i que unes 10.000 persones s'hi dediquin com a feina principal a tot Catalunya.

La Mediterrània pateix d'un índex elevat de contaminació que, junt amb l'enorme esforç que han protagonitzat les grans embarcacions, està provocant la desaparició de les riqueses pesqueres; pel que fa als nostres rius, cal també controlar els abusos i reduir l'introducció d'espècies forànies.

Convé, per tant, lluitar contra la contaminació marina, vetllant pel compliment estricte de les reglamentacions de pesca; vigilar l'intrussisme de la pesca esportiva totalment incontrolada, que redueix els preus de mercat d'una manera sensible; garantir, en especial, que hom treballi en les zones assenyalades i d'acord amb les limitacions establertes i, en tot cas, respectant les limitacions als fons adients a cada sector del nostre litoral; protegir la pesca artesanal enfront de la

pesca amb grans embarcacions dotades de propulsió ràpida que tenen accés avantatjós als caladors; i, finalment, garantir al pescador d'arrast i cèrcol d'embarcacions petites que puguin substituir el caballatge dels seus motors per tal de fer-los més rendables.

A diferència d'allò que succeeix actualment, el crèdit pesquer no haurà d'afavorir l'especulació, sinò que haurà de fomentar la propietat en comú dels mariners i dels petits pescadors.

D'altra banda, el nostre mar es veurà fortament afectat per l'extensió del règim de les 200 milles, de manera que caldrà preveure les discussions que en fixin les condicions d'aplicació.

També esdevindrà essencial l'establiment i la vigilància dels drets dels mariners: control de les parts, claredat en la participació en les feines extraordinàries i la seva remuneració, perfeccionament de les assegurances i generalització de les vacances. Com un element més de les millores en les condicions del treball dels nostres pescadors, caldrà formular una política de millora dels petits ports i dels regis de pesca, tot evitant que les instal·lacions siguin monopolitzades per clubs d'esbarjo o turisme.

Finalment, la venda dels productes pesquers s'haurà de desenvolupar en un marc plenament cooperatiu, és a dir, en un context de total participació de la gent de mar a tots els nivells. Amb aquest mateix esperit, s'haurà de possibilitar que la venda directa sigui feta pels Pòsits, en les mateixes condicions que avui tenen els assentadors; com a pas previ, caldrà assolir la plena democratització dels Pòsits i de la Federació dels Pòsits de Catalunya.

TREBALL

Competències de la Generalitat

En base a allò que estableix el Reial Decret 2210/1979 del 7 de setembre, la Conselleria de Treball ha assumit competències, a partir del darrer dia 1 d'octubre, sobre els següents grups de matèries:

a) El primer grup recull les competències per a «conèixer, tramitar i resoldre» els expedients relatius a una sèrie de matèries diverses, relacionades entre sí, respecte a l'ordenació laboral de les relacions entre empresa i treballador derivades del contracte de treball. En aquest sentit, s'inclouen les competències sobre enquadrament laboral de les empreses i de llurs centres de treball, classificació professional dels treballadors i qualificació o valoració dels llocs de treball, fixació i modificació dels sistemes retributius amb incentiu, expedients relatius a rebuts de salaris, jornades, horaris de treball, treball en hores extraordinàries i treball a torns, règims de descans dominical i setmanal, treball de dones i menors i plus de transport i distància, així com els referents a modificació de les condicions de treball, de forma individual o col·lectiva, sempre que aquesta no faci referència a una suspensió, parcial o total, o a una extinció dels contractes de treball.

Aquest primer bloc de matèries seria completat amb les competències per a aprovar els Reglaments de Règim Interior d'Empresa i per a determinar les festes laborals d'àmbit local.

b) El segon grup inclou les competències transferides en matèria de seguretat i higiene en el treball, que abarquen: la concessió de la corresponent autorització d'apertura dels nous centres de treball, el reconeixement de la condició de penosos, tòxics i perillosos dels treballs que presentin aquestes característiques i la fiscalització del compliment de la normativa sobre seguretat i higiene en el treball.

c) Les competències en matèria de relacions col·lectives

de treball constitueixen el tercer bloc, en el qual s'inclouen: les competències del Ministeri de Treball en matèria de convenis col·lectius, el coneixement de les declaracions de vaga i lock-out, amb facultats de conciliació, mediació i arbitratge, i el coneixement, tramitació i resolució dels expedients de conflicte col·lectiu plantejats en relació amb les matèries transferides.

d) En relació amb el moviment cooperatiu, les competències transferides a la Generalitat fan referència a l'estudi i qualificació, assessorament i fiscalització de les cooperatives existents en l'àmbit territorial de Catalunya.

e) Les competències de l'Administració Laboral de l'Estat amb relació a tres tipus de serveis col·lectius: menjadors, economats i fundacions laborals, constitueixen un altre grup de matèries; i completa el panorama la transferència de les funcions sancionadores arran de les infraccions en relació a les matèries objecte de traspàs i l'establiment d'una dependència funcional respecte de la Generalitat de Catalunya, dels funcionaris del Cos d'Inspecció del Treball, que es tradueix en el fet que aquella podrà encomanar-los els serveis que consideri convenients per a un exercici adient de les competències, la titularitat de les quals passa a ostentar.

Les transferències esmentades constitueixen un punt de partida acceptable, tot i que:

- D'una banda, no abarquem encara aspectes fonamentals de la política laboral, atès que no assoleixen la planificació i ordenació de l'ocupació, oficines de col·locació, gestió de les prestacions de l'assegurança d'atur, serveis de formació professional i ajudes del Fons Nacional de Protecció al Treball, entre d'altres matèries.
- Convé indicar —a més a més— que en relació a algunes de les matèries transferides (seguretat i higiene del treball, relacions col·lectives de treball, cooperativisme, fiscalització i sanció dels incompliments de la Legislació Laboral per part de les empreses...) els traspassos no han estat totals, sinó que continua existint una major o menor intervenció

de l'Administració de l'Estat. Intervenció que ha estat agreujada amb la creació, arran dels acords de traspassos de serveis en matèria laboral, de diversos organismes de l'Administració estatal, que incideixen en les matèries transferides i no han tingut en compte el fet de les transferències acordades. Això és el que ha succeït amb l'Institut de Mediació, Arbitratge i Conciliació i amb l'Institut de Formació Cooperativa.

Pel que fa referència a la Generalitat estatutària, el títol primer de l'Estatut preveu en matèria laborals els següents punts:

- Segons l'article 11 del text esmentat «correspon a la Generalitat l'execució de la legislació de l'Estat en les següents matèries... 2) laboral, assumint les facultats, competències i serveis que en aquest àmbit i a nivell d'execució ostenta actualment l'Estat respecte a les relacions laborals, sense perjudici de l'alta inspecció d'aquest. Queden reservades a l'Estat totes les competències en matèria de migracions interiors i exteriors, fins d'àmbit nacional i d'ocupació, sense perjudici d'allò que estableixin les normes de l'Estat sobre aquestes matèries».
- Allò que estableix el text esmentat es complementa amb les disposicions de l'article 9 de l'Estatut el qual preveu que «la Generalitat de Catalunya té competència exclusiva sobre les següents matèries: ...21. Cooperatives. ...24. Fundacions i associacions de caràcter docent, cultural, artístic, benèfic-assistencial i similars».

D'altra banda, l'article 12 estableix que: «1. D'acord amb les bases i l'ordenació de l'articulat econòmic general... correspon a la Generalitat... la competència exclusiva de les següents matèries: ...3. El desenvolupament i execució a Catalunya dels plans establerts per l'Estat per a la reestructuració de sectors industrials».

Així mateix, l'article 52 preveu que «la Generalitat queda facultada per a constituir institucions que fomentin la plena ocupació...»

Les facultats i competències de la Generalitat en matèria de treball hauran de permetre a la Conselleria de Treball de disposar d'una àmplia gamma d'instruments per a endegar una política de govern que, si bé està *limitada a l'execució* de la política laboral, pot contribuir a millorar sensiblement els seus resultats en benefici dels treballadors de Catalunya.

En els seus aspectes fonamentals la realització d'una obra de govern de la Conselleria de Treball de la Generalitat no podrà realitzar-se fins que no s'hagi produït el traspàs d'algunes competències molt importants, com és el cas de les d'ocupació (expedients de regulació d'ocupació; oficines, centres de formació professional...), les de prevenció i planificació de la seguretat i higiene laboral, així com els serveis i recursos que en l'actualitat depenen del Ministeri de Treball (especialment els de l'INEM corresponents a Catalunya: Institut Territorial de Seguretat i Higiene; i també l'IMAC i l'IN-FOC).

En el procés d'afirmació política de la Generalitat i dels seus pressupostos democràtics i progressius, la Conselleria de Treball de la Generalitat centrarà els eixos de la seva política, a partir de les transferències acordades i dels serveis i recursos que encara li manquen, i comptant la previsió del seu traspàs a curt termini, per a desenvolupar un conjunt de tasques de decisiva importància per a la consolidació democràtica i per a la resolució d'alguns problemes fonamentals que avui afecten a les relacions laborals.

• EL PROGRAMA DELS SOCIALISTES

Política d'ocupació

L'actuació de la Conselleria de Treball referent a la política d'ocupació ha d'emmarcar-se en la perspectiva d'una política global de creació de treball, que ultrapassa l'àmbit estricte de l'esmentada Conselleria.

Per tant és necessària la creació d'una comissió interdepartamental en el Govern de la Generalitat per tal que assumeixi el problema de l'atur i l'ocupació en la seva globalitat de manera que permeti d'adoptar una política d'ocupació activa mitjançant un pla d'actuació conjunt. Pla d'actuació que contribueixi a coordinar la Conselleria de Treball amb les restants conselleries —en especial les d'Ordenació del Territori, Economia i Finances, Educació i Sanitat i Assistència Social— per a completar el conjunt de mesures (i mitjans per a realitzar-les) que configuren els diferents aspectes de l'ampli camp que ha de cobrir una política econòmica i social i que assegurí el caràcter prioritari dels objectius fixats respecte a l'ocupació. Paral·lelament a l'elaboració del Pla de la Generalitat, correspondrà a aquesta negociar amb l'Administració Central l'assignació dels recursos necessaris per a la reconversió dels sectors econòmics en crisi.

L'aprovació del Pla hauria de realitzar-se pel Parlament de Catalunya i en la seva elaboració i implantació haurien de participar les organitzacions empresarials i sindicals més representatives; el pla estarà integrat en el marc global del Pla Econòmic General prèviament esmentat.

La Generalitat sol·licitarà de l'Estat la transferència o delegació de competències en matèria de fons de protecció al Treball, de garantia salarial i d'ajuda comunitària.

A) Mesures globals de política econòmica per a lluitar contra l'atur i impulsar la creació de nous llocs de treball.

Aquesta política de Treball, en primer lloc, ha de desenvolupar-se mitjançant mesures de política econòmica —prèviament ja indicades— d'atenció preferent a:

- La reestructuració i planificació dels sectors en crisi, amb la participació de la Conselleria en la proposta de plans d'actuació, per mitjà de l'«Institut Industrial de Catalunya», i tenint en compte la integració futura en la Comunitat Econòmica Europea.
- En col·laboració amb l'«Institut de Crèdit de Caixes de Catalunya» la impulsó d'una política creditícia per a fo-

mentar l'ocupació i el desenvolupament de comarques depressives, impulsant determinats sectors treball-intensius i proporcionant ajudes financeres a les petites i mitjanes empreses que tenen dificultats conjunturals i que poden ser susceptibles de solucions factibles a curt termini, de manera a evitar els acomiadaments o tancaments d'empreses rendables. La Generalitat ajudarà les iniciatives orientades a evitar el tancament d'empreses mitjançant la seva reconversió en cooperatives, societats anònimes laborals o d'estructura participativa sempre que puguin resultar rendables a migllarg termini i siguin socialment justificables, facilitant els estudis necessaris i gestionant les ajudes econòmiques possibles.

- La configuració d'un sector públic a Catalunya, amb un pes adient dins del sistema productiu, i l'atorgament a la Generalitat d'atribucions i competències respecte als serveis públics de l'Estat que estan localitzats o desenvolupen llurs activitats a Catalunya. Això constitueix base important de treball i de millora en la satisfacció de les necessitats essencials: sanitat, estatge, ensenyament, transports...

Així com:

- La potenciació de l'establiment d'acords per a la creació de llocs de treball.

B) Polítiques específiques de treball. Institut d'Ocupació.

La impulsió i coordinació d'accions globals descrites en l'apartat anterior han d'anar acompanyades d'un conjunt de mesures específiques, d'actuació directa sobre l'estructura i els mecanismes del treball.

La Conselleria de Treball ha de assumir la creació i desenvolupament —d'acord amb l'article 52 de l'Estatut— d'un *Institut Nacional d'Ocupació* que permeti, a partir de les transferències en la matèria, la progressiva adopció d'una política d'ocupació activa en un pla d'actuació conjunta amb les restants conselleries —en especial les de Ordenació del Territori, Economia, Educació i Sanitat i Seguretat Social— per tal d'augmentar l'oferta de treball, distribuir millor els

llocs de treball existents i reduir els quantiosos dèficits que afecten a la satisfacció de les necessitats públiques, estatge, control de medi ambient, patrimoni cultural, etc. En aquesta mateixa direcció, la Generalitat ha d'impulsar plans de col·locació descentralitzats, en col·laboració amb els Ajuntaments i Centrals Sindicals, dirigits bàsicament a la satisfacció de les necessitats col·lectives abans apuntades.

En assumir l'execució de la política d'ocupació, es fa plenament efectiu el principi d'unitat de gestió, el qual ha de permetre una major agilitat i eficàcia en matèria d'ocupació, en especial en allò que fa referència a la direcció i gestió de les Oficines de Col·locació del INEM, al subsidi d'atur, als programes de formació professional accelerada i als expedients de crisi i foment de llocs de treball. Entre altres accions convé esmentar les següents:

- Fornir una informació i documentació precisa en matèria d'activitat, d'ocupació i d'atur a Catalunya, coordinant a través d'un procés de mecanització i de descentralització tota la informació disponible a nivell comarcal i municipal.
- Millorar el propòsit anterior, en especial en allò que fa referència a l'atur, publicant dades periòdiques en relació a edat i sexe, categoria professional, sectors i subsectors afectats, situació familiar i nombre de persones depenents dels treballadors en atur, ofertes rebutjades, preferències per canvi de domicili, cursos d'ensenyament professional realitzats.
- Oferir als treballadors en atur la possibilitat, en col·laboració amb els Ajuntaments, Centrals Sindicals més representatives i altres Institucions Públiques, treball de caràcter temporal, d'interès social i cultural que, per diverses raons, no poden abordar-se en condicions de normalitat.
- Gestionar el subsidi d'atur, agilitzant el seu cobrament així com el de les prestacions de tota mena destinades a mitigar els efectes de l'atur, assegurant una correcta distribució a nivell comarcal o municipal, d'acord amb les necessitats requerides per l'atur en col·laboració amb les Centrals Sindicals.

- Fiscalització d'eventuals fraus en relació amb els diners de l'atur (subsidi d'atur), en col·laboració amb les Centrals Sindicals, la participació de les quals —en aquesta matèria— resulta imprescindible.
- Realitzar els estudis necessaris sobre el mercat de treball per a oferir una informació més precisa a empreses i treballadors, elevant propostes i anunciant la realització, en connexió amb les Centrals Sindicals, de cursos de formació professional accelerada i reconversió professional en aquelles comarques especialment afectades per l'atur, circumstància que permetrà una millor adaptació de l'oferta i de la demanda d'ocupació.
- Gestionar els expedients de regulació de llocs de treball, impulsant i coordinant acords puntuals entre les Centrals Sindicals més representatives, i coordinant acords puntuals entre les Centrals Sindicals i organitzacions patronals respecte als problemes suscitats en la resolució dels mateixos.
- Impulsar una política activa a favor de l'ocupació dels joves possibilitant una qualificació professional més adient amb l'organització de cursos de formació professional, en el marc d'un pla general descentralitzat en el qual han de col·laborar activament les centrals sindicals.
- Contribuir a fer efectiva la igualtat de la dona en el marc de les relacions laborals, prenent les mesures de limitar el treball a domicili, desenvolupant activitats de formació professional i readaptació per a la dona treballadora, i controlant i penalitzant, a través de la inspecció del treball —i en col·laboració amb les Centrals Sindicals— qualsevol discriminació en l'accés al lloc de treball, en la capacitat en la promoció a l'empresa, o derivada del seu estat civil o situació familiar.

Política de defensa de la salut en el treball i de millora de les condicions de treball

Un dels problemes més greus plantejats avui a la classe treballadora és la irreversible pèrdua de salut (en les seves vessants físiques, psíquiques i psicosocials) produïda pel fet de treballar en un ambient que significa una constant agressió. Per tant, un eix bàsic i fonamental de l'acció de la Conselleria de Treball ha de consistir en la defensa de la salut dels treballadors.

Les funcions transferides de l'Estat a la Generalitat provisional són en principi importants, però no poden tenir plena operativitat degut a que no han estat transferits els organismes que fins ara havien estat les eines que possibilitaven l'execució d'una política en aquesta matèria (l'Institut Territorial de Seguretat i Higiene i els Gabinetes Tècnics Provisionals). A més, en l'apartat fonamental de la prevenció, només ha estat transferida la fiscalització però no la impulsió i el desenvolupament.

En tot cas, a partir de les transferències aconseguides i en la previsió dels traspassos dels serveis i recursos corresponents, la Conselleria de Treball es dotarà d'una mínima infraestructura tendent a crear un Servei de Salut Laboral que, a la vegada, confluirà amb d'altres serveis cap a la creació d'un *Institut Nacional per a la Millora de les Condicions de Treball*. Aquest Servei serà la plataforma d'estudi, assessorament i seguiment de tota l'acció de Govern pels temes de Medicina i Higiene adequats que li permetin coordinar tots els organismes i institucions que sobre la matèria tinguin jurisdicció en l'àmbit i territori de Catalunya i en els seus òrgans de direcció hi participaran les organitzacions representatives d'empresaris i treballadors.

Els Serveis de Salut Laboral (o el Gabinet Tècnic que es creï amb els mitjans disponibles) tindrà com a eixos i fases d'actuació els següents:

- Iniciar un estudi general de la situació actual, per a catalo-

gar els riscos més greus, comuns i freqüents, amb llurs causes comprovades o probables, potenciant la participació dels afectats tant en l'observació i el control com en la proposta de solucions. En un primer pas i per a descobrir els dèficits urgents: selecció de prioritats d'inspecció (sectorial i territorial), a partir de l'estimació de riscos sobre el cens industrial i sobre les estadístiques existents.

- A partir dels resultats del punt anterior i valorant els diferents nivells de l'administració (impulsar noves disposicions legislatives al Parlament, decretant normes des de la Conselleria, divulgar circulars de recomanacions, suggerir acords en el Consell de Treball), es confeccionarà un Pla Nacional d'Higiene i Seguretat en el Treball, que indiqui prioritats, terminis i mitjans.
- Aquesta Pla serà el marc general de referència per a desenvolupar, a nivell de cada empresa, els Plans Anuals de Prevenció (PAP). Els PAP seran assumits per l'empresariat i les forces sindicals i homologats per la Conselleria per tal d'integrar-se en el cos normatiu vigent. S'estudiaran i es prepararan estímuls al finançament dels PAP segons una escala mòvil de cotitzacions a les assegurances obligatòries.
- Tota aquesta acció global, i preveient un marge de temps per a posar-la en marxa, s'efectuarà sense perjudicar la normal resolució de la problemàtica puntual i quotidiana, que es tractarà d'acord amb els criteris abans explicitats.

Els eixos d'actuació tot just esmentats s'inspiraran en els principis i criteris següents:

- Desbordar el concepte restrictiu d'Higiene i Seguretat i contemplar tota l'amplitud de les agressions a la salut i totes les fases d'actuació per a evitar llurs conseqüències.
- Exigir una decidida vocació d'actuar sobre la generació dels riscos. En aquest sentit caldrà limitar-se a esperar la denúncia, desencoratjar les peticions de compensació econòmica i actuar en el camp de la prevenció integral, tant en la modificació de la tecnologia —agent o mètode casual— com en l'adopció d'efectives mesures tècniques de

correcció.

- Atorgar prioritat al tractament col·lectiu dels problemes, en relació a la lògica del seguiment individual. Analitzar estadísticament les motivacions de les denúncies i la història dels accidents, per a descobrir riscos col·lectius susceptibles d'una acció global de prevenció.
- Propiciar el protagonisme de les forces socials afectades, de cara a trobar solucions negociades, tant pel cas d'acumulació d'intervencions com en el de buits o inconcrecions legals.
- Impulsar una descentralització dels serveis de prevenció, configurant-se graus d'articulació amb les pràctiques preventives de les empreses i propiciant intercanvis d'informació amb l'estructura sanitària.
- Proposar la coordinació dels organismes i estaments implicats, per a dissenyar una política global de prevenció que contempli la protecció ciutadana i la higiene ambiental.

Tot i que els problemes d'Higiene i Seguretat siguin potser més greus en el moment present, qüestions com rendiments, càrrecs de treballs, incentius, categories professionals i nivells salarials, mètodes de treball, horari i organització del temps de treball, etc., exigeixen l'adopció d'una política global de millora de les condicions de treball, que garantitzi la integritat física, psíquica i social dels treballadors i que fomenti un clima de treball adient per a aconseguir els nivells necessaris de productivitat per a recuperar i consolidar l'economia del nostre país.

Per tal de possibilitar una política de millora de les condicions de treball, la Conselleria de Treball crearà un Gabinet de Millora de les Condicions de Treball i de la Productivitat (que en un futur podrà integrar-se en l'Institut Nacional per a la Millora de les condicions de Treball) que, en vista de la complexitat i diversitat dels processos productius, de la rapidesa dels canvis tecnològics i de la dificultat d'establir normes generals reguladores d'aquestes realitats, es proposarà d'aconseguir:

- El coneixement dels sistemes i condicions de treball a Catalunya.
- Una sensibilització, assessorament i formació a empresaris i treballadors respecte als problemes i llurs possibles solucions en relació a les condicions de treball, facilitant metodologia i criteris per a afrontar i actuar en aquesta qüestió.
- La definició i establiment dels estímuls adients per tal que les empreses puguin acordar Plans de millora de les condicions de treball i de la productivitat.
- La facilitació de l'adopció d'acords entre les representacions empresarials i sindicals sobre Plans de millora de les condicions de treball i de la productivitat, en funció de la seva problemàtica específica.

Democratització de les Institucions Laborals

El procés de consolidació democràtica exigeix un canvi d'orientació en relació a la política seguida fins aquest moment en el pla de la política laboral i de les relacions laborals.

Els principis fonamentals que han d'inspirar aquesta nova política són el de la democratització de les institucions laborals i la plena participació de les organitzacions representatives de treballadors i empresaris en la conformació i desenvolupament de les relacions de treball. La democratització de les institucions laborals ha d'incloure a totes aquelles que intervenen en el camp de les relacions laborals i estendre's als òrgans de gestió de la Seguretat Social (l'Institut Nacional de la Seguretat Social, Institut Nacional de la Salut, Institut Social de la Marina), al Servei Nacional d'Ocupació, als centres de formació professional, a l'Institut de Seguretat i Higiene en el Treball, etc. Aquesta democratització s'ha de fer extensiva d'una manera particular a les empreses en les quals els òrgans de representació dels treballadors i les sec-

cions sindicals d'empresa han de desenvolupar tasques i responsabilitats en el pla de la participació, en la gestió i en el seu control.

La Conselleria de Treball garantirà, en el marc de la legislació general, el ple exercici dels drets sindicals en el sí de les empreses (de reunió, d'expressió...), així com la protecció dels treballadors i representants sindicals contra les arbitriarietats empresarials que es puguin produir, i vetllarà pel bon funcionament dels comitès d'empresa. Aquestes mesures s'inscriuen en la perspectiva d'una política de profundes reformes estructurals de l'empresa, sense les quals aquesta no podrà complir les tasques que t'è encomenades, ni garantir la plena participació dels treballadors en les mateixes.

Un sistema de relacions laborals modern i progressiu exigeix el protagonisme de les organitzacions sindicals de treballadors i empresaris en l'estructuració i administració d'aquestes relacions, per la via de la negociació i del conflicte quan sigui necessari de les fórmules per a resoldre les divergències i interessos respectius, en un marc de respecte als drets democràtics.

Com a expressió d'aquesta doble exigència, la Conselleria de Treball desenvoluparà el *Consell de Treball de la Generalitat* que integrarà les organitzacions més representatives de treballadors i empresaris. El Consell de Treball de la Generalitat tindrà les següents funcions:

- De consulta, sobre les orientacions fonamentals de la política laboral del Govern de la Generalitat.
- De col·laboració, en l'impuls d'aquest programa de Govern i en el desenvolupament de les iniciatives de la Conselleria.
- De marc de negociació, tant dels processos de reestructuració dels sectors que els requereixen (textil...) com dels convenis-marc que fixen els gran eixos del contingut de les relacions de treball tendent a garantir una progressió i generalització de millors condicions de treball i de vida als treballadors. Aquests convenis-marc incluiran les bases de negociació sobre organització del treball, sistema de salaris,

reducció progressiva de la jornada de treball, ampliació i garantia dels drets sindicals, sistemes de contractació, qüestions disciplinàries, ascensos, formació professional, noves classificacions professionals...

- D'impuls de la negociació col·lectiva entre les representacions empresarials i sindicals —a tots els nivells— per aconseguir per aquesta via una regulació adient i una millora progressiva de les condicions de treball.

En qualsevol cas, la Conselleria de Treball garantirà el compliment de la legislació laboral, fiscalitzant i sancionant els incompliments que s'observin per part de les empreses, fomentarà el diàleg entre les parts de la relació laboral i potenciarà les funcions de conciliació, mediació i arbitratge que ajudin a resoldre les situacions conflictives que puguin ésser canalitzades per aquesta via. La Conselleria de Treball, en col·laboració amb el Departament a qui correspongui l'àrea de justícia (tan aviat com la jurisdicció laboral hagi quedat adscrita a la jurisdicció ordinària), promourà un funcionament ràpid i eficaç de les magistratures de treball així com l'assumció de les competències del Tribunal Central pel Treball Superior de Justícia de Catalunya.

Cooperativisme

El cooperativisme és —entre altres coses— una forma d'organitzar l'activitat econòmica que pot desenvolupar-se en tots els sectors: camp, indústria, distribució, serveis, lleure, etc. Aquesta forma d'organització de l'activitat econòmica s'inspira en uns principis basats en la participació i responsabilització dels interessats en la gestió dels seus propis assumptes. Els socialistes, fidels als nostres principis de difusió del poder econòmic com a element bàsic per a aprofundir la democratització de la vida social, creiem que cal potenciar l'esperit cooperativista i recolzar institucionalment totes aquelles iniciatives que surtin de la comunitat en aquest sen-

tit. El cooperativisme català no ha superat la situació de post-ració en que va quedar després del franquisme. Els intents renovadors de la resta del vell moviment cooperativista en els darrers anys, no acaben de concretar-se positivament. Al mateix temps, estem assistint a un nou interès pel cooperativisme en amplis sectors socials, fruit segurament de les actuals circumstàncies socio-econòmiques, interès, però, que no està essent recollit convenientment per les institucions i organismes de la nostra societat, malgrat les honroses excepcions.

El quadre legal en el qual ha de situar-se l'activitat de la Generalitat en relació al cooperativisme es desprèn dels següents articles de l'Estatut:

a) Art. 9 ap. 21: «La Generalitat de Catalunya té competència exclusiva sobre les matèries següents: cooperatives, pòsits i mutualisme no integrat en el sistema de la Seguretat Social, respectant la legislació mercantil.

b) Art. 12 ap. 1: «D'acord amb les bases i l'ordenació de l'activitat econòmica general i la política monetària de l'Estat correspon a la Generalitat, en els termes d'allò disposat en els articles 38, 131 i en els números 11 i 13 de l'apartat i de l'article 149 de la Constitució, la competència exclusiva de les matèries següents: Institucions de crèdit corporatiu, públic i territorial i Caixes d'Estalvis.

c) Art. 52: «La Generalitat queda facultada per constituir institucions que fomentin la plena ocupació i el desenvolupament econòmic i social en el marc de les seves competències».

d) Art. 54: «La Generalitat podrà constituir empreses públiques com mitjà d'execució de les funcions que siguin de la seva competència, segons l'establert en el present Estatut».

e) Art. 55 ap. 1: «La Generalitat com a poder públic, podrà fer més de les facultats previstes a l'apartat 1) de l'article 130 de la Constitució i podrà fomentar per mitjà d'una legislació adequada les societats cooperatives en els termes resultants del número 21 de l'article 9 del present Estatut».

A partir d'aquesta situació, el Programa de Govern dels

Socialistes en aquesta matèria s'articula a dos nivells, a més del d'adaptació del funcionament administratiu actual en el període de transició.

El primer nivell fa referència a l'aspecte legislatiu, tendent a elaborar una nova Llei de cooperatives a aprobar pel Parlament de Catalunya, que reculli les notables aportacions contingudes en la que va elaborar el mateix Parlament el any 1934, tot i adaptant-la a la realitat actual, especialment pel que fa al nou entorn socio-econòmic, posant èmfasi en temes tals com l'accentuació de l'esperit col·lectiu, la necessitat de superar els problemes de gestió empresarial i la relació amb el moviment cooperatiu a la resta d'Espanya.

El segon nivell és l'executiu o de govern, el qual a través d'una actuació bel·ligerant ha d'intentar la reconstrucció del moviment cooperativista a Catalunya.

Aquesta actuació es concreta a curt termini en els següents punts:

- Impulsar i possibilitar l'estructuració dels diversos sectors del moviment cooperativista per tal d'anar el més aviat possible a la creació d'un *Consell Superior de la Cooperació* en el qual delegar les funcions de control del propi moviment.
- Efectuar un estudi detallat i aprofundit de la situació actual i perspectives de la cooperació a Catalunya en les seves diverses branques per tal de potenciar aquells sectors més aptes i amb millors perspectives de desenvolupament futur.
- Elaborar i portar a terme un programa de difusió del pensament i la gestió cooperativista a través de la creació d'un Institut de Formació Cooperativa.
- Disposar de la utilització de la part del Fons Estatal d'ajut a les Cooperatives que corresponguin a Catalunya. D'aquesta forma disposarem dels mitjans per atendre algunes de les necessitats més apremiants del moviment cooperatiu.

També s'establirà tota mena de contactes amb organitzacions internacionals i institucions privades per tal d'aconseguir altres ajudes per fer front a l'actual situació.

A un altre nivell, proposem la creació d'una institució de

crèdit per tal de facilitar el finançament adient del camp cooperativista. Això pot fer-se de vàries formes: facilitant el desenvolupament de les ja existents, ordenant el crèdit de les Caixes d'Estalvi d'alguna manera envers a les cooperatives, o bé, creant-ne una nova i específica.

Finalment, els socialistes reclamem la devolució dels patrimonis cooperativistes incautats arran de la Guerra Civil.

Per tal de dur a terme aquest programa caldria crear dins de l'organigrama de la Generalitat una *Direcció General de Cooperatives* amb la visió de futur d'anar cap al contingut més ample exposat en el punt referent a la participació directa en la gestió econòmica.

SANITAT I SEGURETAT SOCIAL

A l'àrea de la Salut, a Catalunya, el sector públic intervé a través de les Corporacions locals —Ajuntaments i Diputacions— de les Delegacions Provincials del Ministeri de Sanitat i Seguretat Social, de l'AIMSA i, finalment, de l'INSA-LUT.

Tant sols una mica més d'una tercera part dels llits pertanyen al sector públic, mentre que a la resta d'Espanya en formen part més dels dos terços; altre tret característic és que més de la meitat dels llits del sector privat (i benefici privat) està ocupada per malalts de la Seguretat Social, és a dir, tenen concert amb INSALUT.

Les competències de la Generalitat

En allò relatiu a la Seguretat Social la Generalitat provisional no ha assumit cap competència, excepte en salut, la

qual, però, no ha afectat a les prestacions de la Seguretat Social gestionades per INSALUT. A l'àrea de la sanitat s'han transferit les competències de les antigues Direccions de Salut on hi figuren tasques de salut pública, sense l'assistència sanitària, i les autoritzacions administratives de centres de tota mena (públics i privats).

Les previsions estatutàries són les següents:

A) Sector Seguretat Social

L'Estatut en el seu articulat parla de que la Generalitat tindrà competències exclusives en assistència social; s'ha d'entendre, per tant, que això implicarà que les prestacions de la Seguretat Social en Serveis Socials i gestionades per INSERSO caldrà traspassar-les a la Generalitat; ens referirem a això en el capítol corresponent. Quant a la sanitat interior o salut interior, l'Estatut preveu que correspon a la Generalitat el desenvolupament legislatiu i l'execució bàsica de l'Estat en matèria de Sanitat interior.

En l'actualitat l'Estat encara no ha elaborat la «Llei de Salut». Els Socialistes, tant a la totalitat de l'Estat espanyol com a Catalunya, preconitzem el Servei Nacional de Salut, com a únic organisme públic que integra totes les actuacions —actualment disperses— en matèria de salut.

En aquesta perspectiva totes les prestacions sanitàries de la Seguretat Social exercides a Catalunya per INSALUT s'haurien de traspassar a la Generalitat i integrar-se en el Servei Nacional de Salut de Catalunya, juntament amb els altres organismes i administracions públiques que tinguin a Catalunya competències sanitàries.

Així quedaria com a Seguretat Social únicament les prestacions econòmiques administrades darrerament per l'INSS (Institut Nacional de Seguretat Social). Pel que fa a aquest tema, l'Estatut estableix que correspon a la Generalitat:

- El desenvolupament legislatiu i l'execució de la legislació bàsica de l'Estat llevat les normes que configuren el règim econòmic.
- La gestió del règim econòmic de la Seguretat Social.

D'això es desprèn que Catalunya haurà de disposar d'una Tresoreria general de la Seguretat Social.

Al final del procés de Traspassos la Generalitat administrarà i organitzarà a Catalunya tots els serveis relacionats amb la Sanitat i Seguretat Social, mentre que l'Estat es reservarà l'alta inspecció de l'acompliment de les funcions i competències esmentades amb la participació democràtica de tots els interessats, treballadors i empresaris.

B) Sector sanitari.

L'Estatut defineix les competències de la Generalitat com: higiene, tenint en compte allò que disposa l'article 16 de l'Estatut, ordenació farmacèutica, sense perjudici d'allò que estableix la Constitució, col·legis professionals i exercici de les professions titulades, Fundacions i Associacions de caràcter docent, cultural, artístic, benèfic-assistencial i similars, Assistència social en allò que afecti a sanitat i Estadístiques Sanitàries d'interès de la Generalitat, així com la protecció del medi ambient, com a normes pròpies de la Generalitat.

El programa per als primers quatre anys

- El primer objectiu dels socialistes es aconseguir a Catalunya la integració de tots els organismes, patrimonis i personal del sector públic, a mesura que es vagin aconseguint els traspassos de serveis, tant de l'Estat i de la Seguretat Social com de les Diputacions. Tot això per a assolir una xarxa pública única, integrada i integral, que eviti duplicitats i permeti una política de salut coordinada en el següents aspectes:

- Sanitat primària,
- Sanitat hospitalària,
- Sanitat veterinària,
- Sanitat farmacèutica,
- Sanitat del medi ambient.

- El segon objectiu seria el de distribuir administrativament tots aquests recursos integrats en àrees sanitàries (comarcals, supracomarcals...) que permetin aconseguir un nivell d'autosuficiència dins dels cinc tipus abans esmentats i oferir un nivell d'atenció sanitària homogeni per a tota la població de Catalunya. Es fixarà un programa legislatiu de la Conselleria que comprendrà una Llei de Salut de Catalunya, entre d'altres.
- El programa socialista de la sanitat, que defensa la descentralització, presuposa la potenciació del paper dels Ajuntaments en la gestió i participació de la política de salut.
- El Mapa Sanitari fixarà els recursos que han d'existir a cada àrea. A cada àrea es crearà un Consell de Salut integrat per usuaris, Ajuntaments i treballadors de la sanitat. Seran funcions d'aquests Consells la distribució dels recursos assignats per la Generalitat, el control de la gestió, participació en el nomenament del Gestor d'Àrea, elaboració de propostes de política de salut a la Conselleria i participació en l'elaboració dels pressupostos d'actuació sanitària per a Catalunya.
- La «Conselleria de Sanitat» controlarà i inspeccionarà el compliment de les disposicions sanitàries i vetllarà perquè en cada una de les àrees sanitàries romanguin cobertes les necessitats d'atenció sanitària i de salut pública en cada un dels cinc aspectes abans esmentats. La Conselleria elaborarà un marc general per a l'organització funcional de les àrees sanitàries. El desenvolupament d'aquest marc general serà efectuat pel Consell de Salut i pel Gestor d'Àrea. A cada àrea sanitària, les responsabilitats executives seran portades a terme per un Gestor d'Àrea, el qual tindrà al seu càrrec la direcció dels serveis de salut a tots llurs nivells. El nomenament del Gestor d'Àrea serà fet per la Conselleria amb intervenció dels consells d'àrea.
- La Conselleria crearà una Escola de formació de tècnics sanitaris a tots els nivells en salut pública i gestió dels establiments sanitaris que contempli la formació continuada.

1. Salut Pública

- Connexió de les entitats locals i la Conselleria per tal de coordinar les funcions inspectores de l'administració.
- Endegament de programes i campanyes de prevenció i educació aconseguint un ampli debat sobre els problemes de la salut a Catalunya.
- Creació de laboratoris de salut pública a les àrees sanitàries més desateses, per a recolzar els Ajuntaments i els sanitaris locals.
- Intervenció en totes aquelles qüestions sanitàries que afectin a la qualitat de vida.

2. Assistència sanitària

- Creació de centres de salut com a nuclis bàsics de l'assistència primària mitjançant la integració dels recursos públics actuals.
- Elaboració de normatives per a la coordinació dels professionals sanitaris amb els centres de salut de l'àrea corresponent.
- Assignació dels actuals centres hospitalaris a les funcions que els atribueixi el Mapa Sanitari.
- Millorar la gestió dels centres del sistema sanitari, fixant criteris de qualitat i control de l'eficiència, fins ara inexistent.
- Atesa la situació real a Catalunya del sector públic, establir una política de concerts amb el sector benèfic-privat, controlant els aspectes econòmics i funcionals de l'atenció prestada, en el marc d'aquest programa de política sanitària.
- Elaboració de normes d'oligat compliment quant als organismes i reglaments de règim interior dels establiments sanitaris públics i concertats, en els quals es fixaran formes de retribució, dedicacions i incompatibilitats.

3. Ensenyament sanitari

La Conselleria de Sanitat, juntament amb la Conselleria d'Ensenyament i Cultura, fixarà els curricula de les professions sanitàries en base als diferents nivells i recursos del sistema de salut. Es promourà la creació d'Escoles de Ciències de la Salut on es formin els sanitaris necessaris per a dur a terme aquesta tasca.

4. Gestió de la salut

La gestió serà feta per les entitats locals a través de les àrees de salut. La prestació dels serveis de la salut estarà directament controlada pels Ajuntaments. Aquest criteri s'aplicarà en concordància amb la remodelació de Catalunya.

- Tant en els nivells en que s'estructuri cada àrea sanitària, com en els centres sanitaris que l'integrin, s'aplicarà el principi de la gestió tripartita ja esmentat en el cas de Consell d'àrea.

Seguretat Social

Seguint el ritme dels traspassos, es tendirà a que l'organisme encarregat de la Seguretat Social a Catalunya tingui la missió d'oferir el ventall de prestacions necessàries per a fer front a totes les contingències que els treballadors experimentin en llur vida activa y passiva per a mantenir un nivell d'ingressos suficients per a ells i llurs famílies.

Totes les prestacions no econòmiques —com les sanitàries i les de serveis socials— el sector públic les efectuarà o integrarà en els organismes específics.

La Generalitat participarà amb el Parlament i el Govern central a la remodelació de les prestacions econòmiques a nivell de l'Estat, quan es debateixi aquest tema.

La gestió i administració en l'Institut de la Seguretat So-

cial a Catalunya es farà conjuntament per la Generalitat, els treballadors i els empresaris.

Per a realitzar aquest programa es necessari crear, el més aviat millor, la Tresoreria General de la Seguretat Social a Catalunya, la qual tingui al seu càrrec la recaptació dels ingressos i el finançament de les prestacions de l'actual sistema de Seguretat Social. La Tresoreria General de Catalunya ha d'ésser l'instrument central que, a través de les seves fases graduals, permeti aplicar l'adequació de l'actual sistema al futur sistema de benestar social que els socialistes propugnem per a Catalunya. Aquest sistema estarà integrat pel Servei de Seguretat Social, el Servei de Salut i els Serveis Socials.

El servei de Salut i els Serveis Socials tendiran a finançar-se amb càrrec als pressupostos públics i quan això succeeixi seran accessibles gratuïtament per a tota la població. En canvi, el servei de seguretat social continuarà finançant-se pel sistema mixt de cotitzacions i aportacions públiques.

A partir d'aquests criteris s'hauria d'intentar, quan això sigui possible, una política de seguretat social no solament per als treballadors, sinó per a tota la població de Catalunya.

ENSENYAMENT

El PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) manifestà al seu Congrés d'Unitat, la voluntat de lluitar per una escola pública, laica, unificada, gratuïta, autònoma i catalana, respectant en peu d'igualtat els drets de tots els ciutadans de Catalunya a la seva llengua i cultura d'origen, en la via cap a una escola autogestionària; aquesta voluntat expressa la importància que pels socialistes té la transformació de tot el sistema educatiu.

L'ensenyament a Catalunya: situació actual

Com a trets més rellevants d'aquesta situació podem assenyalar:

- La feble inversió pública, de forma que a Catalunya hi ha la més baixa proporció d'escola oficial de tot l'Estat.
- L'elevat grau de privatització escolar a Catalunya als nivells de preescolar, EGB i ensenyances mitjes. Privatització que s'accentua a les zones industrials i en particular a la ciutat de Barcelona.
- Contràriament, pel que fa a les taxes d'escolarització, «ratios» d'alumnes/aula a l'escola pública, minifundisme, o sigui, tot el que té a veure amb el capítol de dèficits físic i/o funcionals, la situació no és de les pitjors comparativament amb altres indrets de la geografia espanyola.
- Determinades parts de Catalunya (cinturó industrial de Barcelona, p. ex.) apareixen com els nuclis més combatius i reivindicatius pel que fa a la millora en la qualitat de l'ensenyament; així, doncs, malgrat l'anterior paràgraf, el descontent és prou considerable i fàcilment esclata la conflictivitat, atesa l'extraordinària sensibilitat i capacitat mobilitzadora que els problemes d'ensenyament han suscitat en aquests nuclis de població.
- D'altra banda, cal tenir en compte l'existència a Catalunya d'un extens moviment professional i ciutadà en torn de la renovació pedagògica i a favor de l'Escola Pública, que cal recollir a la Nova Escola Pública de Catalunya.
- Finalment, cal contemplar les dificultats derivades —i que afecten a tots els àmbits d'actuació— del fet d'haver-hi a Madrid un govern UCD durant el quadrienni.

Les competències de la Generalitat

Pel que fa a les competències actuals, el decret de traspasos per preescolar i EGB segueix bloquejat des de fa mig any

a l'espera de ser publicat al «Boletín Oficial del Estado». El tema concret de la inspecció tècnica ha estat el punt conflictiu per part de determinats estaments funcionarials (que no polítics) del «Ministerio de Educación y Ciencia» (MEC), per a seguir obstaculitzant la llum verda al Decret que, a més, no és sinó un llistat de competències que no ultrapassen el sostre de la descentralització administrativa.

La *gran incògnita* és, doncs, si d'aquí a la constitució de la Generalitat estatutària, el Govern acabarà fent el gest polític de desbloquejar aquestes transferències.

En cas afirmatiu, és evident que podria pensar-se en una via d'actuació que permetés paral·lelament:

a) Iniciar el procés de fer efectius aquests primers traspassos.

b) Posar en marxa l'estratègia negociadora per part de la nova Comissió Mixta, per tal de —a partir de la cota mínima ja formalment transferida— ampliar i aprofundir altres parcel·les no contemplades actualment.

En cas negatiu, el més sensat semblaria fer taula rasa dels traspassos pre-autonòmics no reeixits i partir de zero, sense ignorar, però quina ha estat la cota mínima que els esmentats traspassos pre-autonòmics han assenyalat.

Obviament, en aquest cas, la situació seria radicalment distinta, tant pel que fa a estratègia negociadora com a calendari previsible.

En considerar les competències segons l'Estatut, convé prèviament fer al·lusió a alguns condicionants que sens dubte suposaran un frè previsible durant aquest període de quatre anys caracteritzats per un Govern UCD a Madrid.

a) Previsible aprovació d'un conjunt de disposicions legals de caire molt regressiu i que suposarà un clar obstacle al desenvolupament d'un marc autonòmic progressiu en matèria escolar: Estatut de centres, Autonomia universitària, Finançament de l'escolaritat obligatòria, funció pública, estatut del professorat no universitari...

b) Altres regulacions que en principi no haurien de tenir

aquest caire restrictiu, poden de fet adquirir-lo també, atès l'anterior apartat (reforma d'ensenyances mitjes, nou sistema d'accés del professorat estatal, etc.).

c) Previsible política d'austeritat en la despesa pública en educació per part del Govern de Madrid tant pel que fa a la inversió en nova oferta pública, com en la despesa corrent (augment de plantilles). Aquesta restricció pressupostària repercutirà lògicament en la capacitat de maniobra de la Generalitat, atès el sistema de finançament del cost dels serveis traspassats, els quals van ja hipotecats per uns dèficits relatius (elevada privatització escolar a Catalunya).

Amb aquests condicionants a la vista, *els paquets de competències a negociar per damunt del mínim preautonòmic* hauran de ser bàsicament aquests:

Preescolar i EGB: Capacitat legislativa i reglamentària per tal d'adaptar la normativa general per tot l'Estat a l'especificitat de Catalunya pel que fa a plans, programes, orientacions, etc. En particular, que permeti aplicar una política pròpia en matèria de llengua a l'escola.

- Titolaritat plena dels centres estatals que passarien a ser de la Generalitat.
- Capacitat d'autoritzar la creació de centres privats.
- Capacitat de participar en matèria de selecció de professorat i provisió de places.
- Una major autonomia —dins dels límits que el pressupost marqui— en matèria de programació i construccions escolars.
- El mateix pel que fa a subvencions de centres privats, beques i ajudes, etc.
- Unes mes amples competències als ajuntaments en el nou marc de reforma de l'Administració local que permetessin a aquests (amb més atribucions en matèria d'escoles i més medis financers de l'Administració Central a les hisendes locals) ampliar el camp actual d'actuació (dotació de sòl, financiació parcial de la construcció, conservació, serveis generals, personal de neteja i vigilància) a d'altres serveis

paral·lels: personal administratiu, personal de cuina y menjadors, serveis socio-pedagògics, etc.

- Capacitat per a poder disposar d'equips de mestres especialitzats per tal d'atendre les necessitats de l'escola rural i la suburbial als «ghettos» marginats.

Ensenyances Mitjes: Aquí cal partir de zero i tenir en compte, a més, la previsible reforma del govern UCD que en línies generals anirà a cobrir dos objectius:

- Una certa unificació i extensió de les actuals FP i BUP, en els dos primers anys post-EGB.
- Una forta selectivitat d'accés al cicle superior de les ensenyances mitjes per tal d'establir barreres d'entrada en el posterior accés a la Universitat.

Sens dubte, aquesta situació de no haver cap referència pre-autonòmica en matèria de traspassos i l'esmentada i previsible reforma introdueixen dos obstacles importants de cara a pronosticar l'abast i calendari de les transferències que s'efectuïn a aquest nivell.

En qualsevol cas, caldrà un cert paral·lelisme dels blocs de temes ja apuntats a EGB:

- Ordenació educativa; centres estatals; programació i construcció; centres privats; selecció de professorat; inspecció; beques i ajudes; subvencions al sector privat (possibilitat d'un major protagonisme dels ajuntaments dels grans municipis), etc.

Universitat: Malgrat que la part catalana de la Comissió Mixta de Traspassos va fer un intent d'avançar en aquesta línia, no hi ha hagut per part del govern de Madrid la més mínima resposta positiva al respecte, excusant-se demagògicament amb el regressiu projecte de Llei Orgànica d'Autonomia Universitària.

Pel que fa a les escoles de formació de mestres, cal destacar els interrogants que planteja la previsible reforma d'UCD en aquest camp.

L'exigència dels socialistes en relació a la Universitat es concreta en el traspàs íntegre de les tres Universitats de Ca-

talunya a la Generalitat.

Pel que fa referència a les previsions de calendari de traspassos hi ha *dues alternatives* clares segons el Govern públic o no el bloc de competències que té bloquejat; en el segon cas tot el procés es veurà, òbviament, retardat.

En cadascuna de les dues hipòtesis, l'actitud dels socialistes serà la de lluitar per que aquests terminis puguin ser modificats, reduïnt-se al màxim possible, per tal d'omplir de contingut el primer govern autonòmic.

● PROGRAMA SOCIALISTA PER ALS PRIMERS QUATRE ANYS

Mesures immediates pel proper començament de curs:

- La Generalitat, d'acord amb les necessitats expressades pels municipis, posarà en marxa actuacions immediates, per a exigir la seva presència activa i decisòria en la millora del manteniment i dotació dels centres, la formació del professorat d'acord amb les necessitats locals i la creació de material de qualitat pedagògica.

El Programa pels quatre anys inclou els següents aspectes:

- La millora de la qualitat de l'ensenyament que implica l'adequació dels continguts i les pautes pedagògiques a l'entorn social de l'escola, la renovació pedagògica, la cohesió d'equips docents, l'estabilitat d'aquests mateixos equips, la capacitat de millorar aspectes de formació, readaptació i selecció i millora de la gestió dels centres.
- L'escola ha de garantir a tot alumne el coneixement del català i del castellà, així com de l'aranès a la Vall d'Aran. Des d'una perspectiva d'exigència pedagògica (i sobre tot en els primers passos d'aquest procés), cal preservar (i garantir) el dret de tot alumne a ser ensenyat en la seva llengua, tenint força cura que no hi hagi desigualtats o discriminacions per raó de llengua i, per tant, a tots els nivells

d'escolarització —des de l'Escola Bressol fins a la Universitat—, s'arbitraran les mesures necessàries perquè, amb el respecte degut a la llibertat d'expressió, es garanteixi l'esmentada igualtat d'oportunitats.

- Donada l'especial incidència en el món escolar dels mitjans de comunicació social i dels diversos aparells culturals, caldrà fer un esforç per a equilibrar aquesta incidència dels mitjans i aparells realitzats en llengua catalana, com ja es diu a l'apartat corresponen de «CULTURA».
- Tasca fonamental de la Generalitat serà la d'impulsar i regular la participació dels diferents sectors en la gestió i control dels centres en els diversos àmbits territorials (centre, barris, municipi, comarca, etc.) i en els diferents nivells educatius mitjançant la constitució de *Consells escolars*, des de l'àmbit de cada escola fins al Consell Escolar Nacional.
- En tots aquells centres finançats per cabals públics, la gestió i control es realitzarà per tots els estaments de la comunitat escolar (pares, alumnes, docents, no docents, representants de municipis...).
- Tenint en compte la caòtica situació informativa palesa al començament del curs escolar actual, caldrà que a curt termini la Conselleria dugui a terme un estudi local i prospectiu dels dèficits escolars, confeccionant el *Mapa Escolar* per regions educatives, comarques, municipis, districtes i barris, segons els diferents nivells educatius, des de les Escoles Bressol a la Universitat. La confecció del *Mapa Escolar* permetrà fer un diagnòstic acurat de les situacions més conflictives.
- Confecció del cens del professorat. Previsió i actualització del Registre de Centres, que permeti la realització d'un inventari i valoració del patrimoni mobiliari i immobiliari escolar.

Aquestes tasques caldrà realitzar-les conjuntament amb els Ajuntaments, els quals tindran més atribucions en matèria escolar (amb la nova llei de Règim Local). A partir d'aquestes dades, la Conselleria estarà en situació de posar en mar-

xa un pla general de grans reparacions per tal d'agençar i netejar les cares als edificis escolars públics, a través dels municipis, els quals reclamaran de l'Administració Central els medis financers que necessitin a l'efecte les hisendes locals.

- Els Ajuntaments, degudament coordinats per la Generalitat, ampliaran els limitats camps actuals de competències ja esmentats a d'altres serveis paral·lels, com ara personal administratiu, personal de cuina i menjadors, serveis psico-pedagògics, transport escolar, etc.
- Cal portar a terme una política que tendeixi al total i efectiu control de les subvencions al sector privat, en la línia del suport prioritari al sector públic tot i assegurant els mecanismes de participació ja esmentats.
- A més dels punts ja suggerits en parlar de competències pre-autonòmiques, cal destacar les següents actuacions en els diferents nivells i modalitats educatives:

Escoles Bressol:

Quant a les escoles-bressol, adonant-nos de les dificultats que comporta aquest nivell, s'haurà de fer un gran esforç per a conservar i ampliar les ja existents. Es necessari una total coordinació amb els municipis i organismes estatals que actualment proveeixen monetàriament les escoles-bressol, amb vista a la racionalització i total aprofitament dels recursos existents. Tot això en una línia progressista i intentant que es doni prioritat d'escolarització a les capes populars més necessitades d'aquest servei, així com el progressiu pas del «preu polític» a la gratuïtat.

Parvularis:

Es potenciaran, d'acord amb els recursos disponibles, inserint-los als col·legis d'E.G.B. Es necessari fomentar-los

prioritàriament a les zones socio-econòmicament més febles, que és on existeix l'índex més elevat de mares que treballen. Per això, es propugnarà la integració d'aquests nivells al sector educatiu finançat amb fons públics.

E.G.B.:

En els nivells d'escolarització obligatòria és on es necessita una actuació més ferma i progressista, sobretot tenint en compte la campanya feta pels representants de l'ensenyament privat més reaccionari, els quals, amb una falsa llibertat d'ensenyament com a bandera demagògica, pretenen conservar llurs privilegis econòmics i augmentar-los encara, al mateix temps que es consolida el «classisme» més descarat de l'aparell educatiu. Per tot això es necessari:

- Assegurar la gestió democràtica dels centres.
- Preparar readaptació de mestres.
- Potenciar un ensenyament directament relacionat amb l'entorn social on viu l'alumne.
- Disminució paulatina del nombre d'alumnes-classe, fins a 30 alumnes-professor, això sense oblidar les zones especialment conflictives, on es faria necessari aplicar un criteri compensatori (casos d'inadaptació, delinqüència, etc., reduir sensiblement el nombre d'alumnes-classe).
- Assegurar l'atenció als alumnes inadaptats, així com al retard escolar, deficiències psíquiques, etc., amb personal especialitzat. Així mateix es crearà un servei d'Orientació Professional en els darrers cursos d'E.G.B.
- Millorar la plantilla del professorat dels centres, amb un mestre més per cada vuit unitats, especialistes en dinàmica, idiomes, etc...
- Algunes actuacions caldria contemplar-les conjuntament amb els ajuntaments:

- Programa de reparació dels edificis escolars públics.
- Provisió municipal del sòl, per tal de negociar un increment de recursos ministerials-Generalitat, de forma que la taxa actual d'inversió de només l'11 % arribi a final del quatriènim al 16 %.

Ensenyament mitjà

Després del Parvulari i EGB, seria al primer cicle d'ensenyament mitjà on caldria prosseguir la millora quantitativa d'efectius humans i materials orientats a un major pes del sector públic.

Bàsicament la Generalitat considerarà els següents aspectes:

- Especialització i formació pedagògica del professorat.
- Participació de tots els sectors implicats en els centres, amb major participació dels alumnes.
- Iniciar un programa de construccions que tendeixi a erradicar els dèficits existents actualment.
- Dotar a cada centre de la infraestructura de mitjans pedagògics i econòmics per a un funcionament de qualitat.
- En el moment actual, i mentre no es modifiqui a nivell estatal l'ensenyament mitjà, es treballarà per a evitar l'actual discriminació entre BUP i FP, tendint a valorar aquesta, tot dignificant cadascuna de les seves branques.
- Participació de les corporacions locals en el control i gestió dels centres.

Universitat

La tasca prioritària dels socialistes durant els pròxims quatre anys serà la realització de les transferències corresponents, de manera que al cap del període la Generalitat hagi pogut assumir la competència plena que —d'acord amb l'arti-

cle 15 de l'Estatut d'Autonomia— li correspon en aquesta matèria.

Es important destacar aquesta qüestió, car sens dubte el Govern pretindrà reduir les cotes autonòmiques, en particular a través de l'aprovació del projecte de Llei Orgànica d'Autonomia Universitària.

A aquest respecte serà convenient partir de tres idees fonamentals:

a) Les competències de la Generalitat en matèria d'Universitats són plenes amb uns límits marcats per la Constitució.

b) Fora d'aquests límits no es pot acceptar cap restricció a la competència plena de la Generalitat; en conseqüència, *les tres universitats* de Catalunya hauran de ser íntegrament traspassades dins dels terminis establerts per la Comissió Mixta, junt amb els seus annexes. Explícitament rebutgem l'establiment de Patronats mixtes u òrgans similars (Generalitat-Estat) per a regir les universitats de Catalunya.

c) Els Socialistes estem compromesos en una tasca de transformació global de la Universitat. Volem una universitat capaç d'actuar com a instrument efectiu per a la producció i l'extensió de la cultura, de l'art, de la ciència i de la tècnica, i per a participar en l'elaboració del projecte de reconstrucció nacional de Catalunya. Això és: una Universitat que, a més de les seves activitats tradicionals per a la formació acadèmica dels professionals:

- Impulsi i fomenti la funció investigadora, d'acord amb les necessitats de la col·lectivitat.
- Participi en l'extensió i desenvolupament de la cultura popular, lligant estretament la seva activitat amb els moviments socials.
- Actui amb plena solidaritat amb la resta de les Universitats de l'Estat, fomentant una política de circulació i intercanvi cultural. En resum, una Universitat democràtica, crítica, científica, oberta i plenament integrada en la realitat social i nacional sobre la qual actúa.

d) Des d'una perspectiva més concreta, aquests objectius sols podran ser assolits a partir d'un programa de *realitzacions urgents*, amb el qual es pugui superar l'actual situació de desconcert i desorganització en la qual es troba avui la Universitat:

- Abans que tot, la millora de la qualitat de l'ensenyament i la lluita contra la massificació sols seran possibles mitjançant un increment substancial de les inversions públiques.
- Conscients de la demagogia implícita en l'exigència de la gratuïtat universitària, en un moment en el qual dita gratuïtat no ha estat assolida per altres nivells educatius, els socialistes ens oposarem a un augment indiscriminat de les taxes, sobretot mentre no es disposin dels instruments legals adequats per a assegurar la no discriminació per raons econòmiques (beques-salari, exenció total o parcial del pagament de les taxes per motius econòmics, etc.).
- Front al «*numerus clausus*» corporatiu, imposat en funció dels interessos professionals, impulsarem l'elaboració democràtica d'una planificació global, realitzada en funció de la demanda social de les necessitats col·lectives i de les disponibilitats de la inversió pública.
- Pel que respecta al professorat es tracta de superar l'actual esquema corporativista, establint unes garanties de dedicació, competència i control, i facilitant als professors uns mecanismes per a la posta al dia de llurs capacitats docents, per a l'estudi i per a la investigació. A aquests efectes considerem fonamental el desenrotllament del tercer cicle i d'institucions i programes per a la formació del professorat; tot això implica una millora de les condicions econòmiques i professionals del professorat potenciant la dedicació exclusiva.

Pel que respecta a les Escoles del Magisteri, s'hauran d'aplicar simultàneament millores de caire qualitatiu compartibles amb una adequada graduació dels efectius estrictament necessaris, en funció dels llocs de treball docent que realment es necessiten.

Educació especial

En l'Educació Especial s'han de diferenciar dos blocs d'objectius:

- En els nivells obligatoris, caldrà iniciar un treball de prevenció psicopedagògica que eviti la proliferació de nens inadaptats i agreuji llurs deficiències, mitjançant la creació de serveis psicopedagògics a escoles, finançats conjuntament per les diferents administracions i institucions públiques. Aquests serveis també possibilitaran la impulsió d'actuacions i experiències encaminades a la prevenció, orientació i educació de joves delinqüents.
- En els casos greus, es crearan serveis específics —no marginals— per als nens que actualment, ateses les condicions de l'escola, no poden beneficiar-se d'una escola normal. Es farà una implantació progressiva d'aquests centres, segons les possibilitats econòmiques de que es disposi, en la línia de substituir la política de transferència a famílies per una política de dotació de serveis públics, amb els criteris compensatoris corresponents.
- Quant a la construcció de col·legis, s'intentarà adaptar les construccions públiques per a la total i normal integració del deficient psíquic en la Societat. Aquesta adaptació es basarà en la creació de rampes, monta-càrregues, serveis especials..., en suma, fer desaparèixer les barreres arquitectòniques que impedeixen el normal desenvolupament d'aquestes persones.

Educació Permanent d'Adults

L'objectiu general és fer possible que els treballadors mancats del nivell obligatori d'escolarització, puguin disposar de serveis d'educació bàsica adequats a la seva problemàtica específica, amb les següents mesures:

- Creació del servei d'Educació Permanent d'Adults.

- Elaboració d'un Programa d'urgències per a assolir els instruments culturals mínims (lectura, escriptura, càlcul).
- Extensió a totes les comarques de les actuals experiències d'Educació d'Adults.
- Exigència de l'aplicació del Conveni 140 de la OIT sobre llicència pagada d'estudis, i dels plans de reconversió dels sectors en crisi, amb vista a la readaptació.
- Organització de cursos d'especialització en Educació d'Adults, així com també de preparació de col·laboradors temporals en el cas de campanyes massives.
- En general, en els nivells educatius i els serveis auxiliars, que encara no són gratuïts, a fi i efecte d'augmentar la seva expansió, caldrà aplicar el concepte de «*preu polític*» (preu inferior al cost) a càrrec dels usuaris directes del servei, amb els correctius compensadors que calguin.

CULTURA

Els resultats de quaranta anys de repressió franquista obliguen a una tasca de reconstrucció i creació cultural que ha de cobrir tots els camps de la cultura; per això, pel que fa a la cultura, els Socialistes de Catalunya ens proposem d'assolir un objectiu corrector i superador de l'insatisfactori estat de coses regnant. A fi d'aconseguir una veritable democràcia cultural ens proposem:

- Impulsar la creació progressiva d'una xarxa d'infraestructura cultural basada en les petites comunitats territorials (barris i pobles) que faci possible, d'una banda, l'accés de tothom a la cultura, i d'altra, la creació de les condicions que permetin i potenciïn l'eclosió de la capacitat creativa individual i col·lectiva del poble de cada indret, fomentant l'intercanvi i el diàleg entre les diverses realitats populars.

- Refer i desenvolupar la cultura catalana i l'ús, col·loquial i literari, de la llengua catalana fins a assolir llur normalització i plena vigència i reconèixer i potenciar la llengua i cultura araneses, amb totes les conseqüències d'ensenyament, mitjans de comunicació, etc., que aquest fet comporta.
- Facilitar que l'immigrant pugui prendre consciència de la pròpia identitat i pugui desenvolupar la seva cultura d'origen, tot i invitant-lo al diàleg permanent i a l'enriquiment mutu en una empresa de construcció col·lectiva.
- Combatre l'absència d'arrels culturals de les anomenades ciutats dormitoris arbitrants els medis necessaris per a trobar llurs pròpies senyals d'identitat.

Els Socialistes de Catalunya creiem que tan fonamental per a una cultura és la quantitat i valor de la seva obra com la capacitat de la gent per utilitzar-la, viure-la i fer-se-la seva. Però creiem també que a aquesta fluida comunicació cultural s'hi oposen tan la instrumentació mercantil de la cultura com la seva burocratització política. Tenint en compte tot això, ens proposem reordenar tant les competències transferides com les institucions i organismes que ja es controlen, conforme a un esquema o criteri que s'orienti més cap a la utilització efectiva que els ciutadans poden fer-ne que no pas cap a llur definició nominal o institucional.

Competències de la Generalitat provisional i previsions estatutàries

Fins a la data s'han transferit diverses competències puntuals relatives al dipòsit legal de Llibres, el Registre de la Propietat Intel·lectual, etc.

L'Estatut, però, preveu la competència exclusiva de la Generalitat en matèria de cultura, amb una regulació particular de l'Arxiu de la Corona d'Aragó i prescriu que l'Estat i la Generalitat «cooperaran en llurs accions per tal de fomentar i

desenvolupar el patrimoni cultural comú en les seves diferents expressions lingüístiques i modalitats».

El programa cultural dels Socialistes

Entre els objectius prioritaris de la nostra política cultural s'hi comptaran:

- Els casals de cultura.
- La potenciació de la dimensió cultural en els medis de comunicació i en especial en la T.V.
- El desenvolupament d'un Institut Català d'Estudis a fi de fer-ne un centre de recerca fonamental, vertebrador de l'expansió cultural del nostre país.
- Creació d'una Direcció General de Relacions Culturals amb l'Exterior, tan més important quan la Generalitat no té una Conselleria d'Assumptes Exteriors.

Per tal de garantir i ampliar la participació activa dels diversos sectors de ciutadans (tant els comuns i professionals com els de tot el territori) interessats en cada un dels àmbits que comprèn la Conselleria de Cultura, hom crea els Consells, que tindran una tasca bàsicament assessora, consultiva i tècnica de la direcció general o departament corresponent. La Conselleria n'establirà la composició i les línies generals d'actuació i cada Consell fixarà el propi reglament intern de funcionament.

Patrimoni cultural i artístic

Les tasques de recuperació, custòdia, investigació i divulgació del patrimoni museístic, del qual n'és propietari el poble de Catalunya, han d'ésser ordenades amb vista a que tinguin com a finalitat el servei públic.

La protecció del patrimoni i la realització efectiva d'una política cultural i artística fan necessari l'establiment d'una

legislació única per a tots els museus de Catalunya. Aquesta legislació ha d'emanar de la Generalitat.

La legislació única no afectaria la propietat ni dependència dels diferents tipus de museus (eclesiàstics, particulars, municipals, estatals, privats, etc.), sinó que s'orientaria cap a la protecció de les peces de tot el patrimoni.

Una efectiva planificació museística presuposa:

- Un inventari dels béns del patrimoni artístic de Catalunya.
- Revisió dels museus de comarques, tot i tenint en compte els existents i els que hi manquen; establiment d'àrees museístiques (comarcals, municipals, de barri, etc.) segons criteris tan temàtics com territorials.
- Creació de serveis comuns dins la Generalitat, relacionats amb les àrees suara esmentades.

Es constituirà el Consell General de Museus, integrat per professionals de museus (en llurs diferents categories), entre els quals hi estiguin representats els diversos tipus de museus, per crítics d'art, persones lligades a la cultura, a la Universitat i al públic usuari dels béns culturals.

Cinema

Els Socialistes de Catalunya hem de lluitar per un cinema català plenament normalitzat. Tenint en compte les realitats de la nostra societat d'avui i la problemàtica —gravíssima— del cinema produït a l'Estat espanyol, solament una política enèrgica ens permetrà d'assolir els nostres objectius que bàsicament són:

- L'estructuració d'una política cinematogràfica, que potenciarà, entre altres coses, la projecció de films a col·legis, associacions i centres culturals de municipis i barris.
- La creació d'un Centre d'Estudis Cinematogràfics amb:
- Arxiu-biblioteca-hemeroteca, incorporant les institucions i instal·lacions ja existents (F. Gelabert, Biblioteca Dalmiro de Caralt, etc.).

- Cinemateca amb l'absorció de la Cinemateca Municipal i dels serveis i instal·lacions a Catalunya de la «Filmoteca Nacional de España».
- Servei de publicacions.
- Creació d'una Escola de Cinematografia, aprofitant l'Escola de Mitjans Audiovisuals de l'Ajuntament de Barcelona i l'I.C.E. de l'Autònoma.
- Creació d'un centre de producció en el qual es podria incloure l'actual Institut del Cinema Català.
- Creació d'un Centre de Promoció del Cinema Català que:
 - estudiés una política fiscal i de crèdit;
 - establís bases d'acord amb Televisió;
 - estudiés fórmules que permetessin l'autogestió dels treballadors de la cinematografia;
 - articulés, facilités i organitzés la participació a festivals de cinema internacional i organitzés els ja existents a Catalunya;
 - Revifés la xarxa de Cine-Clubs i impulsés la realització de sessions de Cine-Club;
 - promocionés el cinema català a l'exterior;
 - es vinculés amb els centres o institucions similars de l'Estat espanyol

Convé en aquest camp propugnar la constitució d'un Consell General de la Cinematografia Catalana.

Teatre

En aquest camp els nostres objectius són:

- Estructurar i portar a terme una política teatral.
- Articular una Llei del Teatre.
- Descentralitzar l'activitat teatral i coordinar les iniciatives entre comarques, municipis, barris, centres, etc.
- Recuperació de locals arreu del país.
- Potenciar la relació teatre-escoles.

- Potenciar la relació teatre-T.V.
- Potenciar centres dramàtics comarcals i teatres municipals.
- Crear el Teatre Nacional de Catalunya.
- Crear una infraestructura de mitjans tècnics.
- Revisar la llei de «Policía de Espectáculos».
- Revisar els impostos actuals (menors, etc.).
- Revisar l'actual Sociedad General de Autores de España.
- Crear un cens de teatres i locals, grups, companyies i cooperatives de professionals i amateurs.

El Consell Genral del Teatre s'ocuparà no només del teatre en sentit estricte, sinó també de la dansa i de les dites arts parateatral, com ara el mim, titelles, marionetes, etc. Tindrà tres grans àrees d'actuació: la pedagògica, la de documentació i investigació, i la de difusió.

Música

En relació a la música ens proposem:

- La promoció del coneixement de la música, de la seva creació, la seva pràctica i el seu gaudi, tot i barrant el pas a elitismes, exclusions i dirigismes.
- La incorporació de la música als plans d'estudis, amb professorat especialitzat i com a matèria d'igual importància que les altres, per tal de promoure l'interès per la música des de la infància.
- Quant a la formació de professionals de la música (Conservatoris), superar la situació de insuficiència i antiguitat dels centres actuals, posant al dia els sistemes pedagògics i promovent al mateix temps la formació de nous centres que potenciïn les propostes d'avantguarda i cerquin formes de connexió entre la música clàssica i la popular.
- Articular una Llei de la Música que abordi la greu problemàtica del sector (atur, utilització indeguda de música mecànica, seguretat social completament insuficient, etc.) i

que garanteixi la pròpia supervivència de la professió musical.

- La creació i manteniment d'una xarxa de locals arreu de Catalunya i la promoció en aquests locals d'un seguit de manifestacions descentralitzades que abastin tots els tipus d'expressió musical, subvencionant i promovent totes aquelles formacions musicals que calgui per a dur a terme aquesta iniciativa.
- Organitzarà una oficina en la qual estiguin censats tots els grups musicals de Catalunya, així com els de la resta de l'Estat, i serveixi de planificació, guia i contractació per als ajuntaments i associacions que ho desitjin, tot i eliminant intermediaris i abaratint els costos.
- Es constituirà també el Consell General de la Música.

Arts plàstiques

En aquest camp els Socialistes ens proposem desenvolupar:

- Una política d'estímul i ajut a la producció en forma de beques, premis, encàrrecs, etc.
- Una política de difusió de les obres, amb la creació d'una xarxa de manifestacions per tot el territori català i possibles mostres a fòra.
- Una política de publicacions coordinada amb l'anterior, donant informació sobre artistes i obres en les diferents modalitats, amb utilització dels mitjans de comunicació independents o de la Generalitat; creació d'una col·lecció de monografies sobre artistes catalans, etc.

També en aquesta àrea es constituirà el Consell General corresponent.

Atesa la realitat del funcionament actual d'aquest sector, cal distingir clarament entre els creadors i els diferents sistemes de difusió de llurs obres, especialment centrats en les galeries d'exposicions (regides per marxants o galeristes) i

aquelles altres formes de difusió, com ara salons, exposicions col·lectives als barris o comarques, universitats, etc., dotacions de premis, etc. I finalment, dintre del camp de la difusió s'hauria de tenir present el paper de la crítica, que en el seu aspecte informatiu o teòric pot facilitar el coneixement, mitjançant publicacions i revistes, de l'obra dels creadors.

El llibre

Els Socialistes ens proposem impulsar:

- La creació, amb el consegüent establiment d'estímuls (ajuts de treball, política de premis, assistència a congressos internacionals, etc.).
- La producció, amb les disposicions necessàries per l'enfortiment de la indústria cultural catalana, avui extraordinàriament feble.
- La difusió, amb la creació d'una infraestructura general de coneixement d'autors, obres, tendències, etc., a través dels mitjans de comunicació independents o que depenguin de la Generalitat.

I més concretament:

- Una legislació única per a totes les biblioteques de Catalunya.
- Un inventari de les biblioteques existents.
- Una major dotació de les que ja existeixen actualment.
- Crear-ne a les àrees on no n'hi ha i confecció d'un mapa de necessitats per àrees (barris, municipis, etc.).
- La creació d'un fons bibliotecari per a l'atenció constant de les biblioteques.
- La coordinació i planificació, juntament amb les escoles públiques, amb vista a que les biblioteques existents puguin convertir-se en biblioteques d'ús públic (per al barri) d'utilització a hores extraescolars.

En el sector del Llibre, una política cultural socialista, tot

partint de la situació actual —totalment degradada per la temptativa d'aniquilació franquista— cal que estableixi una anàlisi detallada de les necessitats; aquesta serà una de les tasques principals del Consell General del Llibre.

Expressions de cultura popular

Una de les manifestacions de la cultura catalana és la d'unes formes genuïnes, lligades a la tradició i que, encara que s'hagin anat transformant amb el temps, acostumen a revestir unes característiques molt peculiars, a través de les quals es pot definir específicament la personalitat del poble català. Les manifestacions de l'art popular abasten objectes tan diversos com cases, utensilis, mobles, o activitats com la música, la dansa i les festes.

La protecció de l'art popular presuposa no solament la dels béns mobles existents, sinó també la de les mateixes activitats artesanals.

El primer pas que cal donar per tal de protegir el patrimoni de la cultura popular és el d'elaborar un inventari complet, tan d'objectes com d'activitats.

Alhora que es realitza aquest treball de camp, és urgentíssima la sensibilització de la gent de les comarques per tal que no es deixin arreballar el seu patrimoni. Aquesta sensibilització es podria promoure, per exemple, a través de programes de la T.V. de la Generalitat.

Simultàniament a la confecció de l'inventari, seria necessària una legislació sobre patrimoni arquitectònic (masies, cabanes, claustres, etc.) i una protecció a l'artesanat, tot i facilitant la difusió dels seus productes a través de fires, llur comercialització, si es considera convenient, amb reduccions d'impostos a les mateixes fires, als locals, etc.

En el compliment d'aquest conjunt de tasques, el Consell de Cultura Popular hi tindrà un important paper a jugar.

Cases o Casals de Cultura

Els socialistes pensem que és inexcusable potenciar un centre difusor de cultura que aglutini les iniciatives de cada demarcació territorial o àrea geogràfica. Es per això que proposem la creació d'una xarxa de Cases de Cultura, a realitzar en col·laboració amb els diferents municipis i que haurien d'estar compostades del següents elements:

- biblioteca pública;
- arxiu comarcal;
- centres d'estudis locals o comarcals;
- museus locals o comarcals.

Altres activitats de les Cases de Cultura: haurien de donar acollida als diversos grups culturals existents a cada població i dotar-los dels instruments necessaris pel desenvolupament de llurs activitats: auditoriums, sales de reunions, conferències, sales de projeccions cinematogràfiques, etc.

MITJANS DE COMUNICACIÓ I PUBLICITAT

El control dels mitjans de comunicació de masses és bàsic per a normalitzar la situació de la cultura catalana, especialment la de l'ús de la llengua catalana. Això comporta no solament la necessitat que hi hagin uns mitjans de titularitat catalana, sinó, molt especialment, amb una programació i continguts que responguin a les pautes culturals catalanes.

L'ús dels mitjans de comunicació permet avançar en el projecte socialista de participació de tots els ciutadans. A l'enans que és necessari utilitzar-los per a fer efectiva la descentralització —que a nivell de l'Estat exigeix la cessió a la Generalitat dels mitjans i organismes de control i centralització—, també a l'interior de Catalunya és necessari potenciar

una ampla descentralització. Es necessari organitzar cada un dels mitjans des d'una òptica de descentralització territorial de l'interior de Catalunya. S'ha de potenciar l'accés, i l'ús de tots els mitjans per part de les comunitats sectorials o territorials existents a Catalunya: premsa local o temàtica, ràdios comunitàries en Frecuència Modulada, centres de televisió comarcals.

Una participació de tots els ciutadans en el sistema comunicatiu comporta una doble estructura capilar: tots els ciutadans han de poder expressar el seu pensament a través de qualsevol dels mitjans; qualsevol ciutadà, sigui quin sigui el seu territori, ha de tenir accés als continguts dels diversos mitjans de comunicació existents.

Competències de la Generalitat

La Generalitat provisional no té cap competència en cap dels àmbits que es contempen: premsa, ràdio, televisió, publicitat. L'Estatut preveu la competència de desenvolupament legislatiu i d'execució de la legislació bàsica de l'Estat en aquestes matèries, especificant les de la T.V. Dins el marc de competències delimitades per l'Estatut, els socialistes ens proposem el següent programa:

● PROGRAMA PER ALS PRIMERS QUATRE ANYS

Premsa

- Traspàs a la Generalitat dels mitjans de propietat de M.C.S.E., que tenen llur seu a Catalunya.
- Traspàs del Registre d'Empreses periodístiques, per a tot allò que es refereix a publicacions editades i amb seu a Catalunya.

- Establiment de subvencions per a igualar el cost de la correcció i mecanografia dels textos en català.
- Suport de la distribució de premsa i llibres a Catalunya.
- Establiment d'ajudes per a l'equipament tècnic de la premsa comarcal i local.
- Convocatòria d'un congrés de la premsa catalana.
- Posar les bases per al desenvolupament d'una agència informativa catalana.

Ràdio

- Traspàs de les instal·lacions de la Radiocadena situades a Catalunya. Immediata aplicació de la programació catalana.
- Foment i regulació de les emissores comunitàries en Freqüència Modulada.
- Equipament d'un centre de producció de programes audiovisuals al servei de totes les entitats i empreses o col·lectius de Catalunya.

Televisió

- Transferència de les competències que correspondran a la Generalitat segons l'«Estatut Jurídic de Ràdio i Televisió».
- Creació immediata dels organismes catalans previstos en l'Estatut Jurídic de Ràdio i Televisió.
- Creació d'un Consell Assessor de la programació catalana.
- Dotació tècnica d'uns centres comarcals de televisió.
- Ampliació immediata de la programació de la segona cadena amb ocupació de les hores d'audiència alta. Cobriment de tot el territori català.
- Inici de la programació de la T.V. catalana educativa.
- Inici dels estudis i projectes per a la implantació del tercer canal.
- Estudi d'una xarxa que permeti l'ús de la T.V. per cable, especialment per a emissores comunitàries.

Per altra banda, i com a punt més general:

- Regulació de la quantitat i qualitat de la publicitat dels mitjans i espais publicitaris de titularitat de les entitats locals catalanes o de la Generalitat, tenint en compte el seu paper en la formació del model de societat i en les seves pautes de consum, i molt especialment en sectors específics (sanitat, dones, nens, cultura). Per a organitzar-ho, les Associacions de Consumidors tindran una representació rellevant dins de l'organisme encarregat de regular la publicitat.

Aquesta política respecte als diferents mitjans de comunicació haurà de portar-se a terme a través de la *Direcció General de la Informació*, la qual coordinarà i impulsarà tota la política informativa i comunicacional a Catalunya, i que per la seva finalitat específica impulsarà la creació i el desenvolupament d'un *Institut Català de la Comunicació*, del «*Tercer canal T.V.*» i de l'*Entitat Promotora d'activitats subsidiàries per a la comunicació*.

En el calendari d'aquesta política han de tenir prioritat els traspassos de competències actualment en mans estatals i l'establiment dels organismes previstos en l'«Estatut Jurídic de la Ràdio i Televisió», així com l'increment immediat de la programació catalana a la segona cadena de T.V. i la Radiocadena. Aquestes accions haurien d'estar complimentades en el termini d'un any.

JOVES

La problemàtica de la joventut respon al fet de la marginació a la qual està sotmesa en una societat capitalista. Es per això que qualsevol política destinada a superar aquesta marginació només té sentit si es concreta en tots aquells àmbits on aquesta marginació es dóna; per tant, ha de ser forçosament

una política de tipus global. Només, doncs, una política socialista portada en tots els seus àmbits d'aplicació podrà avançar en la solució d'aquesta problemàtica (condicions de treball, atur, cultura, ensenyament, delinqüència y marginació, etc.).

El programa de govern dels socialistes a nivell de joventut pretén assenyalar bàsicament tres necessitats, la cobertura de les quals ha de fer possible aquesta resposta:

- La necessitat d'instituir canals que facin possible que arribin a la Generalitat les inquietuts de la joventut.
- Que a nivell de la Generalitat hi hagi un òrgan que, a l'hora que es faci ressó de la problemàtica juvenil, actuï com a dinamitzador, en tots els àmbits de govern, de les mesures que en cada cas han de representar un avenç de la situació de la joventut.
- Que la Generalitat doni una resposta política davant de tots els temes de la problemàtica juvenil.

Situació actual i competències de la Generalitat

La situació actual es caracteritza per un dèficit important de serveis, ja sigui per la falta d'equipaments, per llurs condicions que no els fan utilitzables o per llur canvi de destí (sovint els locals es transformen en jutjats, comisaries, etc.).

Per altra banda, la Generalitat Provisional no té cap competència traspassada i només compta amb aquells serveis i funcions que ella mateixa s'ha donat; aquest és el cas del Consell Nacional de la Joventut, òrgan destinat a possibilitar la participació de la joventut.

Segons l'Estatut, la Generalitat disposa de competències exclusives en el tema de joventut i això vol dir que totes les competències i serveis que tenen a Catalunya la "Dirección General de la Juventud" y el "Instituto Nacional de la Juventud" han de passar a dependre de la Generalitat.

Programa per als primers quatre anys

Els principis generals que informaran la nostra política en aquest camp són:

- la potenciació de la participació de la joventut;
- la impulsió d'una llei d'associacionisme juvenil a Catalunya;
- política de relació amb les entitats i moviment juvenils a través de noves formes i nous canals de participació;
- l'adaptació i reestructuració de serveis i funcionaris.

Més concretament, ens proposem:

- Impulsar el creixement i enfortiment del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya.
- Fomentar la coordinació de regidors de joventut de Catalunya.
- Crear comissions interdepartamentals pel que faci referència a la joventut, en especial: atur juvenil i problemàtica del jove treballador, turisme juvenil, delinqüència o marginació.
- Realitzar un estudi sobre la realitat juvenil a Catalunya: el Llibre Blanc de la Joventut.
- Crear nous serveis d'informació, assessorament i promoció.
- Impulsar camps de treball i cooperativisme juvenil.

I en relació a la política d'esplai i temps lliure:

- Creació del Servei Català de la Joventut.
- Creació de l'Escola de Monitors de Catalunya.
- Impulsió de les Colònies d'Estiu.
- Coordinació i impulsió dels centres d'esplai arreu del país.

Aquesta política ha d'anar dirigida d'una manera molt especial tant a les zones de gran desenvolupament industrial, on existeix un gran dèficit de serveis, com cap a les zones del món rural, on el progressiu abandó, alhora que ha forçat una massiva emigració —sobretot entre la joventut—, ha afectat d'una manera molt específica les condicions de vida de la joventut que encara hi viu.

Quant a l'estructuració organitzativa, creiem que el més

convenient fora crear una *Direcció General de Joventut* a l'interior de la Conselleria de Cultura. Aquesta Direcció hauria d'estructurar-se en funció d'una secció d'estudis i documentació, del Servei de Joventut de Catalunya amb el tema de patrimoni i una secció d'assistència.

També haurien de ser competències d'aquesta Direcció la relació amb el CNJC, com a òrgan interlocutor de l'Administració, i la participació en les comissions interdepartamentals abans esmentades.

Com a línia general d'actuació, creiem que des de la Generalitat caldrà fer sobretot una política de portes obertes, la qual, al marge dels serveis que pugui prestar a la joventut, permeti assumir les diferents activitats que a nivell de joventut es proposen. Creiem, en aquest sentit, que cal intensificar les relacions amb el moviment juvenil a través del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya per a potenciar totes aquelles activitats que permetin que en les activitats diàries dels joves es reflecteixi una actitud pròpia dels socialistes respecte de la participació de la joventut.

DONES

Introducció

Les societats democràtiques occidentals es veuen obligades cada cop més a preocupar-se de les necessitats de les dones, que constitueixen la majoria de la població. Aquesta preocupació neix com a conseqüència de les reivindicacions que es plantejen principalment dins dels partits d'esquerra i també dels moviments feministes de base.

En els últims anys hi ha hagut diverses iniciatives en els països europeus, dirigides sobretot a l'obtenció de reformes legislatives que evitin la discriminació. Pel que fa a Catalu-

nya hi ha una llarga tradició legislativa basada en el Dret Civil Català que ja en època de la II República i amb la Generalitat va comportar la possibilitat d'elaborar una colla de lleis que en el seu moment eren de les més avançades d'Europa. Tota la tasca legislativa portada a terme per la República i la Generalitat va ésser, però, derogada per un decret del govern franquista.

Ara bé, en els darrers anys s'ha desenvolupat un ampli moviment reivindicatiu, que s'enquadra i s'expressa a través de vocalies d'associacions de veïns i organitzacions de dones. Per tant, un govern des de la Generalitat ha de saber donar resposta adequada a aquesta necessitat, tal i com succeix a tots els països europeus. Cal conscienciar a la dona de l'alienació que pateix, que la manté i mantindrà marginada. Sense aquesta presa de consciència, la dona no podrà incorporar-se al contexte de la lluita general per tal d'aconseguir en la pràctica els drets d'igualtat amb l'home. Però cal mentalitzar també a l'home de les necessitats d'aquesta lluita específica conecteda amb la resta del moviment de masses.

La Generalitat i les competències

Les escasses competències traspassades a la Generalitat en aquesta etapa provisional no ha permès adoptar cap mida que específicament millorés la situació de les dones a Catalunya. No hi han hagut per les diferents Conselleries —Sanitat i Cultura especialment— les possibilitats d'establir el més petit programa de reivindicacions en contra de la discriminació. És a partir de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia, que es reconeix el dret a la promoció de la dona que entenem ha de passar molt especialment pel traspàs de competències englobades, en tots els conceptes, contingudes en la «Dirección General de Desarrollo Comunitario» i que inclou l'«Instituto Nacional del Bienestar», la «Subdirección General de la

Família» i la «Subdirección General de la Condición Femenina».

Entenem que aquests traspassos inclouran les atribucions i patrimoni, així com el pressupost que té assignat per a Catalunya la «Dirección General de Desarrollo Comunitario».

A la vegada i a fi de poder desenrotllar la seva activitat de promoció de la dona, la Generalitat habilitarà de la Conselleria de Cultura escoles i centres de formació necessaris i de la de Sanitat serveis amplis per a l'assessorament sobre planificació familiar, mentre que les de Treball i de l'Interior vetllaran per la no discriminació laboral i la creació de serveis assistencials.

Críteris per a una política de la dona

El grau d'emancipació de la dona en una societat reflecteix el nivell d'aquesta mateixa societat. Per tant, les mesures que el Govern de la Generalitat pugui prendre o impulsar afectaran diverses àrees de la societat, car la dona no és un ens apart sinó que es veu afectada de forma negativa d'una manera especial per estructures, costums i ideologies que també afecten negativament l'home. No es tracta, però, de simplificar el problema i dir que s'ha d'arribar a un nivell d'igualtat entre homes i dones, sinó més aviat que volem una societat nova, on els homes i dones estiguin en pla d'igualtat sí, però sobretot una societat diferent, on homes i dones puguin realitzar-se plenament, on es donin uns altres tipus de relacions i es puguin desenvolupar uns altres tipus de valors.

El Govern de la Generalitat parará atenció a aquells aspectes que més afecten els individus i que són la base de l'organització de la nostra societat, com és el cas del treball. La crisi afecta d'una manera particular les dones en el sentit que cada dia més es veuen foragitades dels seus llocs de treball, cada dia tenen més dificultats per a accedir al procés laboral i, naturalment, les dones són econòmicament dependents, es

veuen relegades dels llocs on es fa la vida real, se les priva d'una realització professional, se les impideix participar en la construcció de la societat. Paral·lelament a aquest fet trobem un augment del nombre d'aturats, la realització d'hores extraordinàries, horaris llargs i irracionals, etc.; en front d'això caldria oposar una política de reducció d'horaris, per tal que tothom pugui accedir al treball, les dones incluídes. Això donaria unes noves possibilitats d'organització de les tasques quotidianes, de l'esplai, de les relacions dins i fora de la família, etc. Aquesta mesura concreta potser no es podrà prendre de forma immediata, però sí que pot ser un punt de referència a tenir en compte en tot moment, car això configura una nova societat.

Els altres serveis, des de la sanitat fins als serveis socials, caldrà projectar-los de forma que atenguin aspectes que afecten especialment a les dones com la planificació familiar, per exemple.

El govern de la Generalitat ha de garantir una cultura per a tothom i aquí les dones tenen molt a reivindicar, ja que la cultura és l'altre eix fonamental. I la cultura entesa com a instrument d'alliberament. Que no hi hagi cap persona analfabeta, cap dona analfabeta. Que la cultura no discrimini la dona en cap sentit: des del contingut dels llibres de text fins als anuncis publicitaris, la dona no ha d'ésser un instrument un objecte i, evidentment, els homes tampoc; això pressuposaria uns criteris ètics diferents dels actuals.

Per últim, caldrà que la política del Govern de la Generalitat vetlli per les persones marginades i en especial per les dones marginades: empleades de la llar, mares solteres, prostitutes i lesbianes.

El programa per als primers quatre anys

Els Socialistes considerem necessari la constitució d'una Direcció General de Promoció de la Dona, dependent de la

Conselleria de Governació i amb la tasca primordial d'impulsar, planificar i coordinar la política de la dona en col·laboració amb les diverses conselleries afectades.

Els aspectes del programa de Promoció de la Dona que dependrien directament de la Direcció General serien:

- Orientació i readaptació professional.
- Ensenyament d'adults, adequat als horaris i disponibilitats de les dones, així com a llurs necessitats.
- Elaboració de programes culturals a través dels mitjans de comunicació: ràdio i televisió.
- Control sobre la publicitat per tal d'evitar que sigui ofensiva o discriminatòria per a la dona. Creació d'un codi deontològic publicitari pel ple respecte a la dona.
- Recolzar i impulsar a individus o entitats que realitzin estudis sobre la problemàtica de la dona.
- Reorientació del mercat amb la difusió dels preus mínims i màxims dels productes de major consum.

Altres aspectes s'haurien de posar en marxa a través de diverses Conselleries. Concretament:

a) Treball:

- Establiment de normes específiques que tendeixin a mantenir i augmentar els llocs de treball en el nivell d'ocupació de les dones;
- vigilància en els convenis per tal que no hi hagi discriminacions;
- establiment de disposicions que regulin el treball de les treballadores domèstiques.
- adequació progressiva dels horaris —a l'estil de certs països europeus— per tal de permetre una major racionalització en les tasques de la dona i l'home a la llar.

b) Sanitat:

- Creació de Centres d'informació de mitjans anticonceptius i sexualitat, distribuïts per tot el territori; començar establint un centre a cada Ambulatori, de forma progressiva; a més llarg termini cada Centre hauria d'ésser alhora de planificació familiar, teràpia i educació sexològica.
- Foment de la investigació sobre mètodes i productes anticonceptius.

c) Ensenyament:

- Creació d'una xarxa d'escoles-bressol i parvularis per a tot el territori en col·laboració amb els ajuntaments;
- estendre la coeducació en el sentit més ampli del terme, és a dir, no reduint-la a una simple educació mixta, i procedint a una revisió dels textos;
- elaboració i aplicació d'un programa d'educació sanitària i sexual a les escoles.

d) Serveis Socials:

- Previsió d'ajut per a les dones grans sense recursos;
- atenció a les dones marginades: prostitutes, dones empresonades, en reformatoris, mares solteres, etc.

e) Dret Civil Català

- Impulsió del seu desenvolupament progressista en els temes que afectin la dona.
- Utilització de la facultat legislativa del Parlament per derogar i eliminar la discriminació directa i indirecta contra la dona.

SERVEIS SOCIALS

Les activitats actualment designades com a serveis socials es troben disperses en gran nombre d'organismes, que depenen, a més a més, de diversos Ministeris; aquest és el cas d'organismes autònoms com l'INAS i la Direcció General de Serveis Socials, així com també el d'organismes o Direccions Generals dependents de Ministeris (INSERSO, Institut d'Educació Especial, Direcció General de Desenvolupament Comunitari, Tribunal Tutelar de Menors i Junta Provincial de Menors i Protecció de la Dona); també desenvolupen activitats de serveis socials les Diputacions i els Ajuntaments.

Com a conseqüència d'això, a la insuficiència de mitjans i a l'absència d'una política coherent es suma la manca de coordinació.

Competències de la Generalitat

Els Serveis Socials actualment assumits per la Generalitat estan repartits entre les Direccions Generals d'Assistència Social, Conselleria de Sanitat i Assistència Social, de Promoció Social, Conselleria de Governació i de Joventut, Conselleria d'Educació i Cultura.

A les Diputacions corresponen: llars i instal·lacions infantils, residències per a vells, serveis per a deficients mentals i altres diversos.

L'Estatut per altra banda estableix com a competència exclusiva de la Generalitat: Assistència Social, Promoció de la Dona, Institucions Públiques de Protecció i Tutela de Menors, Joventut, Fundacions i Associacions de caràcter benèfic-assistencials i similars. Així mateix preveu l'execució de la legislació de l'Estat en matèria penitenciària.

A continuació ens referirem als aspectes no considerats encara en altres apartats del Programa.

En un termini de dos anys podria i hauria de produir-se el traspàs de totes les competències. El millor durant aquest període fóra que es transferís en bloc cada matèria que ha d'incorporar-se a la Generalitat.

Els blocs de matèries són:

- Assistència Social (llars i institucions infantils, tercera edat, marginats, disminuïts físics i psíquics).
- Institucions públiques de protecció i tutela de menors.
- Les competències que té en l'actualitat la Direcció General de Desenvolupament Comunitari del Ministeri de Cultura.
- Fundacions benèfico-assistencials.
- Promoció de la Dona.
- Execució de la legislació penitenciària.
- Joventut.

Críteris bàsics d'una política de serveis socials

Els principis bàsics d'una política socialista de Serveis Socials en llurs línies generals són els següents:

1) Universalitat dels Serveis. Serveis oberts a tots els ciutadans que ho necessitin. S'ha d'acabar —en el termini de temps més breu possible— amb les diferències entre els serveis socials per als afiliats a la Seguretat Social i els serveis dependents d'entitats assistencials.

2) Normalització. Els serveis no han de ser marginadors, sinó per a amplis sectors de la població, per exemple: en lloc de clubs per a incapacitats s'han de tendir a clubs per a tots, amb facilitats per a que els incapacitats s'integrin. Cal tendir a serveis oberts immersos en la comunitat i no a institucions tancades, etc.

3) Èmfasi en els serveis preventius. A curt termini són necessaris serveis pal·liatius per a acabar amb els dèficits existents, però cal posar l'èmfasi, a mig termini, en solucions i serveis preventius.

4) Els serveis socials han de ser assumits per l'Administració Pública, ha d'existir un sistema públic de serveis socials.

5) La gestió dels serveis socials ha de correspondre bàsicament a l'Administració local: Municipis i Comarques. La prestació dels serveis ha de situar-se, almenys la d'alguns, fins i tot a nivell de cada barri.

6) Els serveis socials s'han d'integrar en una sola àrea administrativa. La dispersió actual és causa de duplicitats, ineficàcia, etc. El procés d'integració dels serveis socials s'ha anat realitzant als països on els tenen ben organitzats: Anglaterra, Escòcia, Iugoslàvia, Països Nòrdics, etc....

7) Nacionalització dels recursos dedicats avui als serveis socials, coordinació dels serveis públics amb els privats, màxima utilització de tots els serveis existents i dels edificis infra-utilitzats.

8) Financiació amb cabals públics. El públic pagarà per alguns serveis d'acord amb les seves possibilitats, però la responsabilitat és de l'Administració Pública.

9) Respecte a les entitats voluntàries o filantròpiques en el camp dels serveis socials, l'Administració Pública podrà finançar programes específics, no directament l'entitat. Aquests programes estaran subjectes a l'evaluació i control de l'Administració.

Per altra banda, pel que fa a la participació de la comunitat en l'organització dels mateixos serveis, cal:

- Coordinar i potenciar les accions per a la participació de les comunitats en el coneixement i la solució de llurs problemes.
- Articular la participació dels grups locals.
- Coordinar i dirigir els aspectes de política social en els plans de desenvolupament de les àrees rurals i de les àrees urbanes.

La política de participació ha començat ara als ajuntaments amb governs majoritaris d'esquerres. Des de la Generalitat, s'haurà d'impulsar arreu de Catalunya. Els serveis

socials són un sector adequat per a posar en pràctica els principis de participació de la comunitat en la programació, gestió i control de serveis.

D'aquesta manera, integrant les dues direccions —participació i serveis socials— es porta a la pràctica un dels objectius de la política socialista: aconseguir que la comunitat sigui cada dia més responsable, treballant a partir de les entitats associatives, recreatives, culturals, etc.

● PROGRAMA PER ALS PRIMERS QUATRE ANYS

A) Desenvolupament dels serveis socials

Cal potenciar a nivell de Generalitat els serveis que els Socialistes de Catalunya ja proposàrem en el nostre programa municipal i que, a grans trets, són els següents:

- Serveis per al benestar de la infància o l'adolescència, sector amb una tradició a Catalunya durant el període de la República, però poc desenvolupat posteriorment. Comprèn: serveis de protecció de menors, oci infantil, orientació familiar, serveis d'ajuda a la llar, etc.
- Serveis específics per a la joventut, establerts en estreta col·laboració amb els departaments de joventut i moviments juvenils.
- Prevenció i tractament de la delinqüència, educadors de carrer, residències, etc.
- Activitats per a la promoció de la dona, també en estreta col·laboració amb els departaments i el moviment feminista.
- Serveis per a la tercera edat: oci, residències, serveis d'ajuda a la llar.
- Inserció social dels minusvàlids, físics i sensorials. Serveis d'orientació personal i professional, coordinació de la política del lleure, cultural, d'esbarjo, laboral i d'urbanisme i

transports per a llur inserció social.

- Serveis per a minusvàlids psíquics. Serveis d'orientació familiar, centres laborals de tallers protegits, esbarjo, residències, etc.
- Reinserció social dels marginats (ex-presos, ex-malalts mentals, alcohòlics, drogadictes, vagabunds, etc.).

La dispersió d'organismes i camps a cobrir exigeix disposar d'un esquema organitzatiu clar.

B) Disseny organitzatiu

Dissenyar una organització racional dels serveis agrupant les competències repartides entre els diferents organismes i adequant-los a una organització territorial. Això permetrà l'inici d'un programa d'actuacions sense duplicitat de funcions, sense diluir responsabilitats i amb un major aprofitament dels recursos.

Considerem que aquesta organització s'ha de realitzar a tres nivells:

- A nivell de Departaments o Conselleries de la Generalitat.
- A nivell de comarca.
- A nivell municipal.

1) Nivell de Departaments o Conselleries de la Generalitat

Creiem que en el futur cal anar a la creació d'una Conselleria de Serveis Socials. En el moment actual, la proposta d'actuació seria la creació d'una Direcció General de Serveis Socials.

La Conselleria o Direcció General de Serveis Socials haurà de realitzar les funcions següents:

- a) Funció de gestió i administració dels serveis que en depenguin directament.

b) Funcions de caràcter normatiu: establir competències i funcions, procediments administratius, etc.

c) Funcions de coordinació, assistència tècnica i promoció. Coordinació amb totes les entitats públiques i privades en el camp dels serveis socials, coordinació amb l'ensenyament, cultura, sanitat, seguretat social, estatge, treball, urbanisme i joventut.

Assistència tècnica a entitats públiques i privades, especialment als ajuntaments i comarques menys desenvolupades. Promoció de serveis socials a les àrees rurals i urbanes que es determinen com a prioritàries.

d) Funcions d'investigació, planificació o formació de personal.

2) A nivell de comarques

A nivell de comarques s'hauran d'establir uns Departaments Comarcals de Serveis Socials, dotats d'equips interprofessionals (assistents socials, educadors especialitzats, psicòlegs, sociòlegs i advocats).

Aquests Departaments tindran funcions d'atenció així com les de programació dels serveis socials a llur comarca i coordinació dels serveis entre ells i amb altres sectors.

3) A nivell municipal

Als municipis amb més de 15.000 habitants, hauran d'existir uns *Departaments Municipals de Serveis Socials*, amb funcions similars als comarcals però limitats a l'àmbit local.

A les grans ciutats cal establir *Centres de Serveis Socials* als barris. Aquests Centres dependran administrativament dels Departaments Municipals de Serveis Socials, però serviran per a descentralitzar els serveis socials a nivell de barris, per a coordinar-los i per a portar a terme estudis dels problemes dels barris, basats en l'experiència diària.

ESPORTS

La situació actual

La política dels anys del franquisme en el camp de l'esport, basada inicialment en factors propagandístics del règim i, més tard, en la protecció descarada de l'esport elitista i professional, amb total abandó de l'esport de base popular, ha portat a que en aquests moments els dèficits per a la pràctica de l'esport que propugnem els Socialistes, és a dir, l'esport com a element educatiu i de salut a l'abast de tothom, siguin molt importants.

a) *Instal·lacions i equipaments.* Les instal·lacions i equipaments públics per a la pràctica de l'esport són molt pocs. Hi ha comarques senceres de Catalunya sense pràcticament instal·lacions. Moltes de les instal·lacions són deficientes o incompletes degut a imprevisions, manques de pressupost o mals dissenys.

D'altra banda la majoria d'equipaments estan infra-utilitzats i en d'altres casos hipotecats per contractes que donen pràcticament l'exclusiva d'utilització per llarg temps a clubs privats.

b) *Tècnics de l'Esport.* Cal fer esment especial de l'impartiment de l'Educació Física a les escoles, als nivells pre-escolar i EGB. Aquesta tasca és realitzada actualment per personal no especialment qualificat. És important que aquesta funció la facin llicenciats en Educació Física, sorgits d'Instituts d'Educació Física.

Pel que fa a l'esport popular, cal tenir cura que totes les instal·lacions esportives públiques, de barri o localitat, estiguin proveïdes de personal tècnic especialitzat capaç de dirigir, animar i ensenyar la pràctica de l'esport als ciutadans. És palesa, en aquests moments, la manca d'aquests especialistes.

Un important dèficit a cobrir en aquest apartat és d'especialistes en Medicina Esportiva, que controlin, des del punt de vista mèdic, la pràctica esportiva, especialment en aquells

sectors de la població més vulnerables (infants, jubilats, minusvàlids...).

També manquen altres especialistes necessaris per l'esport, com són els responsables de la gestió d'instal·lacions, els àrbitres, els cronometradors, etc.

c) *Promoció de l'esport.* El plantejament vigent, basat en l'esport com a espectacle i competició, ha portat a que els ciutadans no tinguin consciència de la importància de l'esport com a element educatiu i d'equilibri de l'activitat humana, així com de les possibilitats de practicar-lo.

Hi ha un evident dèficit en el camp de la promoció de l'esport en les capes populars.

d) *Esport en edat escolar.* En aquestes edats, l'esport és practicat per una minoria, fonamentalment coincident amb les escoles privades de grans possibilitats econòmiques. Massa sovint es fomenten actituds exclusivament competitives. En el camp de l'escola pública, la seva migradesa econòmica i la insensibilitat de molts directors, fa que sols una ínfima minoria d'escolars hi practiqui l'esport. D'altra banda una munió de petites escoles i acadèmies, sobretot a les grans ciutats, apleguen gran quantitat d'escolars que es veuen impossibilitats de practicar l'esport per falta d'instal·lacions i monitors.

e) *Esport popular.* És aquest l'esport que lliurement practica el poble, sense estar federat i amb un petit cost. Pràcticament no existeix cap realitat en aquest camp, en el qual es podrien englobar també l'esport per a «veterans», l'esport per a minusvàlids o l'esport a les fàbriques.

f) *Arbitratge i control.* Aquesta àrea d'activitats no està, sovint, regulada per unes normes de funcionament democràtiques. Per altra banda, qüestions com la regulació de la utilització del medi natural i de l'espai d'ús públic, la garantia d'assegurança d'accidents en la pràctica de l'esport, la concessió de llicències per a alguns esports (caça, motorisme, tir...) conflictes entre clubs, federacions o organismes públics, aprovació dels estatuts de les Federacions, clubs i Associa-

cions esportives, exigeixen un replantejament a fons.

g) *Política de subvencions.* L'actual política de subvencions pateix de greus defectes que cal rectificar. A més de la migradesa dels pressupostos, la manca de planificació fa que es concedeixin les subvencions per equipaments o activitats, sense criteris racionals (al que més reclama) o, encara, pitjor, a entitats esportives privades que practiquen un esport elitista i discriminatori (ports esportius...). La política de subvencions no es fonamenta en una planificació prèvia, en criteris d'austeritat i funcionament ni va destinada preferentment a les entitats públiques (Ajuntaments, escoles...) en base a propostes concretes de desenvolupament de l'esport popular o escolar.

h) *Finançament.* L'assignació pressupostària de l'Estat per a l'esport és del tot insuficient per a dur a terme mínimament els objectius proposats, malgrat la col·laboració dels Ajuntaments amb part de les inversions. La Generalitat haurà de trobar vies per a l'augment dels recursos, entre els quals cal comptar amb la tributació sobre activitats esportives i clubs amb finalitats lucratives. Aquesta imposició aniria a parar a la Conselleria de la qual depengués l'esport.

Competències de la Generalitat

L'Estatut de Catalunya atorga a la Generalitat la competència exclusiva sobre les matèries d'esport i lleure.

Tanmateix l'esport ha estat el sector més abandonat per la Generalitat Provisional, de tal manera que ni tan sols s'ha constituït la Direcció General d'Esports dependent de la Conselleria de Cultura, ni s'ha produït cap traspàs de competències. Ens trobem, doncs, amb que tot està per fer en aquest camp, en el qual, paradoxalment, es donen unes amplíssimes possibilitats pel que fa a ésser assumit íntegrament per la Generalitat.

La perspectiva que hi ha és la d'iniciar el procés de tras-

passos a partir del moment en que quedin constituïts els òrgans de Govern de la Generalitat sorgits de les eleccions al Parlament de Catalunya.

Aquestes competències es poden concretar en:

A) Totes les que corresponen ara al *Consejo Nacional del Deporte* o a d'altres organismes estatals:

- L'actual *Instituto Nacional de Educación Física (INEF)*. Els seus immobles, instal·lacions i personal, passaria a la Conselleria d'Ensenyament.
- Les instal·lacions esportives adscrites a aquest àmbit (instal·lacions universitàries, d'escoles estatals, etc...).
- Les instal·lacions de l'actual Residència Blume, que passarien a adscriure's a la Conselleria d'Ensenyament, com a residència per a estudiants de l'INEF.
- Arbitratge i control de la pràctica de l'esport i del funcionament de les entitats esportives.

B) La programació i homologació de títols adients per a l'Educació Física als diversos nivells educatius. Aquesta competència correspondria a la Conselleria d'Ensenyament.

- Mutualitats esportives.
- Imposició fiscal sobre activitats i clubs esportius amb finalitats lucratives.
- Patrimoni immobiliari i instal·lacions (Casal de l'Esport...).
- Finançament i subvencions per a equipaments i activitats esportius.
- Promoció de l'esport.
- Programes de desenvolupament de l'Esport Escolar (*Deporte Escolar para Todos*, C.I.T., etc).

C) Totes les que corresponen actualment a les Diputacions:

- Instal·lacions i equipaments depenents d'aquestes institucions (Mundet, Piscina St. Jordi...).
- Finançament i subvencions a activitats esportives i a Ajuntaments.

Els organismes que impulsaran l'esport a Catalunya seran, a més de la Direcció General d'Esports:

El Consell Nacional d'Esports. Serà un organisme assessor en el qual hi participaran especialistes dels diversos àmbits de l'esport o altres disciplines que s'hi relacionin.

L'Institut d'Educació Física. Institució universitària, depenent de la Conselleria d'Ensenyament, que formarà els mestres d'Educació Física i Monitors especialitzats.

Federacions. Tindran un funcionament autònom en el seu àmbit d'actuació, si bé hauran d'ajustar-se a la normativa general de la Generalitat per a l'esport i sotmetre's al seu arbitratge. Les Federacions hauran de constituir-se a nivell nacional i de gaudir d'autonomia en l'àmbit de Catalunya, podent constituir un organisme confederat a nivell nacional (Confederació d'Esports) i coordinar-se amb les federacions homòlogues de l'Estat o d'altres nacionalitats o regions. Les federacions constituïdes a nivell nacional rebran les subvencions que els pertoquin dels pressupostos de la Generalitat.

El programa per als primers quatre anys

Les tasques immediates a desenvolupar són:

- Iniciar la negociació del traspàs de competències. Són prioritàries l'INEF, els equipaments esportius i les partides pressupostàries per a subvencions i Esport Escolar.
- Inventari de les instal·lacions i equipaments esportius existents o adjudicats, tan públics com privats.
- Cens d'especialistes esportius en tots els camps, tan pertanyents a organismes públics com a privats o federacions.
- Elaboració d'un pla d'equipaments esportius per a tota Catalunya, partint dels ja existents o adjudicats, preveient etapes de realització en funció dels dèficits locals o comarcals. Fer el «mapa» d'equipaments esportius.
- Elaboració d'un pressupost consolidat.
- Elaboració d'un informe sobre utilització de les instal·lacions i sobre la vigència de contractes d'arrendament a llarg termini a clubs privats.

- Realitzar cursos de perfeccionament i readaptació per a preparar els actuals monitors no titulats o aficionats, a fi de cobrir les places d'urgència.
- Crear i dotar uns quants centres pilot en barris i localitats de distintes característiques, per tal d'experimentar una possible línia d'actuació arreu de Catalunya.
- Constituir els diferents organismes de la Direcció General d'Esports i autònoms (Esport Escolar, Confederació d'Esports de Catalunya).
 - Designar un representant de la Generalitat en el Comitè Organitzador del Mundial de Fútbol de 1982.
 Assolits aquests objectius es podrà procedir a:
- L'elaboració d'una Llei de l'Esport Català que reguli les relacions entre les diferents entitats esportives i estableixi un marc legal per a tota l'activitat esportiva a Catalunya.
- Completar els equipaments actuals amb deficiències que els fan difícilment utilitzables (vestuaris, dutxes, material esportiu...).
- Utilització al màxim rendiment de les instal·lacions infrautilitzades, amb activitats d'esport popular o escolar. Establir convenis amb les instal·lacions privades per a la seva utilització popular, especialment pels veïns del barri on estan situades.
- La dotació de personal qualificat, per l'animació, ensenyament i control de les activitats esportives en les instal·lacions públiques (Municipals, de districte o escoles) existents.
- Subvencionar equipaments esportius en zones deficitàries, d'acord amb el pla elaborat.
- L'estudi de revisió dels contractes d'arrendament d'instal·lacions municipals i clubs privats. Establiment d'una oficina jurídica d'assessorament en aquest camp.
- La reorganització de l'Institut d'Educació Física, en funció d'una major capacitat d'estudiants. Introducció de programes d'investigació en el camp esportiu. Descentralització.
- L'edició de material informatiu sobre la realitat de l'esport

a Catalunya, sobre activitats i programes.

- El llençament d'una campanya de promoció de l'esport popular, destinada a que els ciutadans practiquin l'esport a l'E.F., oferint les instal·lacions existents.
- Iniciar l'actuació en el camp de l'Esport Escolar. (Inici de temporada 1980-81).
- Junt amb la Conselleria d'Ensenyament, estudiar el redreçament de l'activitat esportiva a la Universitat.
- Constituir delegacions de la Direcció General d'Esports a totes les vegueries o regions.

Seguint aquest programa, la Generalitat podrà assolir l'absoluta competència sobre l'esport a Catalunya.

- Extendre el pla d'equipaments públics en ple funcionament, dotant-los dels monitors o especialistes necessaris.
- Augmentar la capacitat de formació d'especialistes esportius.
- Promoure campanyes per a la pràctica de l'esport.
- En relació amb l'esport de competició o federatiu, promoure competicions a nivell de Catalunya.